ROIHUVUORI

ALUEEN ARVOT JA OMINAISPIIRTEET
RAKENTAMISTAPAOHJEET

HELSINGIN KAUPUNKI
KAUPUNKISUUNNITTELUVIRASTO • RAKENNUSVALVONTAVIRASTO
HELSINGIN KAUPUNKISUUNNITTELUVIRASTON JULKAISUJA 2004:6

SISÄLLYS

Tämän raportin on kaupunkisuunnitteluviraston ja rakennusvalvontaviraston yhteisestä toimeksiannosta laatinut Arkkitehtitoimisto Schulman Oy ajalla 01.11.2002–31.03.2003.

Työstä on vastannut arkkitehti Sari Schulman yhdessä arkkitehtien Johanna Luhtala ja Marina Fogdell sekä arkkitehtiylioppilaiden Markus Manninen ja Jouni Heinänen kanssa. Maisemasuunnittelun osalta arkkitehdin alikonsulttina on toiminut maisema-arkkitehti Eeva Byman Maisema-arkkitehdit Byman & Ruokonen Oy:stä.

Helsingin kaupungin puolesta työtä on ohjannut ohjausryhmä, johon ovat kuuluneet kaupunkisuunnitteluvirastosta arkkitehti, TkT Leena Makkonen, aluearkkitehti Barbara Tallqvist, kaavoituslakimies Pirkko Vainio sekä dipl. ins. Eeva Sutela ja maisema-arkkitehti Maria Karisto. Rakennusvalvontavirastosta ohjausryhmään ovat kuuluneet arkkitehdit Jussi Wallenius ja Juha Veijalainen sekä kaupunginmuseolta kulttuuriympäristöyksikön päällikkö Tiina Merisalo.

Tietoa ja kommentteja on saatu myös Roihuvuoren Lämpö Oy:n toimitusjohtaja Markku Litjalta, Helsingin kaupungin hissiasiamies Erkki Holapalta sekä arkkitehti Sulo Savolaiselta, joka on ollut mukana Roihuvuoren Hakan alueen suunnittelussa KK:n asunto-osastolla 1950-luvulla.

Tammikuussa 2003 on Roihuvuoressa pidetty asukasilta, jossa tekeillä olevaa työtä on esitelty ja saatu roihuvuorelaisten kommentteja. Helmikuussa 2003 on lisäksi pidetty asiaa koskeva esittely- ja keskustelutilaisuus Roihuvuori-seuran edustajien kanssa.

Raporttia on käsitelty rakennusvalvontaviraston kaupunkikuvaneuvottelukunnassa keväällä 2003. Tämän jälkeen raportin osio Roihuvuoren rakentamistapaohjeet on muokattu kaupunkisuunnittelu- ja rakennusvalvontaviraston toimesta (arkkitehti Leena Makkonen ja kaupunkikuva-arkkitehti Marjatta Uusitalo).

Rakennuslautakunta on hyväksynyt raportin loppuun sijoitetut kaksi sivua käsittävät Roihuvuoren rakentamistapaohjeet 9.12.2003 Helsigin kaupungin rakennusjärjestyksen 2§:n tarkoittamiksi rakentamistapaohjeiksi. Rakennuslautakunta merkitsi tiedoksi raportin ”Roihuvuori – Alueen arvot ja ominaispiirteet; rakentamistapaohjeet” muilta osin.

JOHDANTO 2

I ROIHUVUORI RAKENTUU

MERKKEJÄ MENNEISYYDESTÄ 5
LÄHIÖRAKENTAMISEN TAUSTAA 6
KYMMENEN RAKENTUMISVUOTTA 6
HAKAN ALUEEN PIONEERILUONNE 7

II OMINAISPIIRTEET

KAUPUNKIKUVA JA MAISEMA 11
PIHA-ALUEET 14

OSA-ALUEET

1. LUMIKINTIE 16
2. VUORENPEIKONTIE 22
3. PRINSSINTIE – PUNAHILKANTIE 28
4. KEIJUKAISTENPOLKU – SATUMAANPOLKU 34
5. TUHKIMONTIE 42
6. STRÖMS: PEUKALOISENTIE – UNTUVAISENTIE 50
7. ROIHUVUORENTIE 54

III KEHITTÄMISPERIAATTEET

MUUTTUVA YMPÄRISTÖ 59
MODERNIN ARKKITEHTUURIN PIIRTEITÄ ROIHUVUORESSA 60
RAKENNUSSUOJELU – HISTORIA, KAUNEUS JA HYÖTY 60

RAKENNUSKANTA

JULKISIVUT 62
SISÄÄNKÄYNNIT 70
IKKUNAT 72
PARVEKKEET 76
ULLAKOT 81
HISSIT 82

MAISEMA

MAISEMAN PERUSPIIRTEET KEHITTÄMISEN LÄHTÖKOHTANA 84
PIHA- JA KATUTILAT 86
PYSÄKÖINTIALUEET 95

ROIHUVUOREN RAKENTAMISTAPAOHJEET 98
LÄHTEET 100
LIITE 102

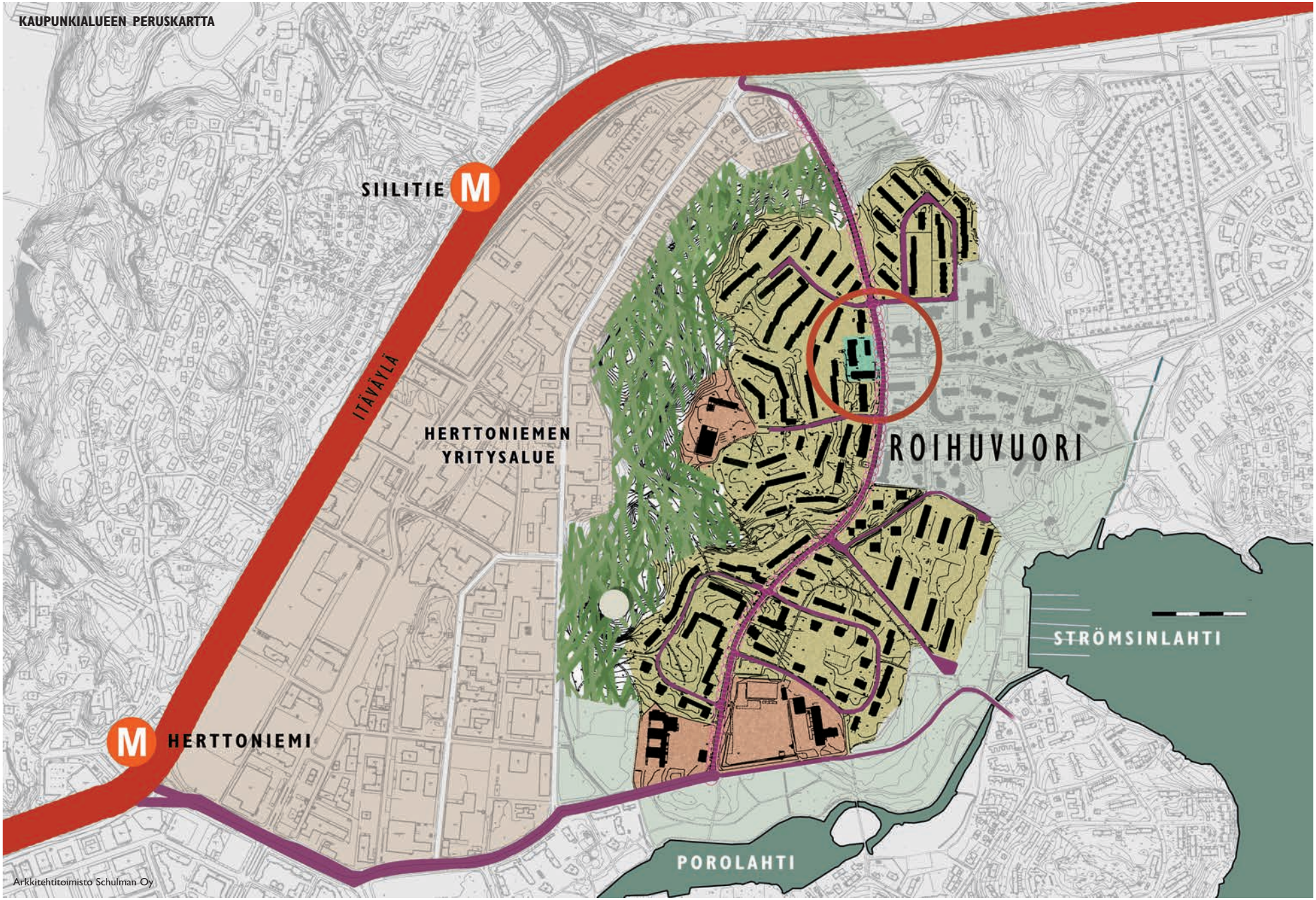
KAUPUNKIALUEEN PERUSKARTTA
SIILITIE
M
ITÄVÄYLÄ
HERTTONIEMEN
YRITYSALUE
ROIHUVUORI
STRÖMSINLAHTI
M
HERTTONIEMI
POROLAHTI
Arkkitehtitoimisto Schulman Oy

JOHDANTO

Roihuvuori on arvokas alue. Se on arkkitehtuurin ja kaupunkisuunnittelun historian kannalta merkittävä helsinkiläinen lähiö. Alue on rakennettu pääosin 1950-luvulla, joten sen rakennukset lähestyvät viidenkymmenen vuoden ikää. Tämän ikäisten rakennusten peruskorjaus on ajankohtaista laajoilla alueilla Helsingin kaupungissa. Roihuvuori on mukana Helsingin yleiskaava 2002-ehdotuksessa kulttuurihistoriallisesti, rakennustaiteellisesti ja maisemakulttuurin kannalta merkittävänä kohteena, jota kehitetään siten, että alueen arvot ja ominaisuudet säilyvät.

Roihuvuoren ikäisillä kerrostaloalueilla ovat rakennussuojelukysymykset alkaneet nousta esiin, joten on jouduttu pohtimaan vanhojen asemakaavojen muuttamista suojelutarpeita vastaamaan. Vastaavia alueita on Helsingissä niin suuri määrä, että varsinaisten suojelukaavojen sijaan haetaan vaihtoehtoisia keinoja korjaustoiminnan ohjaamiseen. Käsillä oleva työ on laadittu ympäristön vaalimisen ja kehittämisen tueksi.

Roihuvuori on ensimmäinen alue Helsingissä, jossa suojelumenettelyä tässä muodossa kokeillaan. Tarkastelualueeksi on rajattu Roihuvuoren 1950- ja 1960-luvuilla rakentunut ydinalue. Kehittämisperiaatteet on laadittu siten, että niissä käsitellään Roihuvuoressa esille nousevia kysymyksiä; esimerkkeinä on kohteita tarkastelualueelta. Taustalla on ajatus, että tätä menettelytapaa voitaisiin soveltaa jatkossa muillakin samankaltaisilla alueilla.

Roihuvuoren rakennettua maisemaa tarkastellaan tavoitteena tuoda esiin alueen ominaisluonne ja arvot. Samalla paneudutaan ajankohtaisiin kehittämistarpeisiin ja korjauskysymyksiin päämääränä löytää ratkaisuja, jotka parhaalla tavalla takaisivat alueen ominaispiirteiden säilymisen ja vahvistumisen tulevissa korjauksissa. Arkisen arvokkuuden vaaliminen on osoittautunut yllättävän haasteelliseksi. Modernin arkkitehtuurin arvo perustuu paljolti materiaaleihin ja yksityiskohtiin, jotka korjauksissa herkästi muuttuvat. Luonnonläheisyys ja vehreät pihat ovat ominaisuuksia, joihin Roihuvuoren viehätys vahvasti rakentuu ja ne ovat jatkossakin alueen kehittämisen perusta. Autoistumisen kasvu, asumistason nousu ja erilaiset uudet tarpeet sekä rakennusten kuluminen aiheuttavat muutospaineita.

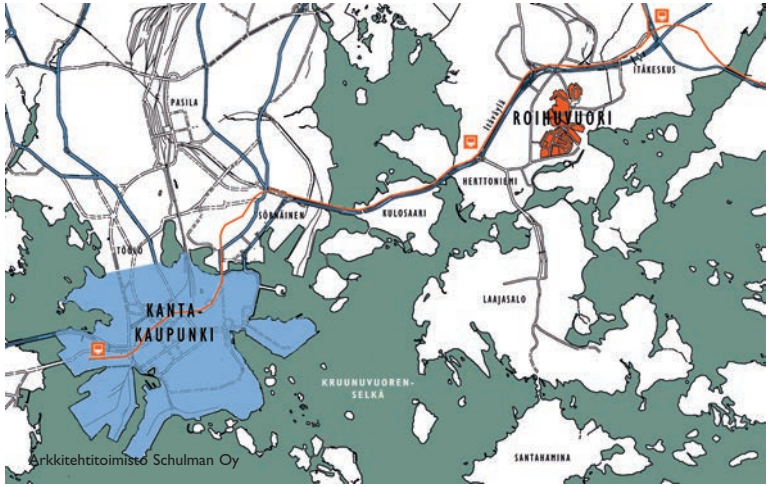

Tämän työn päämääränä on nostaa asukkaiden ja rakentajien tietoisuutta alueen arvoista ja mahdollisuuksista sekä samalla esittää konkreettisia ohjeita korjaamistoimintaa palvelemaan. Raportti on tarkoitettu työvälineeksi ja apuneuvoksi käytännön tilanteisiin.

Konsulttityö on tehty Helsingin kaupunkisuunnitteluviraston ja rakennusvalvontaviraston yhteisestä toimeksiannosta. Hankkeen ohjausryhmään on kuulunut edustajia näistä virastoista sekä myös kaupunginmuseosta. Pääkonsulttina on toiminut Arkkitehtitoimisto Schulman Oy ja alikonsulttina Maisema-arkkitehdit Byman & Ruokonen Oy.

Työn pohjana ovat paikan päällä talvella 2003 tehdyt havainnot sekä arkisto- ja kirjallisuustutkimus. Keskeisenä tietolähteenä ovat olleet vanhat valokuvat ja rakennuspiirustukset. Painetuista lähteistä mainittakoon kaupunkisuunnitteluhistorian kirjallisuus, Roihuvuori-historiikit ja ammattilehdet. Tietoa ja näkemyksiä on saatu lisäksi Roihuvuoren asukkailta sekä eri asiantuntijoilta. Luettelo lähdemateriaalista on raportin lopussa.

RAPORTIN RAKENNE

I Roihuvuori rakentuu
Ensimmäinen osa antaa taustan Roihuvuoren ominaislaadun ymmärtämiselle ja alueen lähemmälle tarkastelulle. Luvussa tarkastellaan Roihuvuoren syntyhistoriaa ja rakentumista sekä liitetään alue laajempaan yhteyteen Helsingin kaupunkirakenteessa ja kaupunkisuunnittelun historiassa.

II Ominaispiirteet
Toinen osa koostuu ominaispiirteiden tarkastelusta, joka muodostaa lähtökohdan alueen kehittämistyölle. Tässä osassa käsitellään Roihuvuoren rakennettua maisemaa ja sen nykytilaa määrittelemällä miljöön ja rakennusten ominaisuuksia ja säilyneisyyttä. Samalla tutkitaan myös alueen arvoja sekä todetaan ongelmakohtia. Aluetta luonnehditaan sekä laajaperspektiivistä että lähietäisyydeltä siirtymällä suurmaisemasta yksityiskohtiin. Roihuvuorta käsitellään ensin kokonaisuutena, sitten osa-alueittain ja rakennuskohtaisesti.

III Kehittämisperiaatteet
Kolmas osa sisältää konkreettisia ohjeita sekä näihin liittyvää taustatietoa koskien rakennusten korjauskysymyksiä sekä ympäristön vaalimista. Rakennuskantaan liittyviä aiheita ovat: julkisivut, sisäänkäynnit, ikkunat, parvekkeet, ullakot ja hissit. Maisemaa ja ympäristöä koskevia aiheita ovat piha- ja katutilat kasveineen ja varusteineen, jätehuolto sekä pysäköinti.

IV Rakentamistapaohjeet

ROIHUVUORI RAKENTUU

MERKKEJÄ MENNEISYYDESTÄ

Nykyinen Roihuvuoren alue on vanhaa kulttuuriseutua, joka on kuulunut Herttoniemen kartanon laajoihin tiluksiin. Jo 1400-luvulla kartano oli rälssitilana ja parhaimmillaan sen maat kattoivat paitsi nykyisen Roihuvuoren ja Herttoniemen, myös Puotilan, Viikin ja Malmin alueet. Kartanon yksityisomistus päättyi vuonna 1920, kun Helsingin kaupunki osti silloiset tilukset itselleen tulevia tarpeita silmällä pitäen. Strömsin kartanon alueet taas oli erotettu Herttoniemen kartanosta 1700-luvun lopulla ja itsenäinen tila niistä muodostettiin vuonna 1909. Strömsin maat myytiin Kulutusosuuskuntien keskusliitolle vuonna 1952.

Kaikki Herttoniemen kartanon entiset maat tulivat hallinnollisesti osaksi Helsingin kaupunkia vuonna 1946, kun laajat alueliitokset toteutuivat. Ympäröivien kuntien alueita liitettiin tällöin Helsinkiin, joten kaupungin alue kasvoi huomattavasti. Liitosalueille alettiin järjestelmällisesti rakentaa uudentyyppisiä asuma-alueita, lähiöitä.

Roihuvuoren nykyisellä alueella on edelleen nähtävissä merkkejä lähiöaikaa edeltäneestä rakennetusta ympäristöstä. Tällaisia ovat Strömsin kartanon entinen päärakennus vuodelta 1910 sekä viereinen Osuuskauppaopiston (nyk. Itä-Helsingin musiikkiopisto) rakennus 1950-luvun alusta sekä Tampereelta 1950-luvun alussa siirretty puurakenteinen osuuskauppparakennus vuodelta 1853. Nykyisten asuinkerrostalokorttelien kohdalla sijaitsi aikaisemmin joitakin huviloita, torppia ja tiloja sekä kauppapuutarha. Nämä rakennukset purettiin uusien talojen tieltä, mutta paikoin näkyy vieläkin jälkiä vanhoista kivijaloista, muureista ja pihapiirin kasvustosta.

Ensimmäiseen maailmansotaan liittyen vuosina 1914–1917 venäläiset toteuttivat Helsingin ympäristössä laajalti maaston linnoitustöitä. Syntyi linnoitusvyöhyke, johon kuului myös Roihuvuoren alue. Näkyvänä muistona tästä vaiheesta on Roihuvuoressa vanha mukulakivetty tykkitie, nykyinen Jättiläisentie vesitornin juurella.

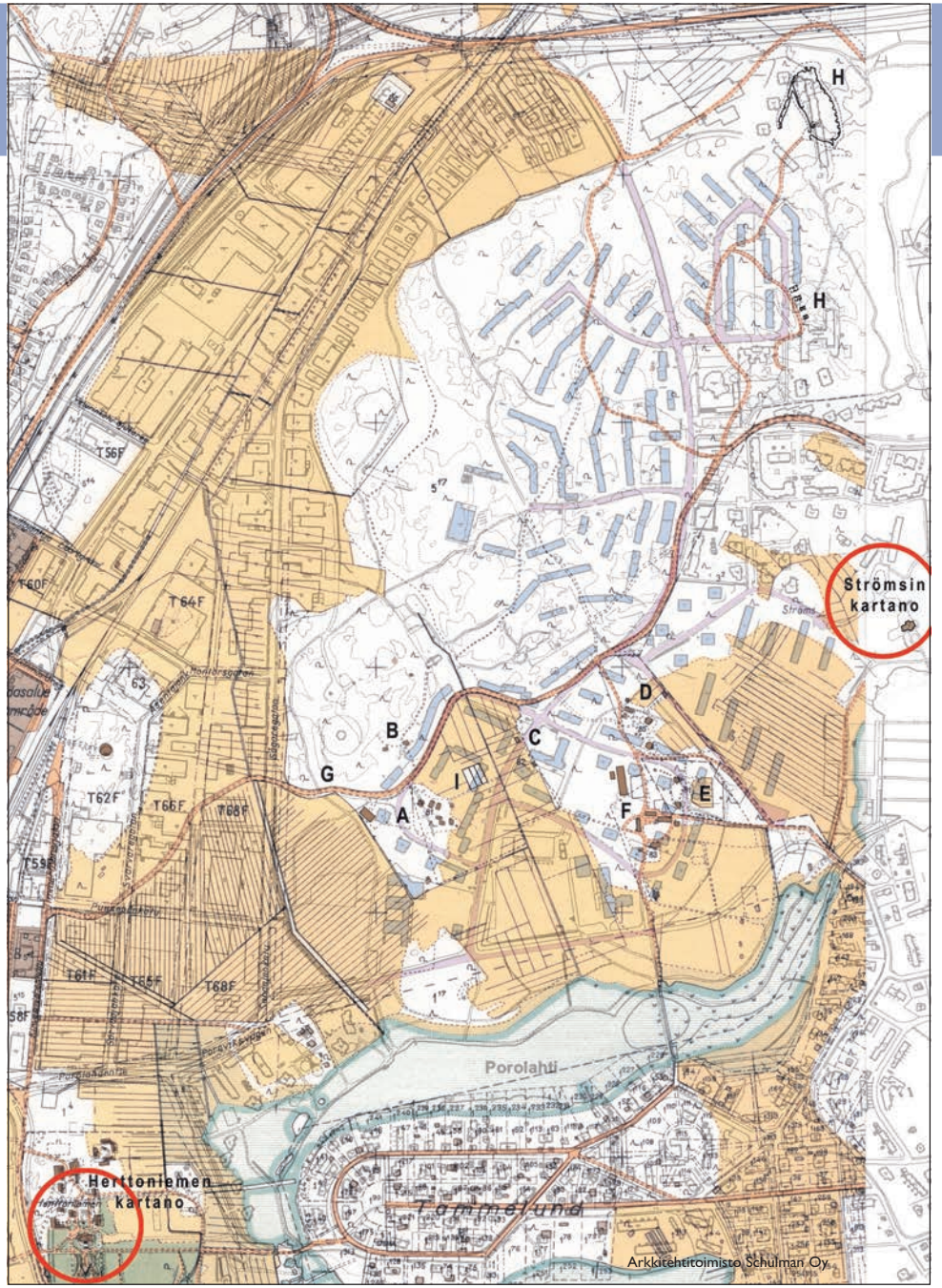

ROIHUVUORI ENNEN JA NYT Kartassa vuodelta 1946 näkyy Roihuvuoren alue Herttoniemen ja Strömsin kartanoiden lähituntumassa. Kartassa näkyvät maantiet, rakennukset, keltaisella merkityt peltoaukeat ja venäläisten linnoitteet. Historiakartan taustalle on liitetty varjomainen esitys nykyisestä Roihuvuoresta katuineen ja kerrostaloineen.

A Björkbacken
B Kartanon rengin asunto
C Emil Johanssonin mökki
D Karl Lindholmin huvila
E Trogenin huvila ja päärakennus
F Ragnar ja Karl Rantalan talot
G Venäläisten tykkitie v:lta 1914
H Venäläisten linnoitteita v:lta 1914
I Kasvihuoneita

OSTOSKESKUS vastavalmistuneena 1950-luvun lopulla.

LÄHIÖRAKENTAMISEN TAUSTAA

Roihuvuori on tyypillinen helsinkiläinen 1950-luvun kerrostalolähiö. Samaan sarjaan kuuluvat mm. Haaga, Munkkivuori, Maunula ja Herttoniemi. Ne kaikki edustavat lähiörakentamisen ensimmäistä aaltoa. Myöhemmin 1960-luvulta alkaen rakentaminen teollistui ja tehostui edelleen ja lähiöiden yksikkökoko kasvoi. Tämän toisen vaiheen ensimmäinen lähiö Helsingissä oli Pihlajamäki.

Lähiörakentamisen taustalla oli sodan jälkeinen jälleenrakennustarve ja kiihtyvä asuntopula. Samaan aikaan voimistui pääkaupunkiseudulle suuntautuva muuttoliike. Näistä lähtökohdista tuli tarvetta kehittää uusia kaupunkimaisia kerrostaloympäristöjä. Suunnitteluperiaatteeksi omaksuttiin asumalähiö. Lähiön ja puutarhakaupungin käsitteen ja teoriat toi Suomeen asemakaavaopin professori Otto-Iivari Meurman. Asuntopulan ratkaisupyrkimysten ja rakennustuotannon rationalisointitavoitteiden lisäksi lähiöaatteen taustalla vaikutti luonnonläheisyyden ihanne. Lähiöiden avulla uskottiin luotavan kivikaupunkeja parempia asuinympäristöjä.

Näiden suunnitteluperiaatteiden ensimmäinen konkreettinen ilmentymä maassamme oli Tapiolan puutarhakaupunki, jonka rakentaminen alkoi 1950-luvun alussa. Uudet asuinalueet rakennettiin tämän jälkeen useimmiten kallioiseen metsäympäristöön, ominaista niille oli katujen ja rakennusten sijoittaminen väljästi maastoon luonnonmuotoja seuraillen. Vuonna 1953 oli järjestetty asuntoreformikilpailu, jonka tulokset muodostuivat suuntaa antaviksi suomalaisen asumalähiön kehittymiselle. Varsinkin Viljo Revellin ja Eero Eerikäisen lunastettu ehdotus ”Sininen nauha” pitkine, vapaasti luonnossa kiemurtelevine lamellitalomassoineen tuli olemaan monen myöhemmän suunnitelman henkisenä esikuvana.

Rakentamisen määrän 1950-luvulla kasvaessa huomiota kiinnitettiin enenevästi myös rakentamistalouteen. Aluerakentamisella tavoiteltiin yhteiskuntateknisesti edullisia ratkaisuja. Alettiin myös pyrkiä sarjatuotantoon ja yhä suurempiin yksiköihin. Kaavoitus oli kiinteä osa tätä prosessia. Roihuvuoren asuinalueen syntyvaiheissa sen kaavoitukseen ja rakentamiseen olivat vaikuttamassa ajalle tyypilliset virtaukset nimittäin metsälähiön ihanteet, asuntoreformikilpailun ajatukset sekä tehokkuustavoitteet.

KYMMENEN RAKENTUMISVUOTTA

Roihuvuoren rakentaminen alkoi vuonna 1954 ja ensimmäiset asukkaat uusiin taloihin Roihuvuorentie 5:een muuttivat keväällä 1955. Rakentaminen jatkui kiivaana ja vanha Roihuvuori oli valmis kymmenen vuoden kuluttua, kun Strömsin alueen lamelli- ja tornitalot valmistuivat 1960-luvun puolivälissä.

Keskeinen osa Roihuvuoresta toteutettiin aluerakentamisperiaatteella siten, että rakentajana toimi Haka. Ensimmäinen Hakan alue Vuorenpeikontien ja Lumikintien varrella toteutui yhtenäisen suunnitelman ja asemakaavan mukaan, jonka oli laatinut arkkitehti Esko Korhonen KK:n asunto-osastolla. Toinen Hakan alue on Strömsin suurkortteli Peukaloisentien ja Untuvaisentien varrella. Kolmas laajempi kokonaisuus on Saton alue, joka valmistui aivan 1960-luvun alussa Tuhkimontien varteen. Vanhaan

HELSINGIN ASUNTOKESKUSKUNTA HAKA

HAMEENTIE 68

Roihuvuoren pääurakoitsija, tunnettu hyvien ja viihtyisien asuntojen rakentaja.

haka

ROIHUVUOREN RAKENTUMINEN VOIDAAN JAKAA KOLMEEN VAIHEESEEN:

I VAIHE 1950-luku

1. asemakaava vahvistettu 18.11.1952 Keijukaistenpolku ja Tuhkimontie / KSV Irma Mikkola
2. asemakaava vahvistettu 7.4.1954 Vuorenpeikontie ja Lumikintie / KSV Irma Mikkola Esko Korhosen suunnitelman mukaan
3. asemakaava vahvistettu 15.12.1955 Prinssintie ja Punahilkantie / KSV Irma Mikkola

II VAIHE 1960-luku

4. asemakaava vahvistettu 15.11.1964 Strömsin alue / KK:n asunto-osasto Lindfors

III VAIHE 1990-luku (tarkastelualueen ulkopuolella)

5. asemakaava vahvistettu 6.7.1989 Tulisuontien ympäristö / KSV Markku Siiskonen

SATON ALUETTA Roihuvuorentien varrella rakennetaan v.1960.

ROIHUVUOREN RAKENTUMINEN
Kartasta käyvät ilmi Roihuvuoren rakennusten ikäjakauma sekä merkittävät aluerakentajat.

1954
1955–56
1957–59
1960–62
1963–65
1966–69
1970–72

Roihuvuoreen kuuluu myös kortteleita, jotka on toteutettu tontti kerrallaan yksittäisten rakentajien toimesta.

Rakennukset pystytettiin kaupungin omistamalle maalle, jolle laadittiin yleensä noin viidenkymmenen vuoden vuokrasopimukset. Poikkeuksena tästä on Strömsin alue, joka on rakennettu taloyhtiön omalle maalle.

HAKAN ALUEEN PIONEERILUONNE

Esko Korhosen Hakan alueen asemakaava sisältää mielenkiintoisia pioneerihenkisiä piirteitä. Yhden arkkitehdin laatima aluerakentamissuunnitelma, joka käsitti sekä asemakaavan että rakennussuunnitelmat, oli aikanaan suurisuuntaisimpia maassamme. Asemakaavallinen periaate kiteyttää jo varhain useat ajalle tyypilliset tavoitteet: luonnonläheisyyden, asuntoreformikilpailustakin tutut maastoa myötäilevät rakennusmuodot ja kampamaisen väylästön.

Asemakaavasuunnitelmassa oli 1950-luvun puolivälissä myös Suomen ensimmäinen ostoskeskus, vaikkakin sen toteutus siirtyi vuosikymmenen lopulle ja Munkkivuoren, Kannelmäen ja Länsi-Herttoniemen ostoskeskukset ehtivät valmiiksi ennen sitä. Autopaikoituksen osalta kaava sisälsi maassamme uuden piirteen, jossa pysäköinnin osalta pyrittiin nk. suurkortteliratkaisuun eli autopaikkojen keskittämiseen ja sijoittamiseen korttelikokonaisuuden kannalta optimaalisesti.

Alueen kaavoitus tapahtui yhteistyössä toteuttavan tahon kanssa. Työmaanäkökohdat ovat olleet yksi tekijä miljöön suunnittelussa, vaikkakin

ESKO KORHOSEN KAAVAILLUSTRAATIO
1950-luvun puolivälistä Lumikintien ja Vuorenpeikontien alueelta.

Roihuvuoressa ensisijaista oli rakennusten ja luonnonympäristön harmoninen suhde. Asemakaavan laatiminen, rakennussuunnittelu ja työmaasuunnittelu tapahtuivat siis rinnakkain. Tavoitteena oli rationaalinen ja laadukas toteutus, jossa rakentamisprosessia pyrittiin tehostamaan uusin keinoin.

Hakan työmaakokeilua Roihuvuoressa selostettiin ajan ammattilehdissä ja se oli esillä mm. Moskovan teollisuusnäyttelyssä. Kyseessä oli ketjurakentamismalli, jossa pitkät lamellitalonauhat oli jaettu kaksi porrashuonetta käsittäviin rakentamisjaksoihin. Kun yksi työryhmä sai tehtävänsä valmiiksi, se siirtyi viereiseen jaksoon ja tilalle tuli toinen ryhmä tekemään seuraavaa vaihetta.

Työn rationalisointiin liittyi myös koneistaminen. Kohteessa siirryttiin betonirakenteisiin ja eräänlaisena elementtitekniikan esiasteena oli käytössä kasettimuotteihin perustuva betonivalu. Muottien pinta oli sileä ja valujälki niin tasainen, että pintoja ei tarvinnut enää viimeistelyn vuoksi rapata. Myös muurattuja rakenteita vältettiin kustannusten säästämiseksi. Ensimmäistä rakennusvaihetta lukuun ottamatta talot ovat poikittaisiin kantaviin seiniin perustuvia betonitaloja. Ulkoseinärakenteena on kokeiltu paikoin puurakenteisen ja mineraalilevypintaisen elementin käyttöä. Muilta osin ovat seinät betoni+siporex-rakennetta. Rakennussuunnittelun pelisääntöihin kuului myös, että rakennukset olivat ryhmittäin keskenään samankaltaisia ja koostuivat samansuuruisista rakennusosista. Työmaateiden käyttö pihateiden pohjina on yksi osoitus siitä, kuinka työmaasuunnittelu ja muu suunnittelu kulkivat käsi kädessä.

Tuotantotekniikan painottamisesta huolimatta monotonisuus on alueella onnistuttu välttämään ja kokonaisuus on päinvastoin ilmeeltään hyvin monimuotoinen. Avaintekijöitä tässä olivat rakennusten ja luonnon yhteispeli, inhimillinen mittakaava, materiaalivalinnat sekä suunnitteluteemojen variaatiot kunkin vuosiohjelman puitteissa.

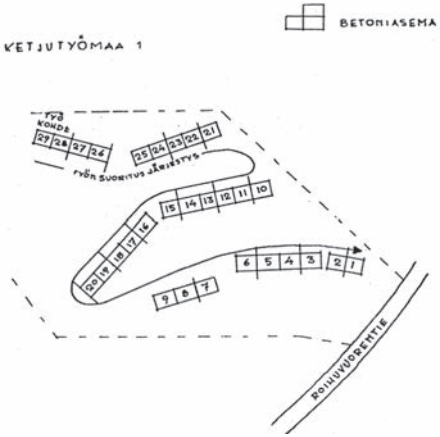

KETJUTYÖMAAN eteneminen Roihuvuorentie 18:ssa.

KETJURAKENTAMISTA ROIHUVUORESSA
Hakan työmaa-aikataulu havainnollistaa rakentamisen vaiheita.

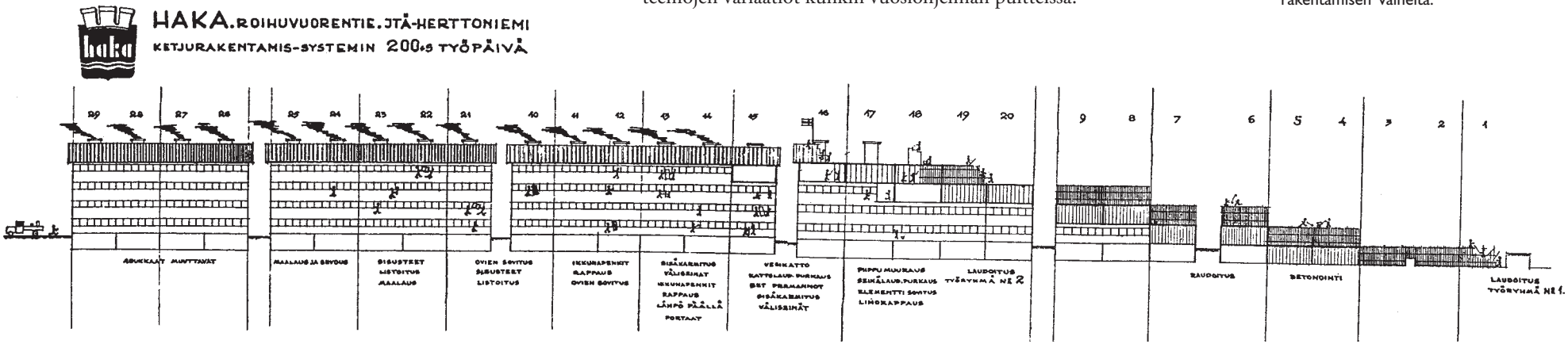

ROIHUVUOREN SUUNNITTELIJAT

Esko Korhonen 1923–1994

Aarno Ruusuvuori 1925–1992

Esko Toiviainen 1915–1999

Jorma Järvi 1908–1962

Hilding Ekelund 1893–1984

Maire Roos
J. Kontio ja K. Räike
Pentti Petäjä
Olli Vikstedt
HKR / Eeva Larkka

Olavi W. Hakala

Maunu Siitonen
Matti Lieto
Esko Hyvärinen
A. Nyman
Atte Valtiala (2)
Aulis Salo (2)
J. Kontio ja K. Räike

II

OMINAISPIIRTEET

KAUPUNKIKUVA JA MAISEMA

Roihuvuori on kaupunkikuvaltaan eheä ja hyvin säilynyt 1950-luvun lähiörakentamisen edustaja. Luonnonläheistä ja miellyttävää kokonaisuutta täydentää 1960-luvulla toteutunut Strömsin kerrostaloalue. Rakennusten ja maiseman yhteisvaikutuksesta syntyy Roihuvuoressa erityistä kauneutta ja arvokkuutta.

Roihuvuori kuuluu Itä-Helsingin merellisten asuinalueiden ketjuun, jossa sen lähimpinä naapureina ovat Herttoniemi, Tammisalo ja Marjaniemi. Suurmaisemassa Roihuvuori sijoittuu Itäväylän ja Strömsinlahden väliselle kallioiselle mäelle ja sen kaakkoispuolella levittäytyville, meren rantaan ulottuville alavammille maille. Alueen rakentumisen lähtökohtana on siis ollut toisaalta luonnontilainen metsäinen ja jyrkkärinteinen kallioselänne ja toisaalta kulttuurimaisema laakeine peltoaukeineen. Roihuvuoren ominaislaatu syntyy näiden elementtien välisestä vuoropuhelusta ja jännitteestä, jota rakennusten sijoittelu ja muodot säestävät.

Asuntoalue tukeutuu lännessä metsäiseen kalliomäkeen, jonka mukaan Roihuvuori on saanut nimensä. Selänne on maiseman tukiranka ja se erottaa asuntoalueen tehokkaasti Herttoniemen yritysalueesta. Roihuvuoren alue rajautuu idässä Marjaniemen siirtolapuutarhaan, Mustapuron laaksoon sekä Strömsin kartanon puistoon. Kaakossa ja etelässä rajana ovat Strömsinlahden ja Porolahden rantavyöhyke, joka ulottuu aina Herttoniemen kartanon puistoon. Tarkasteltava alue käsittää Roihuvuoren ydinkorttelit, jotka ovat rakentuneet 1950- ja 1960-luvuilla. Mukana ei siten ole 1970 valmistunutta kirkkorakennusta eikä tätä ympäröiviä uudempia kortteleita.

Roihuvuori on rakentunut nk. kampakaavan mukaisesti. Tämä tarkoittaa sitä, että alueen läpi on johdettu pehmeästi kaartuva kokoojakatu, Roihuvuorentie, joka toimii alueen selkärankana. Roihuvuorentien kautta alueelle myös saavutaan ja sieltä poistutaan. Tältä tieltä erkanevat tonttikadut, joiden ympärille muodostuvat suurkorttelit, perinteisiä kortteleita suuremmat asuinrakennusten sikermät pihoineen. Julkiset palvelut kuten ostoskeskus ja päiväkoti on sijoitettu kokoojakadun varteen. Tarkastelualueen kolme koulua sijaitsevat asuinkorttelien laidoilla siten, että niihin kulku olisi turvallista ja että niiden ulkoalueet liittyvät luonnonympäristöön.

ROIHUVUOREN OMINAISPIIRTEET

Maisema-arkkitehdit Byman & Ruokonen Oy

ROIHUVUORENTIE 18 Pystyt betoniseinäkkeet ja ikkunakenttien puutolpat myötäilevät metsän puiden ryhdikästä joukkoa.

Roihuvuoren viihtyisä aluekokonaisuus koostuu osa-alueista, joilla kullakin on oma luonteensa. Osa-alueiden väliset korttelipuistot sekä väljät runsaspuustoiset piha-alueet luovat alueelle vehreän yleisilmeen. Kalliolänteen rinteillä lamellirakennukset muodostavat pitkulaisia nauhoja, jotka myötäilevät maaston muotoja. Rakennusten väliin jäävät avoimet piha-alueet, jotka ovat syntyneet luonnonympäristöä kevyesti muokkaamalla. Rakennukset ovat kurinalaisia ja ryhdikkäitä kontrastina ympäröivälle vapaalle luonnolle. Tästä asetelmasta syntyy alati vaihtelevia, yllättäviä ja kauniita piha- ja katunäkymiä. Luonnon ja rakennusten yhteispelin ansiosta muodostuu Lumikintien ja Vuorenpeikontien asuinkortteleista herkkä ympäristötaideteos.

Tasaisemmilla kohdilla ja entisillä peltoalueilla kerrostalokorttelit muodostuvat kehäkatulenkeistä, joiden varsilla rakennukset on sijoitettu ja suunnattu varsin määrätietoisesti, ikään kuin magneettikenttä olisi luonnonvoiman tapaan ohjannut asetelman syntyä. Näillä alueilla rakennukset ovat yksilöllisempiä arkkitehtuuriltaan ja mukana on lamellitalojen ohella noppamaisia pistetaloja. Kehämäisten ja suojaisten asuntokatujen varsilla on intiimi ja puutarhamainen tunnelma. Oman vivahteensa aluekokonaisuuteen tuo Strömsin suurkortteli, joka perustuu tornitaloista ja yhdensuuntaisista lamellitaloista sekä avoimesta kiilamaisesta puistopihasta koostuvaan vahvaan kokonaissommitelmaan. Untuvaisentien viisi tornitaloa näkyvät kauas ja ovat Roihuvuoren maisemalle tunnusomainen piirre mereltä päin katsottuna.

Arkkitehtonisesti Roihuvuoressa on monipuolinen kokoelma oman aikansa laadukkaita rakennuksia – sekä 1950-lukua edustavia perinteiseen tapaan tehtyjä, raikkaita ja vivahteikkaita kerrostaloja, että samalta ajalta kokeellisempia ja modernimpia ratkaisuja. Joukossa on myös 1960-luvun yhä pelkistetymmällä tavalla tyylikkäitä taloja. Rakennusten suunnittelijat olivat pääosin tunnustettuja tekijöitä. Arkkitehdeistä mainittakoon Hilding Ekelund, Aarno Ruusuvuori, Toivo Korhonen, Esko Korhonen, Jorma Järvi, Esko Toiviainen, Arne Helander, Kirsti ja Erkki Helamaa sekä Jaakko Kontio ja Kalle Räike. Vähemmänkin tunnettujen tekijöiden talot puolustavat hyvin paikkaansa ja kantavat oman aikansa vahvaa kollektiivista arkkitehtuuriperintöä. Luonnonmaiseman selkeät piirteet ja voimakas asemakaavallinen ajatus hallitsevat kokonaisuutta ja yksittäisten talojen vivahteet asettuvat pakottomasti rikkaan kaupunkikuvan osiksi.

Kokonaisuutena ympäristö on toistaiseksi melko hyvin säilyttänyt arvokkaat piirteensä. Rakennuksissa tapahtuu kuitenkin jatkuvasti korjauksia ja muutoksia. Ilman selkeää käsitystä alueen erityislaadusta muutokset voivat hallitsemattomina vähitellen nakertaa eheää kokonaisuutta ja talojen arkkitehtonista laatua. Maisemallisesti Roihuvuoressa niinikään on vielä tallella sille ominainen luonnonläheinen tunnelma, joka kuitenkin on haavoittuva ilman määrätietoista vaalimista. Pihapiirien rennolla tavalla sympaattisen ja luonnonmukaisen vaikutelman säilyttäminen on haasteellista ja vaatii aktiivista hoitoa. Kaupunkikuvallisia ongelmakohtia ovat jäsentymättömät paikoitusalueet Lumikintien ja Vuorenpeikontien varrella sekä

STRÖMSIN KORTTELI Lamellitalojen päädyt rajaavat viihtyisän kiilamaisen viheralueen, joka avautuu merta kohti.

eräät hajanaiset katutilat Roihuvuorentien varrella. Paikoin katujen varsia vaivaa hoitamattomuus. Lisäksi alueella on joitain ympäristöön sopimattomia rakenteita sekä kunnostusta kaipaavia leikki- ja oleskelupaikkoja.

PIHA-ALUEET

Roihuvuoressa kuten muillakin 1950-luvulla kallioiseen metsämaastoon rakennetuilla asuntoalueilla luontoa pyrittiin mahdollisuuksien mukaan säilyttämään sellaisenaan. Pihapiirit ja luonto liittyivät saumatta toisiinsa ja pihat perustuivat luonnonympäristön hienovaraiseen käsittelyyn. Kauniit avokalliomuodot hyödynnettiin osana pihamiljöötä. Suurelta osin pihat jätettiin lähes luonnontilaan ja mahdolliset istutukset sijoittuivat rakennusten välittömään läheisyyteen tai sisäänkäyntien yhteyteen. Pihojen keskeinen elementti oli suuri nurmipinta, joka ulottui rakennusten sokkeliin saakka. Tontteja ei merkitty maastoon aidoin tai istutuksin. Pihan toiminnot, kulkuväylät ja varusteet sommiteltiin vapaasti maastoon lähtökohtana luonnon erityispiirteet ja olemassa oleva kasvillisuus. Maaston käsittelyssä suosittiin luonnonmukaisia ratkaisuja, jotka säestivät alkuperäisiä muotoja ja materiaaleja. Pihoille linjattiin kaartuvia, liuskekivellä päällystettyjä polkuja. Liuskekivi oli 1950-luvulla suosittu materiaali, mutta Roihuvuorelle liuskekiviaihe on erityisen ominainen. Kivilaatat lohkottiin paikan päälle varta vasten perustetuilta louhoksilta.

Roihuvuoressa on myös entiseen viljelymaisemaan rakentuneita osa-alueita, kuten Tuhkimontien, Keijukaistenpolun ja Satumaanpolun ympäristöt. Näillä alueilla maisemalliset lähtökohdat olivat toisenlaiset ja uusia istutuksia on tarvittu enemmän. Kortteleissa on säilynyt myös lähiörakentamista edeltäneen kulttuurimaiseman piirteitä. Omanlaisiaan puolestaan ovat Peukaloisentien ja Untuvaisentien piha-alueet sekä Roihuvuoren ala-asteen piha, jotka edustavat 1960-lukua. Maisemasuunnittelussakin muotokieli muuttui tällöin suoraviivaisemmaksi ja geometrisemmaksi. Pinnoitteena alettiin käyttää yleisesti betonilaattoja.

Roihuvuoren alueen ominaispiirteitä selvitettäessä on löytynyt yksi 1950-luvulla laadittu varsinainen pihasuunnitelma, nimittäin maisema-arkkitehti Onni Savonlahden suunnitelma Tuhkimontie 8:n pihalle vuodelta 1956. Usein rakennukset suunnitellut arkkitehti esitti asemapiirroksessa pihan jäsennyksen ja istutustyöt tehnyt viherurakoitsija valitsi istutettavat kasvit.

Hakan 1950-luvun alueilla KK:n arkkitehtiosastolla laadittiin Esko Korhosen johdolla piirustukset pihamaiden järjestelyistä. Karttaan on merkitty polut ja kulkuväylät sekä toiminnat kuten pysäköinti, leikki, roskat, tomutus ja pyykin kuivaus. Kasvillisuus on esitetty kahdella rasterilla, joista toinen tarkoittaa ”siistittyä luonnontilassa olevaa tonttimaata” ja toinen nurmikkoa. Uutta nurmipintaa tuli lähinnä sinne, missä maastoa oli muokattu täyttämällä ja missä rakennustöiden vuoksi maanpinta oli rikkoutunut.

Hakan kortteleista eli Lumikintien, Vuorenpeikontien, Peukaloisentien ja Untuvaisentien pihoilta on laadittu vuonna 1968 inventointikartat vastaisen piha-alueiden hoidon lähtökohdaksi. Kartat laati yksityinen yritys nimeltään Puutarhatoimisto Oy, joka myös vastasi käytännön puutarhanhoidosta isännöitsijätoimiston eli Roihuvuoren Lämpö Oy:n toimeksiannosta. Aineistosta saa hyvän käsityksen silloisesta tilanteesta, jossa Lumikintien ja Vuorenpeikontien pihat olivat saaneet asettua kymmenkunta vuotta ja Peukaloisentien–Untuvaisentien piha-alueet olivat käytännössä upouudet. Kartoissa on esitetty tarkasti pihojen jäsentely: reitistö, leikki-, oleskelu- ja istutusalueet, kuivatusjärjestelyt sekä pinnoitteet.

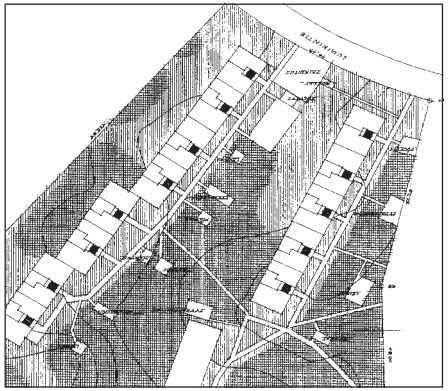

PIHAPIIRUSTUS Esko Korhosen vuonna 1959 tekemä suunnitelma Lumikintie 4:n pihasta. Piirustuksessa näkyy rajakohta istutetun nurmikon ja luonnontilaisen, mutta siistityn tonttimaan välillä *(yllä)*.

PIHAINVENTOINTI Puutarhatoimisto Oy:n laatima yksityiskohtainen piirustus Lumikintien pihoista vuonna 1968 *(vas)*.

ROIHUVUORI OSA-ALUEITTAIN

Lähempää tarkastelua varten Roihuvuoren alue on jaettu seitsemään osakokonaisuuteen tai kortteliin, jotka ovat:

1. Lumikintie
2. Vuorenpeikontie
3. Prinssintie–Punahilkantie
4. Keijukaistenpolku–Satumaanpolku
5. Tuhkimontie
6. Ströms: Peukaloisentie–Untuvaisentie
7. Roihuvuorentie

Kullakin osa-alueella on ominaislaatunsa ja erityispiirteensä, jotka ovat kehittämisen ja vaalimisen lähtökohtana. Alueita luonnehditaan sekä kokonaisuutena että rakennuskohtaisesti. Kuvaukset perustuvat havaintoihin nykytilasta eli tilanteesta talvella 2003. Luonnehdintaa on täydennetty muista lähteistä kuten lupapiirustuksista tai vanhoista valokuvista saadulla tiedolla. Rakennusten säilyneisyydestä ja alkuperäisasusta esitetään havaintoja. Rakennusten kohdalla ilmoitettu vuosiluku viittaa rakennuslupapiirustusten päiväykseen.

I
LUMIKINTIE

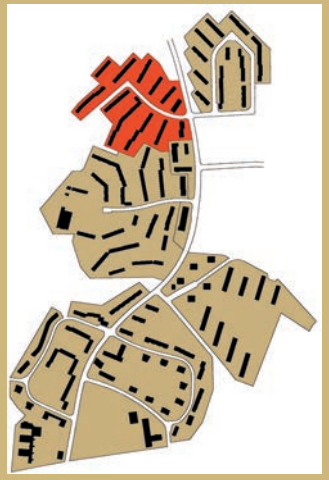

Lumikintien osa-alue on sekä kaupunkikuvansa että maisemansa kannalta hyvin säilynyt 1950-luvun ympäristökokonaisuus. Kortteli kuuluu Vuorenpeikontien ohella Hakan toteuttamaan yhtenäiseen alueeseen, jonka on suunnitellut arkkitehti Esko Korhonen. Suunnittelutyön eri vaiheissa hänen apunaan olivat KK:n asunto-osastolla arkkitehdit Heikki Ahola, Arvi Ilonen ja Sulo Savolainen.

Asemakaava noudattelee kampamaista sommittelua siten, että pitkät lamellikerrostalot sijoittuvat pehmeästi kaartuvan Lumikintien varteen kohtisuoraan kamman piikkien tapaan. Rakennusten väliin jäävät miellyttävät pihaalueet, jotka liittyvät saumattomasti ympäröivään puistometsään.

Kaikki rakennukset ovat 1950-luvulta ja muodostavat hyvin yhtenäisen miljöön, vaikka ovatkin keskenään hieman erilaisia. Esko Korhosen lamellitaloja on täällä kolmea tyyppiä. Lamellitalojen lisäksi Lumikintien alussa on korkeampi kerrostalo, nk. yksiötalo ja kadun toisella puolella autotallirakennus. Poikkeuksen Esko Korhosen suunnittelemien rakennusten joukossa muodostaa kadun loppupäähän sijoittuva Lumikintie 5, joka on

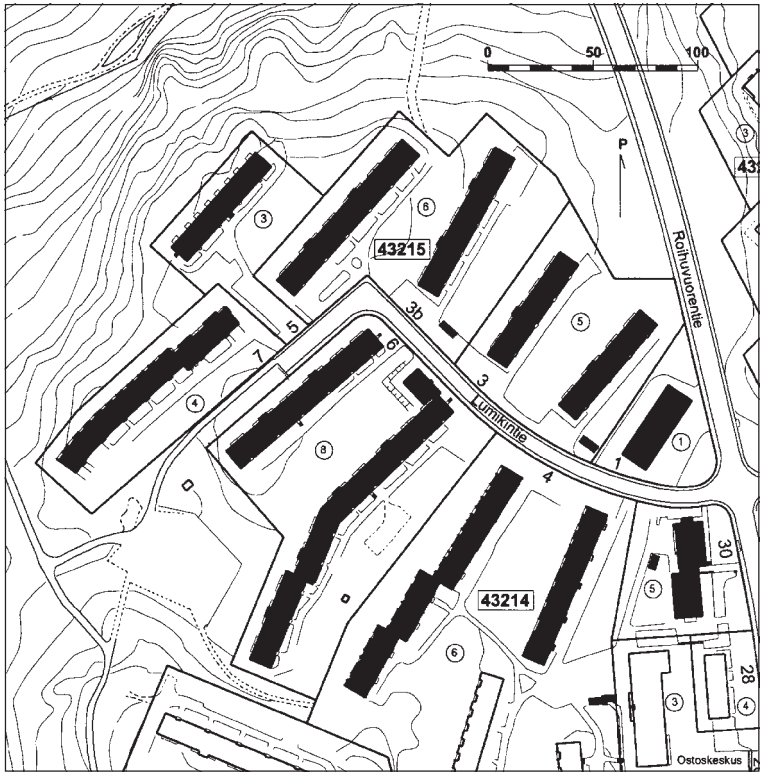

ruotsalaisten piirustusten mukaan toteutettu koetalo vuodelta 1956. Tämäkin rakennus istuu hyvin ympäristöönsä. Alue on kokonaisuutena rakennustaiteellisesti arvokas.

Maiseman kannalta asuinkorttelit sijoittuvat kauniisti luonnonmaastoon. Kaartuvien tai polveilevien lamellitalojen lomaan asettuvat pihat ovat ilmeikkäitä, väljiä ja reheviä. Pihat jatkuvat rakennusten väleissä keskeytymättöminä nauhoina läpi koko alueen ja muodostavat merkittävän yhtenäisen viheralueen. Pihat rajautuvat luontevasti metsään ja niiden kasvillisuus on pääosin luonnontilaista. Rakentamisen aikana on säästetty runsaasti puustoa, pääosin koivuja, mutta myös kuusia, mäntyjä ja pihlajia.

Rakentamisajalle tyypilliseen tapaan tonttien rajoja ei ole korostettu eikä merkitty aidoin. Uudet istutukset on sijoitettu rakennusten välittömään läheisyyteen ja sisäänkäyntien yhteyteen. Muu osa pihaa on jätetty siistittyyn luonnontilaan, vain metsänpohja-kasvillisuutta on korvattu nurmella. Pihoille on istutettu yksittäiskasveina tai pieninä ryhminä marjaomenapuita, hortensiaa, ruusuja ja japaninmarjakuusta. Paikoin sisäänkäyntien yhteydessä on asukkaiden myöhemmin istuttamia perennaryhmiä. Lumikintien 7:n pihalla on erikoisuutena saarni.

Lumikintien varrella maastonmuodot ovat melko tasaiset. Pihakäytävät ovat vanhojen valokuvien mukaan olleet alusta alkaen asfalttipintaisia ja polkuja on päällystetty liuskekiveyksellä, kuten Vuorenpeikontien ympäristössäkin. Pihoilla on pääasiassa kevyitä teräsrakenteisia leikkivälineitä sekä pyykinkuivaus- ja tomutustelineitä. Pihoille asennetut modernit pollarivalaisimet eivät ole alueella luonteva ratkaisu.

LUMIKINTIE 6

LUMIKINTIE 7

LUMIKINTIE 4, 6 ja 3

LUMIKINTIE 6

LUMIKINTIE 1

43215/1

Esko Korhonen 1957
Autotalli / 14 autopaikkaa

Yksikerroksinen autotallirakennus kuuluu osana alkuperäiseen kokonaissuunnitelmaan, jossa autopaikat oli järjestetty korttelikohtaisesti.

Rakennus on perusmuodoltaan pitkä suorakaide, jonka katteena on loiva peltinen harjakatto. Betonipilarirunko jakaa vastakkain sijaitsevat autopaikat kahden ryhmiin. Yksinkertaisen rakennuksen päädyt ovat vaaleaksi rapatut. Molemmat pitkät julkisivut ovat koostuneet maalatusta pystylaudoitetusta ovivyöhykkeestä ja vaakalaudoitetusta otsapinnasta. Ovissa on ollut numerolaatat.

Alkuperäinen idea ovien naamioimiseksi osaksi pystylaudoitettua julkisivua on hävinnyt, kun uudet vakiorakenteiset alumiiniovet on asennettu sisemmäksi ja ovien väliset betonipielet on harmaaksi pellitetty. Sokkelit ovat maalattua betonia.

LUMIKINTIE 3

43215/5, 6

Esko Korhonen 1958-60
Asuinrakennus A, B, C ja D-portaat / 4 kerrosta ja kellari

Neljä harkitusti sommiteltua rakennusta muodostavat raikkaan päätöksen Esko Korhosen aluesuunnitelmalle. Hyvin säilyneet rakennukset kaipaavat tuekseen alkuperäistä valkoista julkisivuväritystä oranssin ja sinisen värisine parvekekaiteineen sekä sileitä parvekekaiteita huoliteltuine detaljeineen.

Pitkien suorien rakennusten päädyt rajaavat Lumikintien pohjoispuolta. Viistosti toisiinsa nähden sijoitettujen lamellien väliin jäävät avarat pihatilat. Samaa tyyppiä olevien rakennusten pituudet vaihtelevat. A- ja B-taloissa on neljä porrasta, C-talossa on kuusi porrasta ja D-talossa viisi porrasta. Rakennuksia on porrastettu maaston mukaisesti.

Rakennusten sisäänkäyntipuoli ja pihan puoli ovat luonteeltaan erilaiset. Pääjulkisivuja on jaksotettu sisäänvedetyillä porrashuoneilla, joihin liittyvät tuuletusparvekkeet ja sisäänkäynnit. Julkisivusommittelu perustuu muuripinnan ja aukkojen vuorotteluun. Julkisivut ovat rapatut. Nykyisin harmahtavaksi maalatut pääjulkisivut ovat alun perin olleet valkoiset. Parvekekaiteiden alun perin kahteen osaan jaetut sileät peltilevyt on vaihdettu yhtenäiseksi turkoosinväriseksi umpilevyksi.

Rapatut pihajulkisivut on säilyneet valkoisina. Näitä vapaammin aukotettuja julkisivuja rytmittävät ulokeosat ja betoniseinäkkeiden rajaamat parvekkeet. Ulokkeisiin liittyvissä parvekkeissa on katto jo alun perin ulottunut ylimpien parvekkeiden päälle. Muissa parvekkeissa on betoniseinäkkeiden yläpuolelle myöhemmin lisätty erillinen kevytrakenteinen katos profiloidusta akryylilevystä. Pihan puolella parvekekaiteiden sileä pelti on korvattu pystysuuntaisella keltaisella muovipinnoitetulla aaltopellillä. Alun perin tuuletus- ja asuntoparvekkeiden värit vaihtelivat rakennuksittain oranssista siniseen. Osaan parvekkeista on lisätty parvekelasitus.

Valkoiseksi maalatut puuikkunat ja -ovet ovat alkuperäisiä, samoin sisäänkäyntien lakatut puulasiovet.

Rakennuspäätyjen aukotus on niukka ja eteläpäätyihin on lisätty lämpörappaus. Loivat harjakatot ovat epäsymmetriset ja materiaaliltaan betonikattotiiltä. Avoräystäiden kattoruoteet ja laudoitus ovat tumman ruskeaksi maalatut.Sokkelit ovat harmaaksi maalattua betonia, joissa ikkunoiden ohella on lasitiiliaukkoja.

Merkittävimmät julkisivumuutokset ovat tapahtuneet värityksen kohdalla sekä parvekekaiteissa. Värimuutosten takia rakennukset ovat menettäneet alkuperäisen luonteensa. Uusia lisäyksiä ovat eteläpäätyjen lämpörappaus, parvekkeiden katokset ja osittainen lasitus.

LUMIKINTIE 4

43214/6

Esko Korhonen 1956
Asuinrakennukset, 2 kpl(C- ja D-talot) / 4 kerrosta ja kellari

Kauniisti metsäluontoon istutettujen rakennusten sisäänkäyntipuolet ovat selkeän muurimaiset, pihasivut taas vahvasti konstruktiiviset eli rakenteita korostavat. Alkuperäinen värimaailma perustui hienostuneisiin luonnonväreihin ja käytettyjen materiaalien ominaisväreihin. Värityksen avulla harkittu sommittelu pääsi oikeuksiinsa.

Rakennukset sijaitsevat samalla tontilla Vuorenpeikontien varrella olevien rakennusten kanssa. C-talo on viiden portaan suora lamelli ja D-talo on kolmiosainen ketjutalo, jossa on kahdeksan porrasta. Molemmat talot on porrastettu maaston mukaisesti. Rakennukset on jaksotettu porrashuoneittain lähes identtisiin yksiköihin ja niissä on loivat harjakatot. Pitkien porrastettujen lamellien väliin jää vaihtelevat pihatilat.

Pääjulkisivun sisäänkäyntien kohtia on korostettu rapatuilla julkisivupinnasta ulkonevilla pystyvyöhykkeillä. Rapattujen kenttien väliin jäävät kevytrakenteiset seinät ovat alun perin olleet minerit-levyä. Ikkuna-aukotus on vapaata ja epäsymmetristä. Sisäänkäyntipuolen julkisivuun on lisätty lämpörappaus. Sileät minerit-levyt on korvattu karkeammilla valkoisilla Steni-kivilevyillä. Levyjako on muutettu tasajaoksi, mikä on vieras aihe epäsymmetriaan perustuvalle sommittelulle. Ikkunat ovat jääneet upoksiin ja liittymäkohtiin on tullut uusia pellityksiä ja listoja. Alun perin tyylikkään harmaan sävyinen julkisivu on väritykseltään nykyisin vaaleanpunertava ja valkoinen. Loivasti harjakattoisten rakennusten katteena on harmaa sementtikattotiili. Lämpörappauksen takia avoräystäät vaikuttavat lyhentyneiltä. Päätyjen räystäitä on vastaavasti jouduttu jatkamaan.

Pihasivussa rakennuksen pystyrunko rytmittää julkisivua. Ikkunat on koottu yhtenäisiksi nauhamaisiksi kentiksi pystypaneloinnilla. Sisäänvedettyjen parvekkeiden harmaanruskeat, sileät peltiset verhouslevyt on muutettu valkoiseksi, muovipintaiseksi poimupelliksi. Osaan parvekkeista on lisätty parvekelasitus.

Lukuun ottamatta pääovia kaikki ikkunat ja ovet ovat alkuperäisiä. Pääsisäänkäyntien laminaattiovet on myöhemmin muutettu lakatuiksi puulasioviksi. Puuikkunat ja parvekeovet ovat valkoiseksi maalattuja. Sisäänkäyntitasot on huoliteltu liuskekivilaatoin.

Rakennusten ulkonäkö on oleellisesti muuttunut uuden julkisivupinnoitteen, parvekekaiteiden ja julkisivun värijäsentelyn takia. Sisäänkäyntisivun kevyt ilmeikkyys on vuorauksen jälkeen muuttunut raskaan näköiseksi ja koko pihajulkisivu on muuttunut yksivärisen valkoiseksi.

LUMIKINTIE 5

43215/3

Edwin Engström 1956
Asuinrakennus / 3 kerrosta ja kellari

Hakan rakennuttaman koetalon avulla haluttiin tutkia, miksi rakentaminen oli Ruotsissa halvempaa. Samaa tyyppitaloa on rakennettu eri puolille Ruotsia. Perinteisemmän arkkitehtuurin edustajana se poikkeaa tyylillisesti alueen muista rakennuksista. Yksinkertaisella tavalla arvokkaan näköinen rakennus on huolellisesti viimeistelty.

Rakennus on suora neliportainen lamellitalo, jonka loiva harjakatto on harmaata betonitiiltä. Julkisivujäsentely perustuu muuripinnan ja aukkojen väliseen vuorotteluun. Julkisivut ovat valkoiseksi rapatut. Sisäänkäyntejä on korostettu kehystävällä ruskealla keraamisella laatalla, joka on uusittu. Päätyihin ja pihasivuun on lisätty lämpörappaus ja ikkunat ovat jääneet upoksiin. Sokkelit ovat harmaaksi maalattua slammattua betonia.

Pihasivua ovat alun perin rytmittäneet kevyet ulokeparvekkeet, joiden tilalle on rakennettu uudet huomattavasti suuremmat parvekkeet. Niiden kannattamiseksi on julkisivun eteen jouduttu rakentamaan uusi teräskonstruktio. Osa parvekkeista on lasitettu. Puuikkunat ja -ovet ovat alkuperäisiä. Pohjakerroksen lakattuja puuovia lukuun ottamatta ne ovat kaikki maalattuja. Sisäänkäyntien edustat on huoliteltu liuskekivilaatoituksilla.

Pääjulkisivun puolelta rakennus on säilynyt alkuperäisessä asussaan. Pihan puolella tilanne on toinen. Uudet parvekkeet eivät ole enää suhteessa muuhun julkisivuun.

LUMIKINTIE 6

43214/8

Esko Korhonen 1958
Asuinrakennukset, 2 kpl (A- ja B-talo) / 4 kerrosta ja kellari

Kaksi pitkää, selkeästi jäsennöityä rakennusta on kauniisti istutettu metsäluontoon. Luonnonväreihin perustuvaan väritykseen antoivat hienon vivahduksen vaalean italianpunaiset parvekekaiteet. Alkuperäinen asu on varsin pitkälle säilynyt. Värityksellä on ulkonäön kannalta kuitenkin suuri merkitys.

A-talo on pitkä kymmenen portaan lamellirakennus, joka on porrastettu kahteen osaan. Pidempää osaa on lisäksi jaksotettu pienellä suunnan muutoksella. Näin rakennusten välille muodostuu mielenkiintoisia pihatiloja. Lumikintien varrella rakennukseen liittyy yksikerroksinen myymälärakennus. B-talo on kuuden portaan suora lamellirakennus. Rakennuksissa on loivat harjakatot.

Rakennusten sisäänkäyntipuoli ja pihan puoli ovat luonteeltaan erilaiset. Rapatut pääjulkisivut on jaksotettu osiin sisäänvedetyillä porrashuoneilla, joihin liittyvät tuuletusparvekkeet ja sisäänkäynnit. Julkisivusommittelu perustuu muuripinnan ja aukkojen kurinalaisiin suhteisiin. Tuuletusikkunoiden vaakasuuntaiset, valkoiseksi maalatut sirot puusäleiköt keventävät julkisivua.

Pihasivujen aukotus on vapaampaa. Julkisivua rytmittävät pystyt ulokeosat ja peltisin pystyseinin suuremmiksi kentiksi yhdistetyt ulokeparvekkeet. Ulokeosiin liittyvät ylimmät parvekkeet ovat jo alun perin olleet katetut. Ilman katoksia olleiden parvekkeiden kohdalta on katonlapetta jatkettu myöhemmin ja pihasivujen ilmava vaikutelma on kadonnut.

Parvekekaiteiden sileät peltilevyt on vaihdettu pystysuuntaiseksi muovipinnoitetuksi poimupelliksi ja väritys on muutettu hienostuneesta vaalean italianpunaisesta ruskean ja vihreän sävyihin. Osaan parvekkeista on lisätty parvekelasitus.

Kaikki julkisivut ovat rapattuja ja okran sävyyn kalkkimaalattuja. Sokkelit ovat maalattua betonia. Katemateriaalina on sementtikattotiili. Avoräystäiden kattoruoteet ja laudoitus ovat tumman ruskeaksi maalatut.

Valkoiseksi maalatut puuikkunat ja -ovet ovat alkuperäisiä, samoin sisäänkäyntien lakatut puulasiovet. Sisäänkäyntisyvennyksen seinät ovat valkoista keraamista laattaa ja maantasot on huoliteltu liuskekivilaatoin. A-taloon liittyvä myymälärakennus on keltaiseksi rapattu rakennus, jossa on maalattu peltinen pulpettikatto. Kadun puolella on suuri teräslasinen julkisivu, jonka ala- ja yläosa ovat peltilevyä. Huoltopihan puolella on kapea puinen nauhaikkuna puisine vaakasäleineen.

LUMIKINTIE 7

Esko Korhonen 1956
Asuinrakennus / 4 kerrosta ja kellari

Kallioselännettä rajaava pitkä rakennus on sommittelultaan viimeistelty kokonaisuus, jonka alun perin luonnonväreihin perustuvaa väritystä oli raikastettu punaisella tehostevärillä.

Rakennus on loivasti harjakattoinen lamellitalo, jossa on seitsemän porrasta. Pitkä rakennus on porrastettu kahteen osaan. Tämän lisäksi rakennus tekee pienen taitteen loppupäässä. Se on pitkän rakennuksen hienovarainen ele kohti ympäröivää metsäluontoa. Tyylillisesti rakennus kuuluu samaan sarjaan Vuorenpeikontie 3:n kanssa.

Lamellitalon sisäänkäyntipuolen pidempi osa on jaksotettu porrashuoneittain lähes identtisiin yksiköihin. Sisäänkäyntipuolen voimakkaan muurimainen julkisivu on rytmitetty L-muotoisin ikkuna-aukoin. Alun perin rusehtavan ja valkoisen sävyinen julkisivu on lämpörappauksen yhteydessä muuttunut punertavan ruskeaksi ja ikkunat ovat jääneet upoksiin. Julkisivulle ovat ilmettä antaneet punaiseksi maalatut ikkuna-aukkoja yhdistävät neliömäiset umpipinnat, nykyisin väriltään valkoiset.

Pihan puolella rakennusmassan lyhyempi osa on valkoiseksi rapattu. Pidempi osa on puolestaan voimakkaan konstruktiivinen. Ulkoneva pystyrunko jakaa julkisivun saman levyisiin osiin, joissa vuorottelevat sisäänvedetyt parvekkeet ja aukotetut seinäkentät. Välipohjan betonipalkit jakavat kentät vaakasuuntaisesti. Kevytrakenteiset elementtiseinät ovat mine-

rit-levyä. Ikkunoiden tuuletusluukkujen kohdalla on sirot vaakasuuntaiset puuritilät, väriltään punaiset.

Parvekkeet ovat sisäänvedetyt julkisivupinnasta. Parvekekaiteiden sileät peltiverhoukset on vaihdettu muovipinnoitettuun keltaiseen poimupeltiin. Pitkät, epäsymmetrisesti sijoitetut kukkalaatikot ovat säilyneet. Julkisivusommittelussa niillä on tärkeä osa. Osaan parvekkeista on lisätty parvekelasitus.

Alkuperäinen tumman harmaa sementtikattotiili on maalattu punaiseksi. Avoräystäiden kattoruoteet ja laudoitus ovat tumman ruskeaksi maalatut. Sokkelit ovat ruskeaksi maalattua betonia ja sokkeliosassa on osittain käytetty lasitiiliaukkoja.

Maalatut puuikkunat ovat alkuperäiset. Ulko-ovet on uusittu standardityyppisiksi teräslasioviksi. Sisäänkäyntitasot on huoliteltu liuskekivilaatoin.

Nykyinen julkisivuväritys on muuttanut rakennuksen luonnetta. Lämpörappauksen takia sisäänkäyntisivu on muuttunut ilmeeltään oleellisesti raskaammaksi. Alkuperäisessä asussaan säilynyt pihasivu on kuin eri rakennuksesta. Parvekekaiteiden pystysuuntainen poimupelti on vieras aihe.

ROIHUVUORENTIE 30

Esko Korhonen 1956-57

Asuinrakennus / 5 ja 7 asuinkerrosta ja kellari, liikehuoneistot ensimmäisessä kerroksessa

Yksiötalo on korkein Esko Korhosen Roihuvuoreen suunnittelemista rakennuksista. Siihen on keskitetty suurin osa Lumikintien ja Vuorenpeikontien yksiöistä. Se on olennainen osa ostoskeskuskokonaisuutta. Tornitalon valkoinen pääty ulkopuolisine poistumistieportaineen on aukion komeana päätteenä. Rakennuksen pohjakerroksen arkadikäytävä myymälätiloineen liittää sen myös toiminnallisesti osaksi ostoskeskusta.

Kaksi korkeaa pistetaloa on yhdistetty toisiinsa porrastornilla ja niitä on porrastettu sekä pysty- että sivusuunnassa. Ostoskeskuksen puoleisessa osassa on kahdeksan kerrosta, Lumikintien puolella kuusi kerrosta. Pääjulkisivun pohjakerros on sisäänvedetty ja rakennusta kannattavat betonipilarit.

Vaakasuuntaiset nauhamaiset rappauskentät ja päädyt ovat valkoiseksi rapatut. Erikokoiset ikkuna-aukot on yhdistetty yhtenäiseksi nauhaksi, materiaalina oli alun perin eloksoitu alumiinipaneeli. Nykyiset tummanharmaat profiloidut peltiset nauhakentät katkaisevat muuten vaalean julkisivun. Päätyjen umpinaisiin seinäpintoihin on lisätty lämpörappaus. Molemmissa päädyissä valkoisen betoniseinän takana olevat ulkopuoliset poistumistieportaat muodostavat voimakkaan aiheen. Loiva peltinen pulpettikatto on myöhemmin maalattu punaiseksi.

Porrastornin harmaaksi maalattu teräsrakenne rautalankalaseineen on alkuperäinen. Asuntojen ikkunat on vaihdettu puualumiini-ikkunoiksi. Myymälätasossa on suuret näyteikkunat, joihin liittyvät valkoiset umpiovet pitkine erikoisvetimineen. Arkadikäytävä porrastuu rakennusten mukaisesti sekä sivu- että pystysuunnassa. Tasot ja portaat on laatoitettu betonilaatoilla.

Voimakas arkkitehtonisuus välittyy muutoksista huolimatta. Muutosten myötä rakennus on menettänyt tyylikkyyttään.

2
VUORENPEIKONTIE

Vuorenpeikontie muodostaa yhdessä Lumikintien kanssa Esko Korhosen suunnitteleman asuinaluekokonaisuuden, joka on Hakan 1950-luvulla toteuttama. Vuorenpeikontie nousee kevyesti kaartuen Roihuvuoren laelle. Pitkänomaiset lamellirakennukset on sijoitettu kampamaisesti kohtisuoraan katuun nähden ja rinteen muotoja myötäillen.

Kallioiset piha-alueet muodostuvat luontevasti rakennusten väleihin ja ne jatkuvat yhtenäisinä läpi koko alueen. Luonnonläheisyys ja orgaaninen yhteys maastoon toteutuu täällä kauniisti. Kaikki asuinrakennukset ovat 1950-luvulta ja Esko Korhosen suunnittelemia. Rakennuksia on neljää eri tyyppiä ja yhdessä ne muodostavat hallitun kokonaisuuden, joka on eittämättä Roihuvuoren arkkitehtoninen helmi. Kadun päätteenä on lisäksi arkkitehti Aarno Ruusuvuoren suunnittelema betoninen koulukokonaisuus vuodelta 1965. Vuorenpeikontien alkupäässä on vaatimaton päiväkotirakennus 1960-luvun alusta.

Vuorenpeikontien alue edustaa 1950-luvun kauniisti kalliomaastoon sijoittuvaa rakentamista. Pihoilla on säilynyt runsaasti vanhoja matalia kalliometsän mäntyjä sekä kauniita avokalliopaljastumia. Rakennukset sijoittuvat väljästi luontoon ja puustoiset pihat sulautuvat luontevasti ympäröivään metsään. Tonttirajat eivät ole näkyvissä. Kulkuväylien linjaus seuraa maaston muotoja. Pienipiirteistä, kallioista ja paikoin jyrkkää maastoa on käsitelty huolellisesti. Pihoilla on runsaasti luonnonkiviä ja kerrotaan, että Vuorenpeikontie 5:n pihalla sijaitseva kivikko olisi hauta viikinkiajalta.

1950- ja 1960-lukujen istutukset sijoittuvat pääasiassa sisäänkäyntien yhteyteen. Porrashuoneen oven viereen on istutettu joko pikku puu, yksittäis-

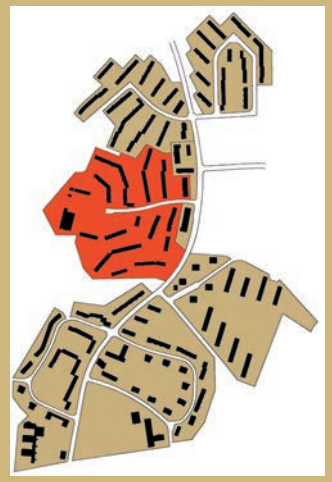

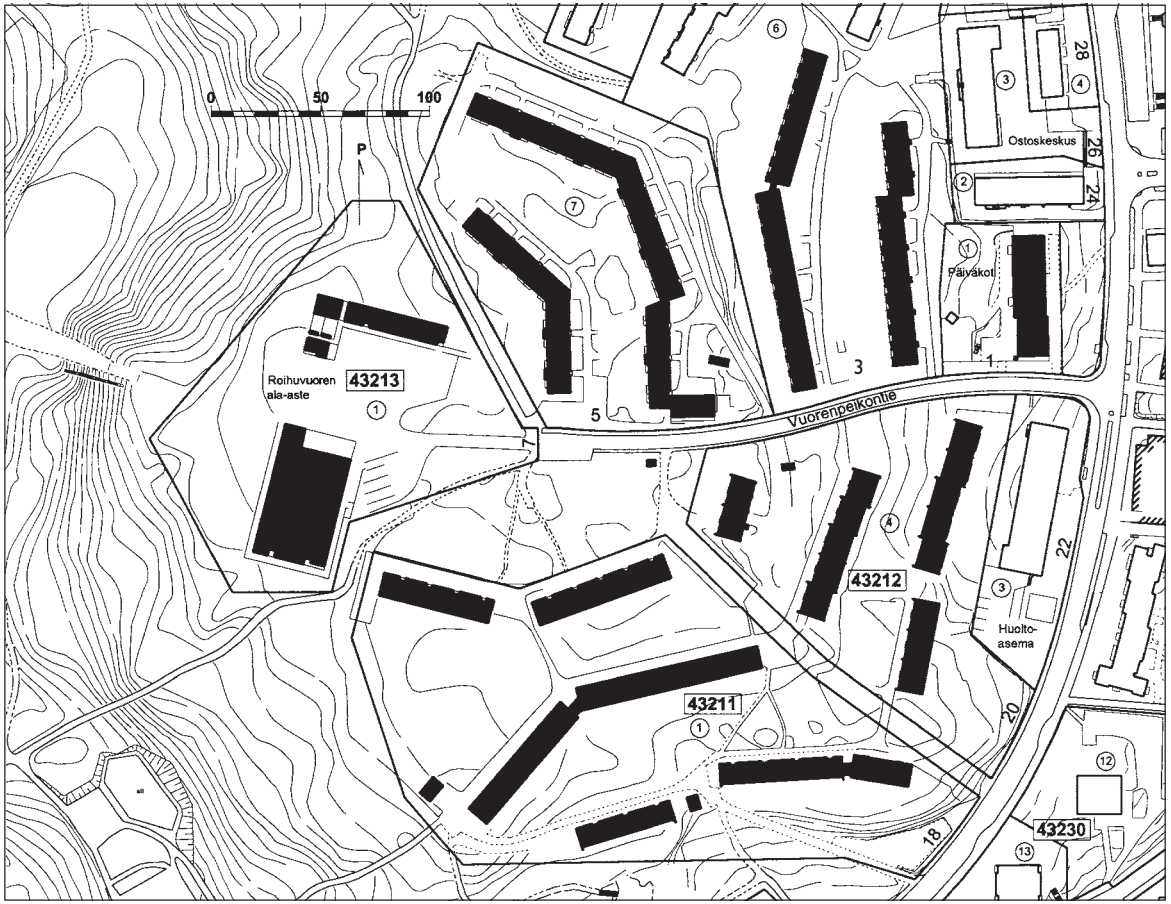

pensas tai muutaman pensaan ryhmä (pensasvaahteroita, orapihlajapuita, pihlajia, jasmikkeita ja angervoja). Mäntyjen alle on kylvetty nurmi. Puustoltaan tiheimmillä alueilla on säilytetty metsänpohjakasvillisuus tai heinikko.

Muutamia piha-alueita on perusparannettu 1990-luvulla. Alkuperäinen tunnelma on säilynyt suurilla kallioisilla pihoilla. Uudet kalusteet ja varusteet ovat kevyitä ja teräsrakenteisia. Nurmipinnat jatkuvat pihan puolella ajalle tyypillisesti sokkeliin asti. Myös viime vuosien istutukset on keskitetty sisäänkäyntijulkisivujen puolelle, mutta paikoin istutuksia on turhan paljon alkuperäiseen ilmeeseen verrattuna.

Pihoilla on ollut runsaasti liuskekivipolkuja ja liuskekivettyjä oleskelupaikkoja sekä kivettyjä tomutus- ja pyykinkuivaustelineiden alustoja. Rakentamisaikana alueella on sijainnut kolme kivilouhosta, joista pihoille on louhittu liuskekiveä. Valtaosa kiveyksistä on sittemmin purettu tai painunut nurmen alle. Pihakäytävät ovat asfalttipintaisia.

Leikki- ja oleskelupaikat sekä muut pihatoiminnot on sijoiteltu vapaasti maastoon. Kallioisessa maastossa alueita ei ole rajattu istutuksin muutamia yksittäispensaita tai pieniä pensasryhmiä lukuun ottamatta. Viime vuosina joillekin pihoille sijoitetut betoniporsaat ja kaivonrengasistutusaltaat eivät ole luonteva ratkaisu.

Kahdessa talossa asunnoilla on omat pihat maantasokerroksessa. 1950-luvulla asukkaiden omia piha-alueita ei rajattu rakentein tai istutuksin. Nyt pihoille on ilmestynyt rajaavia rakenteita ja kalusteita, jotka eivät kaikilta osin sovi alueen alkuperäiseen henkeen. Muutamilla pihoilla on vanhoja teräsrakenteisia leikkivälineitä korvattu puisilla. Uudet jätekatokset sijoittuvat muutamissa kohdin huonosti maastoon.

VUORENPEIKONTIE 3

VUORENPEIKONTIE 3

ROIHUVUORENTIE 18

VUORENPEIKONTIE 1, PÄIVÄKOTI 43214/1

HKR / TSO Eeva Larkka 1962
Päiväkoti

Päiväkoti edustaa asiallista hyötyrakentamista vailla vahvaa karakteeria. Rakennus on yksikerroksinen ja siinä on loiva harjakatto. Julkisivut ovat puhtaaksimuurattua tiiltä, joka on valkoiseksi roiskemaalattu. Katto on punaiseksi maalattua peltiä.

Päädyssä on ulkoilukuisti, jonka ikkunaovet on muutettu ikkunoiksi. Sisäänkäyntikatokset ja ulko-ovet ovat uudet ja ikkunoihin on lisätty kolmas puite alumiinista. Ikkunakehien vaaleansininen väri tuntuu vieraalta, se edustanee pyrkimystä pehmentää rakennuksen ilmettä. Räystäiden alapinta on tummanruskeaksi petsattu.

VUORENPEIKONTIE 3 43214/6

Esko Korhonen 1956
Asuinrakennus, 2 kpl(A- ja B-talot) / 4 kerrosta ja kellari

Voimakasilmeiset, pitkät ketjutalot muodostavat onnistuneen kehyksen ympäröivälle metsäluonnolle. Kokonaisilmeen viimeisteli alun perin tyylikäs värijäsentely harmaan, keltaisen ja musteensinisen väreissä. Lamellitalojen sisäänkäyntipuolet ovat selkeän muurimaiset, pihanpuolen julkisivut puolestaan voimakkaan konstruktiiviset. Tyylillisesti tähän samaan sarjaan kuuluu myös Lumikintie 7.

Samalla tontilla sijaitsevien Lumikintien talojen kanssa muodostuu vaihtelevien pihatilojen sarja. A-talo on seitsemän portaan suora, kahteen osaan porrastettu lamelli, kun taas kymmenen portaan B-talo koostuu kahdesta nivelosalla yhdistetystä erillisrakennuksesta, joita on käännetty toisiinsa nähden. Loivasti harjakattoiset rakennukset on jaksotettu porrashuoneittain lähes identtisiin yksiköihin, jotka porrastuvat maaston mukaisesti.

Pääjulkisivun pitkät, sileät muurimaiset julkisivupinnat ovat rapatut. Julkisivua oli alun perin rytmitetty keltaisen ja harmaan väreillä ja terästetty ikkuna-aukkojen välisillä mustilla umpinaisilla kentillä.

Pihasivu poikkeaa umpinaisemmasta pääjulkisivusta. Ulkoneva pystyrunko jakaa julkisivun saman levyisiin osiin, joissa vuorottelevat sisäänvedetyt parvekkeet ja aukotetut seinäkentät. Välipohjan betonipalkit jakavat kentät vaakasuuntaisesti. Kevytrakenteiset elementtiseinät ovat minerit-levyä, levyjako on epäsymmetrinen. Tuuletusikkunoiden sirot valkoiseksi maalatut vaakasäleiköt keventävät julkisvua.

Parvekekaiteiden musteensiniset, sileät peltilevyt on muutettu valkoisiksi, muovipintaisiksi poimupelleiksi ja rungot sinkityiksi. Julkisivun sommittelun kannalta oleelliset pitkät kukkalaatikot on poistettu. Osaan parvekkeista on lisätty parvekelasitus.

Kaikki ikkunat ja ovet ovat alkuperäisiä. Puuikkunat ja parvekeovet ovat valkoiseksi maalattuja. Pääovet ovat lakattuja puulasiovia. Sisäänkäyntitasot on huoliteltu liuskekivilaatoin.

Rakennusten katteena on sementtikattotiili. Avoräystäiden kattoruoteet ja laudoitus ovat tumman ruskeaksi maalatut. Sokkelit ovat vaalean harmaaksi maalattua betonia ja niissä on käytetty lasitiiliaukkoja.

Lukuun ottamatta parvekekaiteita, rakennusten materiaalit ovat säilyneet, mutta värityksen merkitys ulkonäön kannalta on suuri. Alkuperäisen hienostuneen värityksen myötä rakennus on menettänyt tyylikkyyttään. Pääjulkisivun värijäsentely on hämärtynyt. Pihan puolen ulkonäkö on oleellisesti muuttunut. Nyt se on yksivärisen valkoinen.

Esko Korhonen 1958
Asuinrakennukset, 2 kpl/ 4 kerrosta ja kellari sekä myymälärakennus

Roihuvuoren korkeimmalle kohdalle sijoitetut kaksi loivaa V-mallista rakennusta muodostavat voimakaspiirteisen kokonaisuuden. Alkuperäisessä värityksessään valkoiset rakennukset oranssin ja sinisen värisine parvekkeineen muodostivat raikkaan kokonaisuuden. Julkisivusommittelultaan ja väritykseltään ne liittyvät Lumikintie 3:n rakennusryhmään.

Pitkässä A-talossa on kaksitoista porrasta ja siihen on liitetty yksikerroksinen myymälärakennus. B-talossa on kuusi porrasta.

Loivasti harjakattoiset rakennukset ovat sekä sisäänkäynnin että pihan puolelta olleet valkoiseksi rapatut. Kaikkiin julkisivupintoihin on myöhemmin lisätty lämpörappaus. Tämä ylimääräinen kerros on selvästi nähtävissä kaikissa liittymäkohdissa. Sokkelit ovat maalattua betonia ja ikkunoiden lisäksi on käytetty lasitiiliaukkoja. Avoräystäiden kattoruoteet ja laudoitus ovat valkoiseksi maalatut.

Sisäänkäyntisivut perustuvat muuriaukkosommitteluun. Porrashuoneiden kohdat ovat sisäänvedetyt. Syvennykseen liittyvät teräsrakenteiset tuuletusparvekkeet ja sisäänkäynnit.

Pihan puolen vapaammin aukotettua julkisivua rytmittävät ulokeosat ja betoniseinäkkeiden rajaamat pystyt parvekevyöhykkeet. Ulokkeisiin liittyvissä parvekkeissa on katto jo alun perin ulotettu kattamaan parvekkeet. Ilman katoksia olleiden parvekkeiden kohdalta on katonlapetta jatkettu myöhemmin.

Parvekekaiteiden rungot on muutettu sinkityksi, verhouslevyt uusittu ja väritys muutettu. Peltilevyjen alkuperäistä tasajakoa ei ole noudatettu pihan puolella. Oranssin ja sinisen hieno sävy-yhdistelmä on muutettu punaiseksi ja harmaaksi.

Kaikki ikkunat on vaihdettu puualumiini-ikkunoiksi. Ikkunoiden uusimisen yhteydessä on ikkunajakoja muutettu rakennuksen tyyliin sopimattomaksi. Esimerkiksi isojen ikkunoiden uusi jako on symmetrinen, tälle rakennukselle vieras aihe. Alkuperäiset pääovet ovat lakattuja puulasiovia. Sisäänkäyntitasot on viimeistelty liuskekivilaatoituksin.

Rakennusten ulkonäkö on olleellisesti muuttunut värityksen, lämpörappauksen sekä ikkuna- ja parvekemuutoksien myötä.

Alun perin myymäläksi suunniteltu yksikerroksinen rakennus on liitetty poikittain lamellin päätyyn. Ruskeaksi maalatussa betonirakennuksessa on katoksena ulostyöntyvä loiva pulpettikatto, joka on harmaaksi maalattua peltiä. Katoksen alaosa on verhoiltu valkoiseksi maalatulla laudalla. Pääjulkisivu koostuu suuresta terälasisesta näyteikkunasta, takaosassa on käytetty lasitiiltä. Rakennuksen sisäänkäyntitaso on viimeistelty betonilaatoin. Entinen myymälä toimii nykyisin Roihuvuoren ala-asteen taideluokkana.

Aarno Ruusuvuori 1964
Alunperin Roihuvuoren kansakoulu ja terveystalo

Rakennuskokonaisuus edustaa tekijälleen ominaista, tinkimätönta ja persoonallista arkkitehtuuria, jossa näkyvät ajalle tyypilliset konstruktivistiset virtaukset ja betonibrutalismi. Pelkistetty muoto yhdistyy hallittuun materiaalinkäyttöön ja taiturilliseen yksityiskohtien suunnitteluun.

Kaksikerroksinen koulurakennus on ankaran kuutiomainen muodoltaan. Tätä korostaa vielä rakennuksen ympärille tehty jalustaosa, joka koostuu betonilaatoituksesta ja tukimuurirakenteista. Rakennusvolyymin sisääntulonurkka on koverrettu auki suorakaiteesta. Näin syntyvää katettua tilaa hallitsee veistoksellinen sisääntuloluiska paikalla valetusta betonista. Katoksen alapinnassa näkyy massiivinen kattokonstruktio, joka muodostuu betonipalkistosta ja sen päälle ladotuista siporex-lankuista, joihin on upotettu pyöreitä valaisimia. Sisääntulokatoksen alla koulun seinä on maalattu vaaleansiniseksi, mikä hieman pehmentää betonista vaikutelmaa. Julkisivusommittelu on horisontaalista, ylinnä on voimakas betoninen otsapinta.

Rakennuksessa on kantava pilarirunko ja julkisivut koostuvat luonnonvärisistä betonielementeistä sekä teräsrunkoisista ikkuna- ja lasitiilinauhoista. Siro teräsrunko on tummansiniseksi maalattu. Kummassakin kerroksessa alinna, heti lattiatasosta alkaen on lasitiilivyöhyke, jonka yläpuolella ovat neliömäiset maisemaikkunat. Niiden yläpuolella on kapea yläikkunanauha hieman sisään vedettynä. Koko ulkoseinä on siis läpikuultava.

Neliömäiset ikkunat ovat yläsaranoituja ja niissä on luonnonväriset alumiinipuitteet. Ulko-ovet ovat teräslasirakenteiset ja alkuperäiset. Katolla on suuri määrä kuplamaisia kattoikkunoita valaisemassa syvärunkoisen rakennuksen keskiosaa.

Rakennus on ainakin ulkopuolelta muutoin hyvin säilynyt alkuperäisessä asussaan, paitsi siro räystäsdetalji on kadonnut kun tilalle on hiljattain tehty käytännöllinen, mutta raskas ja näkyvä räystäspellitys.

Kokonaissommitelmaan kuului yksikerroksisen terveystalon, kahden asunnon ja käymälän muodostama L-kirjaimen muotoinen muurimainen rakennus, joka rajaa koulun pihapiirin. Alun perin täällä olivat vahtimestarien asunnot ja kouluterveydenhuolto sekä neuvola. Nyt koko rakennus on koulun tiloina. Rakennuksen ulkoseinässä on vaaleansinipohjainen seinämaalaus. Väriasiantuntijana projektissa oli aikanaan taiteilija Anitra Lucander. Käymälän katossa ovat Ruusuvuoren töille tunnusomaiset pyöreät kattovaloikkunat. Terveystalon kaksi ulko-ovea on uusittu standardityyppisiksi teräslasioviksi.

ROIHUVUORENTIE 18

43211/1

Esko Korhonen 1955

Asuinrakennukset, 5 kpl / 3-4 kerrosta ja puoliksi maanpäällinen kellarikerros

Kalliometsään vapaasti sommiteltu ja kauniisti porrastettu rakennusryhmä on hyvin säilynyt ehjä kokonaisuus. Ilmeeltään se on Roihuvuoren alueella kaikkein konstruktiivisin ja arkkitehtuuriltaan raikkain. Korhosen omintakeisessa suunnitelmassa on nähtävissä myös hänen Revellin arkkitehtitoimistosta saamiaan vaikutteita (vrt. Tapiolan Mäntyviita).

Kuuden eri suuntiin käännettyjen pitkänomaisten lamellitalojen väliin jää vaihtelevien pihatilojen sarja. Rakennusten julkisivujen leimallisena piirteenä on pystysuuntaisesti korostettu kantava betonirunko ja sen väliin jäävät vaakasuuntaiset betonipalkit. Poikkeuksena Korhosen muihin rakennuksiin, tätä samaa teemaa on käytetty sekä sisäänkäynnin että pihan puolella.

Sisäänkäyntipuolella rakennusten julkisivuja on varioitu eri tavoin. Osittain on käytetty muurimaisia seinäpintoja. Porrashuoneet on vedetty sisään julkisivupinnasta ja syvennyksistä eloisasti ulkonevat porrashuoneiden tuuletusparvekkeet. Näin sisäänkäyntien kohdat korostuvat.

Pihan puolella julkisivun pystysuuntaisuus on vallitsevana aiheena. Ulkonevat betoniseinäkkeet rytmittävät julkisivua, joiden välit on täytetty kevytrakenteisilla seinäelementeillä. Pystysuuntaisesti kolmeen osaan jaetun puisen ikkunaseinä-

elementin umpiosat ovat minerit-levyä. Seinien alaosat on jouduttu levyttämään seinän tiivistysongelmien takia jo varsin varhaisessa vaiheessa. Ikkunakentän umpinainen alaosa peitettiin tällöin yhtenäisellä maalamattomalla alumiiniprofiilipellillä, jolloin voimakas pystysuuntaisuus menetettiin.

Asuntoparvekkeita ei rakennuksessa ole lainkaan. Tuuletusparvekekaiteiden omintakeiset diagonaalit puuverhoukset on vaihdettu sileiksi punaisiksi levyiksi.

Yhteen rakennuksista on lisätty lämpörappaus kauttaaltaan. Muissa rakennuksissa lämpörappaus on lisätty vain päätyihin. Sokkeli on harmaaksi maalattua betonia. Katemateriaalina on maalattu pelti. Avoräystäiden kattoruoteet ja laudoitus ovat tumman ruskeaksi maalatut. Kapeat kahitiiliset piiput, jotka on myöhemmin pellitetty muodostivat oman rytmikkään kattomaailmansa.

Kaikki maalatut puuikkunat ja -ovet ovat alkuperäisiä. Sisäänkäyntitasot on huoliteltu liuskekivilaatoin.

Alun perin materiaalien ominaisväreihin perustunutta värityssuunnitelmaa on aikojen kuluessa muutettu. Arkkitehtuuriltaan voimakasilmeiset rakennukset ovat säilyttäneet hyvin alkuperäisen luonteensa muutoksista huolimatta.

ROIHUVUORENTIE 20

43212/4

Esko Korhonen 1954

Asuinrakennukset, 4 kpl / 3-4 kerrosta ja puoliksi maanpäällinen kellarikerros

Neljä eri pituista lamellitaloa muodostaa sympaattisen rakennusryhmän loivasti laskevassa rinteessä. Rakennukset kuuluvat Esko Korhosen aluesuunnitelman ensimmäiseen rakennusvaiheeseen.

Rakennukset on rytmitetty kantavan pystyrungon mukaisesti. Selkeiden ja punnittujen rakennusten julkisivut ovat rappausta ja minerit-levyä. Levyjen väliset avosaumat ja näkyvät ruuvit ovat osa sommittelua. Alun perin luonnonväriset levyt on vaihdettu kirkkaan valkoisiksi. Loivasti harjakattoisten rakennusten katemateriaalina on maalattu pelti. Avoräystäiden kattoruoteet ja laudoitus ovat tumman ruskeaksi maalatut.

Julkisivua rytmittäviin pystyihin betoniseinäkkeisiin liittyvät ulokeparvekkeet. Teräsrakenteisten parvekekaiteiden omintakeiset puuverhoilut koostuvat alunperin diagonaalin suuntaisista ristikkäin naulatuista sahalaudoista, jotka muodostavat jäykän levyn. Levyjen kiinnityksessä on näkyvänä aiheena käytetty suuria muttereita.

Kaikki puuikkunat ja -ovet on vaihdettu nauhamaisiin puualumiini-ikkunoihin. Muutoksen yhteydessä pystyosien tummat korosteet ovat kadonneet. D-talon alakertaan on alun perin suunniteltu myymälärakennus, jossa on suuret näyteikkunat.

3
PRINSSINTIE
PUNAHILKANTIE

Alue on rakentunut Punahilkantien ja Prinssintien muodostaman kehäkadun varrelle. Länsipuolen ulkokehällä rakennukset sijoittuvat yhdensuuntaisina viistosti siten, että päädyt ovat kadulle päin ja pihasivut avautuvat lounaaseen Punahilkantielle. Keskikorttelissa ja Punahilkantien itäpuolella rakennukset taas ovat rivissä kadunsuuntaisesti.

Voimakkaan sommittelun ansiosta rakennukset muodostavat kokonaisuuden, vaikka talot ovat kaikki erilaisia ja ne on toteutettu yksitellen eri rakentajien toimesta ja eri arkkitehtien suunnitelmien mukaan. Suurin osa rakennuksista on peräisin 1950-luvulta, mutta joukossa on kaksi taloa myös 1960-luvulta. Rakennustaiteellisesti joukon arvokkaimpina voidaan pitää Hilding Ekelundin huoliteltua lamellikerrostaloa vuodelta 1956 (Punahilkantie 12) ja Toivo Korhosen vähäeleisen tyylikästä pientä kerrostaloa vuodelta 1962 (Punahilkantie 3). Viehättäviä ja melko hyvin säilyneitä esimerkkejä 1950-luvun asuntoarkkitehtuurista ovat myös Punahilkantie 4 ja 14 sekä Prinssintie 2.

Punahilkantien ja Prinssintien alue on hyvin säilynyttä 1950-luvun miljöötä. Tontit liittyvät hienovaraisesti ympäröivään metsään. Punahilkantien kaartuva linjaus, säilynyt puusto sekä istutetut pihlajat tekevät katutilasta omaleimaisen ja miellyttävän.

Rakentamisen aikana on säilytetty runsaasti vanhoja mäntyjä ja koivuja myös rakennusten lähellä. Keskikorttelin pihalla kasvaa komeita mäntyjä. Istutettu kasvillisuus sijoittuu 1950-luvulle tyypilliseen tapaan rakennusten välittömään läheisyyteen ja sisäänkäyntien yhteyteen. Pihoilla kasvaa mäntyjen ja koivujen ohella yksittäisiä vaahteroita, sembramäntyjä ja marjaomenapuita. Keskiosan pihalle on aikanaan istutettu pihlajarivi, joka on jo ehtinyt kasvaa varsin komeaksi. Punahilkantien itäreunan rakennusten sisäänkäyntien yhteyteen on samoihin aikoihin istutettu koristeelliset yksittäispihlajat. Syreeni-, jasmike-, ruusu- ja happomarjapensaita on istutettu sekä yksittäin että pieninä ryhminä. Keskikorttelissa piha-aluetta on rajattu leikatulla orapihlaja-aidalla. Rakennusten päätyihin on istutettu paikoin villiviiniä, joka nykyisellään peittää suuren osan seinää.

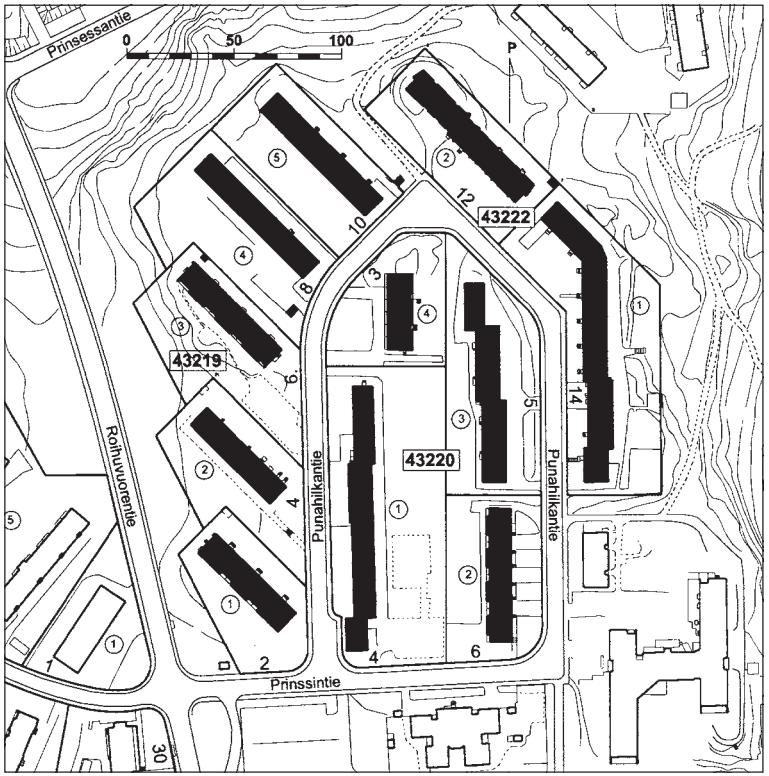

PUNAHILKANTIE

PUNAHILKANTIE 14

PRINSSINTIE 4

PUNAHILKANTIE 12

KAARTUVA PUNAHILKANTIE

Maaston käsittely on alueen tonteilla luontevaa. Pihoilla on säilytetty laakeita avokalliopaljastumia. Pihakäytävät ovat asfalttia, mutta pihoilla on pinnoitteena käytetty myös liuskekiveyksiä. Hilding Ekelundin suunnitteleman rakennuksen (Punahilkantie 12) piha-alueella on kivetyn pihapolun lisäksi tomutustelineen alla ja lipputangon juurella komeat liuskekiveykset. Pihalla on myös matala liuskekivitukimuuri. Kevyesti varustetut leikki- ja oleskelupaikat sijoittuvat luontevasti ympäristöön. Pihoilla on siroja teräksisiä keinu- ja tomutustelineitä sekä muutamia myöhemmin lisättyjä puisia leikkivälineitä ja puutarhakeinuja.

PRINSSINTIE 2 43219/1

Olli Vikstedt 1957
Asuinrakennus / 3 kerrosta ja osittain maanpäällinen kellarikerros

Rakennus edustaa 1950-luvulle tyypillistä, huolellisesti yksityiskohdiltaan viimeisteltyä, rakentamistavaltaan perinteistä asuntoarkkitehtuuria. Rakennus on säilynyt pitkälti alkuperäisasussaan.

Rakennus on tyypiltään kolmiportainen lamellitalo, muodoltaan selkeä suorakaide, jossa on loiva harjakatto. Julkisivusommittelu perustuu muuripinnan ja ikkuna-aukkojen suhteisiin. Julkisivut ovat roiskerapatut ja väriltään keltaiset. Sekä väri että rappauspinta vaikuttavat alkuperäisiltä. Ikkuna-aukkoja reunustaa sileäksi rapattu valkoinen kehys: Katto on konesaumattua peltiä, joka on maalattu vihreäksi.

Asuntojen parvekkeet ovat pitkillä sivuilla sisäänvedetyt ja päädyissä ulkonevat. Teräsrakenteisten parvekekaiteiden etupinnassa on kauttaaltaan vihreä poimupelti, materiaalin tai sen värin alkuperäisyydestä ei ole varmuutta. Osa parvekkeista on lasitettu. Tuuletusparvekkeissa on sirot pinnakaiteet.

Ikkunat ja ulko-ovet ovat alkuperäiset ja sisäänkäynnit ovat huolitellut. Pääovet ovat lakattua pystysuuntaista mäntypaneelia ja niissä on tallella alkuperäinen kaunis vedin.

PRINSSINTIE 4 43220/1

Pentti Petäjä 1955
Asuinrakennus / 4 kerrosta ja kellarikerros

Suurikokoinen rakennus edustaa 1950-luvulle tyypillistä, asiallista asuntoarkkitehtuuria. Julkisivuissa on tapahtunut paljon muutoksia.

Rakennus on tyypiltään pitkänomainen kuusiportainen lamellitalo, muodoltaan aavistuksen polveileva suorakaide, jossa on loiva harjakatto. Julkisivut ovat valkoiseksi rapatut ja päädyt umpinaiset. Vaakasuuntaiset ikkunakentät antavat rakennukselle luonnetta ja suuntaa, jota rytmittävät pystyt porrashuonelinjat. Katto on konesaumattua peltiä, joka on maalattu vaalean siniharmaaksi.

Parvekkeet on uusittu kooltaan isompina kuin alkuperäiset. Niiden runko on vaaleanharmaaksi maalattua terästä ja kaidelevyt harmaata poimupeltiä. Kookkaat parvekkeet hallitsevat nykyisellään rakennuksen pitkää sivua ja kätkevät sen linjakkuutta.

Puuikkunat on vaihdettu väriltään sinisiksi alumiini-ikkunoiksi. Siniset sävyt vaikuttavat rakennuksessa vierailta. Pääovet ovat alkuperäiset ja lakattua puuta. Rakennukseen liittyy yksikerroksinen entinen myymäläsiipi.

PRINSSINTIE 6 43220/2

Jaakko Kontio ja Kalle Räike 1958
Asuinrakennus / 4 kerrosta ja kellarikerros

Rakennus edustaa 1950-luvulle tyypillistä, asiallista ja vakuuttavaa, turvallisen tuntuista asuntoarkkitehtuuria, jossa suhteet ja sommittelu ovat kohdallaan.

Rakennus on tyypiltään pitkänomainen neliportainen lamellitalo, muodoltaan selkeä suorakaide, jossa on loiva peltinen harjakatto. Julkisivut ovat roiskerapatut ja väriltään harmaanvalkoiset. Vaakasuuntaa korostavalle sommittelulle antavat elävyyttä rapatun pinnan pykälät. Päädyissä ja tuuletusparvekkeissa on näkyvissä myös paljasta sileää betonivalua, jonka tämänhetkinen kellertävä väri poikkeaa kokonaisuudesta.

Asuntojen parvekkeet ovat sisäänvedetyt, niiden kaiteet ovat osa rapattua julkisivupintaa. Osaan parvekkeista on lisätty lasitus. Ikkunat on uusittu alumiini-ikkunoiksi, joiden väri on tummanruskea. Pääovet eivät ole alkuperäiset, vaan ne ovat standarditeräslasiovia, joissa on lämpölasit.

Rapattu vanha fasadipinta on pyrittävä säilyttämään, kun niin paljon muuta on uusittu.

PUNAHILKANTIE 3 43220/4

Toivo Korhonen 1962
Asuinrakennus / 3 kerrosta ja maanpäällinen kellarikerros

Tyylikäs 1960-luvun alun ”mustavalkoinen”, minimalistinen ja huolellisesti detaljoitu rakennus, jossa näkyy tunnetun tekijän käsiala. Rakennus on hyvin säilynyt.

Rakennus on kolmiportainen lamellitalo, muodoltaan suorakaide, jossa on loiva vaalea peltikatto. Pääjulkisivut koostuvat vaakasuuntaisista valkoisista betonikentistä ja harkituista ikkunanauhoista, joiden umpiosat ovat mustaksi maalattua puuta. Päädyt ovat rapatut, niissä on pystysuuntainen ikkunaaihe, jossa on käytetty myös rautalankalasia. Eteläpäätyyn on lisätty lämpörappaus 1998.

Asuntoparvekkeet länsisivulla muodostavat oman vyöhykkeensä julkisivupinnan edessä. Pihan puolella tuuletusparvekkeet ovat sisäänvedetyt ja mustat.Ikkunat on uusittu alumiini-puitteisiksi, vanhat puuikkunat ovat tallella kellarikerroksessa. Pääovet ovat teräslasirakenteiset ja alkuperäiset, samoin kuin autotallien mustat paneeliovet. Nyt pääovet on maalattu valkoisiksi, mutta niidenkin alkuperäinen musta väri kuuluisi palauttaa. Tällaisessa rakennuksessa tyylinmukainen jäsentely ja yksityiskohdat ovat ensiarvoisen tärkeitä.

PUNAHILKANTIE 4 43219/2

Kirsti ja Erkki Helamaa 1956
Asuinrakennus / 3 kerrosta ja osittain maanpäällinen kellarikerros

Rakennus edustaa 1950-luvulle tyypillistä, huolellisesti viimeisteltyä, rakentamistavaltaan perinteistä asuntoarkkitehtuuria. Rakennus on pääosin hyvin säilynyt ja kauniisti patinoitunut.

Rakennus on tyypiltään kolmiportainen lamellitalo, muodoltaan selkeä suorakaide, jossa on tiilikatteinen aumakatto. Julkisivusommittelu perustuu muuripinnan ja ikkuna-aukkojen suhteisiin. Julkisivut ovat muuratut, niiden pinta on roiskerapattu ja väriltään harmaanruskea. Rappauspinta ja sen väri ovat mitä todennäköisimmin alkuperäiset. Ikkuna-aukkoja reunustaa sileäksi rapattu valkoinen kehys.

Parvekkeet ovat rakennusrungosta ulkonevat ja parvekekaiteiden etupinnassa on sininen poimupelti, joka ei liene alkuperäinen. Räystään alapinta näyttää laudoitetun umpeen niin että alun perin siro räystäs on muuttunut raskaammaksi.

Ikkunat ja ulko-ovet ovat alkuperäiset. Sisäänkäynnit ovat kauniisti huoliteltuja. Porrashuoneiden ulko-ovet ovat lakattua pystypaneelia ja niissä on tallella alkuperäinen kaunis vedin, pihan puolella ovet ovat peittomaalattua sormipaneelia.

PUNAHILKANTIE 5 43220/3

R. Lanste 1956
Asuinrakennus / 4 kerrosta ja maanpäällinen kellarikerros

Rakennus edustaa 1950-luvulle tyypillistä, asiallista, perinteiseen tapaan toteutettua asuntoarkkitehtuuria.

Kookas rakennus on tyypiltään pitkänomainen neliportainen lamellitalo, muodoltaan kahdesta nivelestä limittyvä suorakaide, jossa on loiva peltinen, vihreäksi maalattu harjakatto. Julkisivut ovat kauttaaltaan vaakasuuntaan harjattua karkeaa rappausta väriltään patinoituneen beiget. Ikkuna-aukkoja reunustaa sileäksi rapattu valkoinen kehys. Eteläpäätyyn on tehty lämpörappaus v. 1986, muutoin rappauspinta ja sen väri vaikuttavat alkuperäisiltä.

Parvekkeet ovat ulkonevat, teräsrungon verhona on vaaleaa poimupeltiä ja parvekelasituksia ei ole. Ikkunat ja parvekeovet on uusittu. Ne ovat alumiinia, jonka vitivalkoinen väri vaikuttaa tässä yhteydessä kovalta. Pääovet ovat alkuperäiset ja lakattua puuta. Taivutetusta putkesta ja rihlatusta puusta valmistetut 1950-luvun vetimet ovat tallella.

Rapattu vanha fasadipinta on tärkeä, kun niin paljon muuta on uusittu. Rakennukseen liittyy entinen myymäläsiipi, jossa toimii tällä hetkellä muuttolaatikkoyritys.

PUNAHILKANTIE 6 43219/3

KK / Olavi Maamies 1969
Asuinrakennus / 3 kerrosta ja puoliksi maanpäällinen kellarikerros

Rakennus on standardityyppinen karu betonielementtitalo.

Rakennus on kolmiportainen lamellitalo, muodoltaan suorakaide, jossa on huopapintainen tasakatto. Julkisivut koostuvat harmaanvalkoisiksi maalatuista betonielementeistä, joiden pinta on harjattu. Välipohjalaatat näkyvät julkisivussa ja ne on maalattu beigen sävyllä, päädyt ovat puhtaaksimuurattua punatiiltä.

Parvekkeet ovat sisäänvedetyt ja niihin on lisätty parvekelasitus, parvekekaiteet ovat betonia. Ikkunat on vaihdettu puualumiini-ikkunoiksi.

PUNAHILKANTIE 8 43219/4

Toivo Korhonen 1957
Asuinrakennus / 3 kerrosta ja puoliksi maanpäällinen kellarikerros

Standardityyppinen betonirunkoinen talo, jossa taitavalla suunnittelulla on aikaansaatu vaatimattomalla tavalla miellyttävä rakennus tavanomaisista lähtökohdista.

Rakennus on kolmiportainen lamellitalo, muodoltaan suorakaide, jossa on loiva vaalea peltikatto. Julkisivusommittelu koostuu vaakasuuntaisista ikkunanauhoista, harmaanvalkoisiksi maalatuista betonielementeistä ja pystysuuntaisesta poimupellistä, joka ei ilmeisesti ole alkuperäinen. Päädyt ovat puhtaaksimuurattua punatiiltä.

Parvekkeet ovat rakennusrungosta ulkonevat, teräsrunkoiset ja kuitusementtilevyllä verhotut. Sisääntulosivulla on alkuperäiset puiset ikkunat, pihasivulla ja päädyissä ikkunat on uusittu alumiinipuitteisiksi.

PUNAHILKANTIE 10 43219/5

HKR / Ilkka Pajamies 1959
Vanhusten asuintalo / 4 kerrosta ja kellari

Asuntola on aikanaan huolella rakennettu ja yksityiskohtia myöten viimeistelty. Rakennus on kuitenkin muuttanut voimakkaasti luonnettaan v. 1993 sinänsä ammattitaitoisesti toteutetussa korjauksessa.

Rakennus on neliportainen lamellitalo, muodoltaan suorakaide, jossa on epäsymmetrinen tiilinen pulpettikatto. Julkisivut ovat kokonaan punatiilestä puhtaaksimuuratut, betoniset välipohjalaatat näkyvät julkisivupinnassa.

Kymmenisen vuotta sitten toteutetussa korjauksessa entiset ranskalaiset parvekkeet poistettiin ja rakennettiin kokonaan uudet, rakennusrungosta ulkonevat, rautalankalasilla ja sileällä levyllä verhotut parvekkeet. Parvekkeiden runko on maalaamatonta sinkittyä terästä. Myös sisäänkäyntikatokset ovat uudet, samoin uudet alumiini-ikkunat. Ulko-ovet sen sijaan ovat alkuperäiset ja lakattua puuta.

Rakennus on nykyasussaan nähtävä 1950-luvun rakennuksena, jossa on vahva kerrostuma 1990-luvulta.

PUNAHILKANTIE 12

43222/2

Hilding Ekelund 1956
Asuinrakennus / 4 kerrosta ja kellarikerros

Rakennus edustaa 1950-luvulle ominaista, huolellisesti suunniteltua ja yksityiskohdiltaan viimeisteltyä asuntoarkkitehtuuria. Se on merkittävän arkkitehdin rikasilmeinen työ.

Rakennus on pitkä viisiportainen lamellitalo, perusmuodoltaan suorakaide, jonka hahmoa pehmentävät pienet porrastukset. Epäsymmetrisen pulpettikaton sirot avoräystäsdetaljit ovat tallella. Itse peltikate on uusittu ja tällä hetkellä sinkitty pinta odottaa vielä maalaamistaan. Julkisivut ovat pihan puolelta kauttaaltaan vaakasuuntaan harjattua karkeaa rappausta ja väriltään beiget. Sekä kalkkimaalattu ja patinoitunut väri että rappauspinta vaikuttavat alkuperäisiltä. Ikkuna-aukkoja reunustaa sileäksi rapattu kehys. Sisääntulopuoli koostuu puhtaaksimuuratuista punatiiliosista ja näitä rytmittävistä parvekevyöhykkeistä. Välipohjien kohdat on korostettu eri suuntaisella tiililimityksellä sekä selvästi näkyvinä betonipintaisina vaaka-aiheina.

Parvekkeet ovat osittain ulkonevat, osittain sisäänvedetyt. Parvekkeissa on teräspinnakaiteet, joissa on edessä vihreä poimupeltilevy ja sivuilla oranssi tai sininen markiisi. Poimupellin alkuperäisyydestä ei ole varmuutta. Parvekelasituksia ei ole.

Ikkunat on uusittu alumiini-ikkunoiksi. Uusien ikkunoiden yksityiskohdat ja liitokset seiniin ovat alkuperäisiä huomattavasti kömpelömmät ja ikkunoiden vitivalkoinen väri vaikuttaa kovalta. Pääovet ovat alkuperäiset ja lakattua puuta. 1950-luvun puusomisteiset tyyppivetimet ovat ovissa tallella.

Talon takasivulla on komea punatiilestä puhtaaksimuurattu keskuslämmityspiippu. Pihasivun rapattu julkisivupinta on tärkeä tekijä kokonaisuudessa. Rakennuksen arkkitehtoninen asu kaipaa tietoista vaalimista.

PUNAHILKANTIE 14

43222/1

Maire Roos 1956
Asuinrakennus / 4 kerrosta ja kellarikerros

Rakennus edustaa 1950-luvulle tyypillistä, inhimillistä ja miellyttävää, perinteiseen tapaan toteutettua asuntoarkkitehtuuria.

Rakennus on hyvin pitkä kymmenportainen lamellitalo, muodoltaan nivelittäin limittyvä ja kerran kadun suuntaa myötäillen taittuva suorakaide, jossa on loiva, vihreä peltinen harjakatto. Julkisivut ovat kauttaaltaan vaakasuuntaan harjattua karkeaa rappausta väriltään keltaiset. Sekä kalkkimaalin väri että rappauspinta vaikuttavat alkuperäisiltä. Rapattua pintaa rytmittävät ikkuna-aukot ja parvekkeet. Ikkuna-aukkoja reunustaa sileäksi rapattu kehys.

Parvekkeet ovat ulkonevat, niiden etulevy on betonia ja sivuilla pystypinnakaiteet, joissa siniset tai oranssit markiisit. Parvekelasituksia ei ole.

Ikkunat on uusittu alumiini-ikkunoiksi, joissa on ritilätuuletusikkuna sivussa. Uusien ikkunoiden yksityiskohdat ja liitokset seiniin ovat alkuperäisiä kömpelömmät ja ikkunoiden vitivalkoinen väri vaikuttaa kovalta. Pääovet ovat alkuperäiset, etupuolella lakattua puuta, pihan puolella maalatut. Kaunis vanha rapattu fasadipinta on pyrittävä säilyttämään, kun niin paljon muuta on uusittu.

4
KEIJUKAISTENPOLKU SATUMAANPOLKU

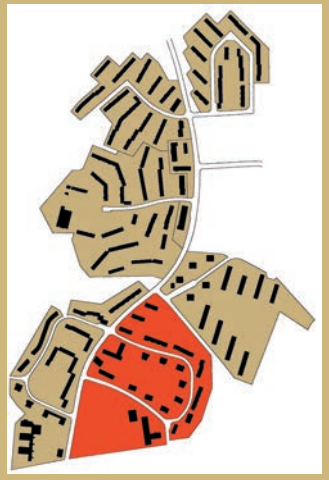

Tämä alue on rakentunut Keijukaistenpolun ja Satumaanpolun muodostaman kehämäisen lenkin varrelle. Lenkin keskiosassa sijaitsevat noppamaiset pistetalot ja ulkokehällä kadun suuntaa myötäillen eri pituiset lamellitalot.

Tontit ovat rakentuneet usean rakennusliikkeen toimesta ja monen eri arkkitehdin suunnitelmien mukaan. Tästä huolimatta alue muodostaa varsin yhtenäisen kokonaisuuden 1950-luvun miellyttävää asuinympäristöä, josta parhaan kuvan saa Esko Toiviaisen suunnittelemasta ja melko hyvin säilyneestä kolmen lamellitalon ryhmästä Roihuvuorentien varrella. Aluekokonaisuudesta erottuvat vain sinänsä omalle ajalleen tyypilliset kaksi asuinrakennusta 1960-luvulta sekä betoninen vanhusten asuintalo ja lasten päivähoitolaitos 1970-luvulta, jotka sijaitsevat korttelin reunalla Roihuvuorentien varrella. Entinen Roihuvuoren yhteiskoulun laaja alue urheilukenttineen muodostaa myös selvästi erillisen yksikön.

Maisemallisesti osa-alue on asettunut kohtaan, jossa aikaisemmin sijaitsi muutamia huviloita ja maatalousrakennuksia viljelyksineen. Nykyisten kerrostalojen pihat ovat hyvin vehreitä ja niissä on aistittavissa merkkejä edeltävästä kulttuurimaisemasta. Pihoilla vallitsee puutarhamainen ja intiimi tunnelma. Istutettuja koristekasveja on huomattavasti enemmän kuin muualla Roihuvuoressa. Pihoille on istutettu muun muassa sembramäntyjä, pylväshaapoja, lehtikuusia, kirsikkapuita, hopeapajuja, pensasvaahteroita ja kultasadetta. Paikoin kasvillisuus rakennusten seinustoilla on liiankin runsasta, kun puilla ei ole tilaa kasvaa kaunismuotoisiksi.

Keijukaistenpolun kaartuva linjaus, jota runsas kasvillisuus säestää, tekee katutilasta miellyttävän. Rakennusten edustalle ja ympärille muodostuu vaihtelevia ja mielenkiintoisia pihatiloja. Pistetalojen keskellä on kokoava korttelipuisto, joka on vanhaa pihapiiriä Strömsin kartanon ajoilta. Puistoon sijoittuvat ympäröivien tonttien yhteiset leikki- ja oleskelupaikat. Aikanaan siellä on ollut monipuolinen metsänpohjakasvillisuus sekä laaja kieloalue.

KAARTUVA KEIJUKAISTENPOLKU

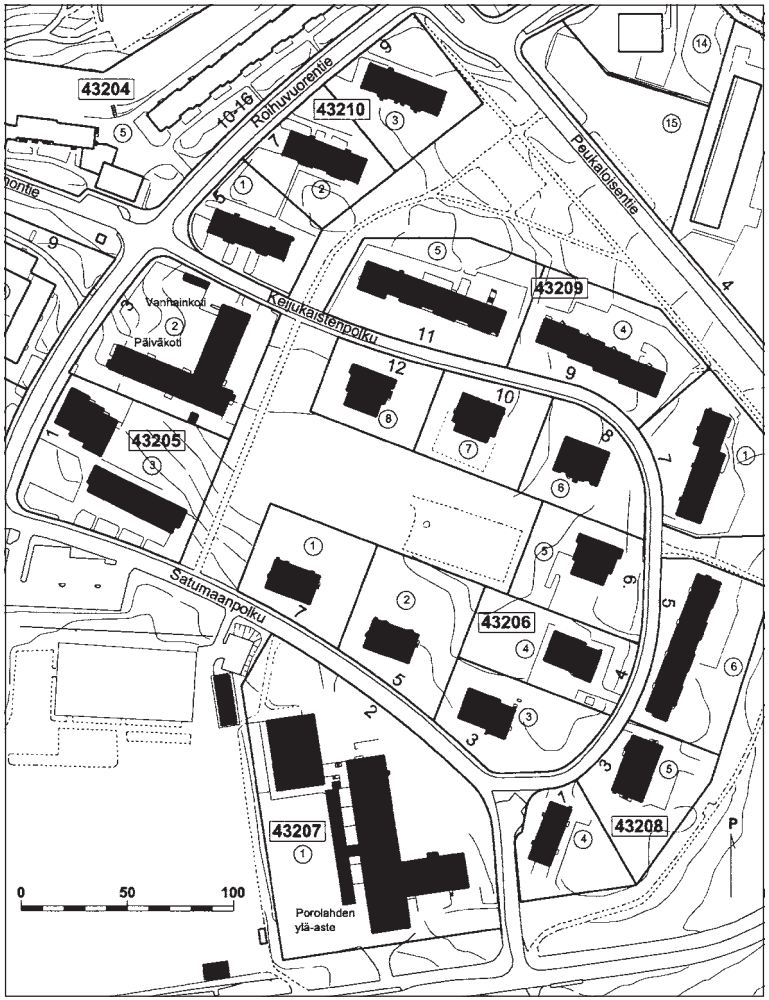

SATUMAANPOLKU 3, 5 JA 7

KEIJUKAISTENPOLKU

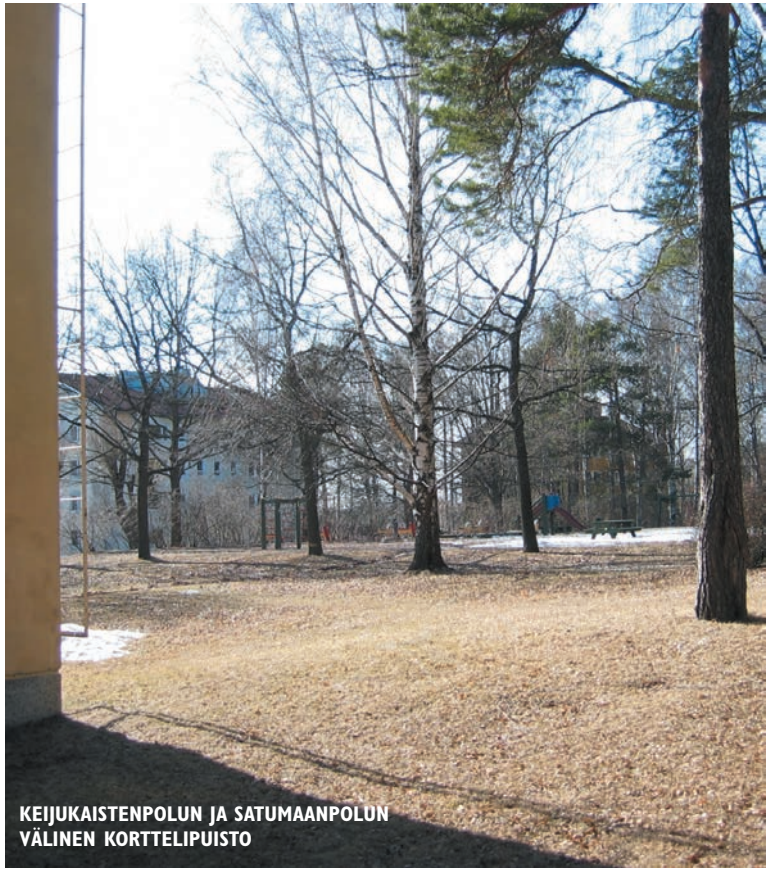

KEIJUKAISTENPOLUN JA SATUMAANPOLUN
VÄLINEN KORTTELIPUISTO

ILMAKUVA 1960-LUVUN LOPULTA

SATUMAANPOLKU 2, POROLAHDEN YLÄASTE

43207/1

Jaakko Kontio ja Kalle Räike 1959
Porolahden yläaste, alunperin Roihuvuoren Yhteiskoulu

Rakennus koostuu kolmesta ulkohahmossakin selvästi erottuvasta osasta: voimistelusalista, juhlasalista sekä näitä yhdistävästä luokkasiivestä, johon liittyvät pienet pihat ja lennokas katosrakennelma. Rakennusmassat on varustettu peltikatteisilla pulpettikatoilla, jotka ovat keskenään yhdensuuntaiset. Korkea keskuslämmityspiippu on keskeinen osa sommitelmaa. Arkkitehtuuri on voimakasotteista ja pelkistettyä sekä ammattitaitoisesti viimeisteltyä. Rakennuksen hahmo näkyy kauas ja sillä on selkeä identiteetti.

Julkisivut koostuvat kermanväriseksi maalatusta rapatusta pinnasta ja pitkistä ikkunanauhoista. Sokkeli on puhtaaksivalettua betonia ja harmaaksi maalattu. Huomiota kiinnittävät hakatusta graniitista tehdyt sisäänkäyntitasot ja portaat, jotka antavat kokonaisuudelle huolitellun leiman. Pihan puolen erikoinen sadekatosrakennelma pikkupihoineen sekä siihen liittyvät betonimuurit ja teräskaiteet antavat rakennukselle luonnetta. Katoksessa on betonista muotoillut levypilarit, itse katto on puurakenteinen.

Ikkunat ovat puurakenteiset ja alkuperäiset. Ne ovat huonossa kunnossa. Tiivis maalipinta lohkeilee levyinä ja muodostaa pusseja. Lasilistat ovat kauttaaltaan puuta ja monin paikoin irti, joten vesi pääsee niiden väleistä ikkunarakenteisiin. Ikkunakenttien umpiosat ovat kapeaa pystypaneelia. Ikkunat ja paneelit on maalattu siniharmaiksi, maalin alla näkyy musta maalipinta, joka lienee alkuperäinen. Myös lasitiiltä on käytetty julkisivuissa. Ulko-ovet ovat lakattua puuta, ilmeisesti tammea ja alkuperäiset. Ovet on jaettu vaakasuuntaan kapeisiin lasi- ja puuosiin, ovissa on pitkä pystysuuntainen lakattu puuvedin.

ROIHUVUORENTIE 1 43205/3

Erik Gustavsson 1962
Asuinrakennus / 3 kerrosta ja puoliksi maanpäällinen kellari sekä myymälärakennus

Rakennus edustaa 1960-luvun valkoista levyjulkisivuarkkitehtuuria, jossa on vaakasuuntaiset ikkunanauhat. Rakennuskokonaisuuteen kuuluu samaan tyyliin suunniteltu yksikerroksinen liikerakennus.

Asuinrakennus on kolmen portaan suora lamellitalo, jossa on taitettu pulpettikatto. Katemateriaalina on harmaaksi maalattu pelti. Sisäänkäyntien syvennyksistä ja autotallien ovista koostuva tummaksi maalattu uritettu betoninen pohjakerros muodostaa jalustan valkoiselle vaakasuuntaa korostavalle julkisivulle. Julkisivumateriaalina on valkoinen minerit-levy. Osa parvekkeista on lasitettu. Päädyt ja pihasivu ovat puhtaaksimuurattua kahitiiltä. Pihajulkisivu on perinteisempi muuriaukkojulkisivu. Porrashuoneiden kohdat ovat sisäänvedetyt ja niihin liittyvät tuuletusparvekkeet ovat teräsrakenteisia ulokeparvekkeita. Osa ikkunoista on uusittu. Sisäänkäyntien ovet ja autotallin ovet ovat petsattua tummaa puuta.

Myymälärakennus on kolmeen osaan porrastettu yksikerroksinen rakennus. Pääjulkisivut koostuvat kookkaista puuikkunoista. Porrastetut päädyt ja pihajulkisivu ovat puhtaaksimuurattua kahitiiltä. Rakennuksen leveän minerit-levyllä verhotun otsapinnan taakse on piilotettu aumakatto. Sokkeli on harmaaksi maalattua pystysuuntaisesti uritettua betonia. Rakennuksen edustat on viimeistelty betonilaatoilla.

ROIHUVUORENTIE 3 43205/2

HKR talonrakennusosasto / Eeva-Maija Rantanen 1972
Vanhusten asuintalo ja Päiväkoti Porolahti

Roihuvuorentien ja Keijukaistenpolun kulmatontin rakennus on tarkastelualueelle viimeiseksi rakennettu. Oman aikansa tyypillisenä edustajana se poikkeaa arkkitehtoniselta asultaan ja mittakaavaltaan alueen muista rakennuksista.

L-mallinen rakennuskokonaisuus on määrätietoisen kuutioimainen. Se koostuu suorakaiteenmuotoisista korkeasta ja matalasta rakennuskappaleista, jotka rajaavat tontin keskelle jäävää leikkipihaa. Vanhusten palvelutalossa on viisi asuinkerrosta ja kellari. Matalassa kaksikerroksisessa rakennuksessa toimii lasten päiväkoti.

Betonielementtirakennuksen julkisivut ovat vaakasuuntaan harjattua betonia ja sokkelit puhdasvalua. Katemateriaalina on huopa ja singeli. Räystäättömyys korostaa rakennusten kappalemaisuutta. Rakennus on säilynyt pitkälti alkuperäisessä asussaan.

ROIHUVUORENTIE 5, 7 ja 9 43210/1-3

Esko Toiviainen 1954
Asuinrakennus / 3 kerrosta sekä puoliksi maanpäällinen kellarikrs. ja ullakko

Roihuvuoren ensimmäiseen rakennusvaiheeseen kuuluva kolmen rakennuksen ryhmä on arvokas kokonaisuus. Rakennusten päädyt rajaavat Roihuvuorentietä ja muodostavat miellyttävää katutilaa. Rakennukset ovat selkeästi jäsennöityjä ja huolellisesti viimeisteltyjä. Nämä kolme taloa ovat saman rakennuksen variaatioita ja ne ovat säilyneet hyvin alkuperäisessä asussaan.

Rakennukset ovat tyypiltään kahden portaan lamellitaloja, joissa on laakea peltinen harjakatto. Julkisivuissa on tyylikkäästi yhdistetty ruskeansävyinen roiskerappaus sekä puhtaaksi muurattu punatiili, tiilenvärisin saumoin. Ikkuna-aukkoja kehystää kapea ruskean sävyinen rappauskehys. Kahdessa rakennuksessa on sisäänkäyntipuolta elävöitetty erkkeri-ikkunoilla.

Valkoisten teräsrakenteisten ulokeparvekkeiden oranssin ja vihreän väriset markiisit rytmittävät julkisivua ja viimeistelevät 50-luvun ystävällisen ilmeen. Rappausosaan liittyviä asuntojen ikkunoiden vaalean ruskeita karmeja raikastavat valkoiset ikkunan puitteet. Laakean harjakaton päälle ullakko-osa muodostaa pellistä tehdyn korotuksen. Pitkät avoräystäät kattoruoteineen ovat valkeaksi maalattuja. Sokkelit ovat sileää rappausta. Roihuvuorentie 9 kellarikerroksen pääty on muutettu jo varhaisessa vaiheessa liiketilaksi.

KEIJUKAISTENPOLKU 1 43208/4

Aulis Salo 1957
Asuinrakennus ja myymälä / 3 kerrosta ja osittain maanpäällinen kellarikerros

Keijukaistenpolun varrella on kaksi Aulis Salon suunnittelemaa, luonteeltaan kovin erilaista rakennusta. Keijukaistenpolku 1 on tämän alueen 1950-luvun rakennuksista viimeisin ja pelkistetyin. Rakennus on loiva harjakattoinen lamellitalo, jossa on kaksi porrashuonetta. Maantasokerroksessa on sekä myymälätilaa että asuntoja.

Selkeä julkisivusommittelu perustuu muurin ja aukkopinnan välisiin suhteisiin. Julkisivut ovat vaalean keltaiseksi rapatut, katteena punainen peltikatto. Pääjulkisivussa myymälän julkisivu koostuu suurista teräslasi-ikkunoista ja niiden välisistä alumiinilevyllä verhoillusta umpipinnoista. Sokkelit ovat pystysuuntaisesti uritettua harmaaksi maalattua betonia. Pihan puolella olevien asuntojen sisäänkäyntejä on korostettu betonikatoksilla. Niiden yläpuolella on yksinkertaiset teräsrakenteiset tuuletusparvekkeet. Alkuperäiset ulko-ovet ovat lakattua puupaneelia.

KEIJUKAISTENPOLKU 3 43208/5

Kokko & Kokko 1955
Asuinrakennus / 3 kerrosta ja puoliksi maanpäällinen kellarikerros

Ulkoasultaan jykevä rakennus edustaa huoliteltua, rakentamistavaltaan perinteistä asuntoarkkitehtuuria. Alkuperäinen asu on hyvin säilynyt.

Perusmuodoltaan pitkänomaisessa lamellitalossa on loiva aumakatto. Julkisivusommittelu perustuu muuripinnan ja ikkuna-aukkojen välisiin kurinalaisiin suhteisiin. Ulkoasua on rytmitetty vinoilla erkkereillä, uloke- ja ranskalaisilla parvekkeilla. Julkisivut ovat roiskerapatut ja ruskeaksi kalkkimaalatut. Sileäksi rapatut ikkunasyvennykset ovat valkoiseksi maalatut. Maalatut puuikkunat ovat alkuperäiset.

Teräsrakenteisten parvekekaiteiden verhoiluna on vaalean keltainen poimupelti. Ranskalaisten parvekkeiden edessä on teräksiset pinnakaiteet. Aumakatto on punaista peltiä ja räystäslaudoitus on harmaaksi maalattua laudoitusta. Kivirouhesokkeli jatkuu pihan puolella koko pohjakerroksen korkuisena.

Puupaneloidut autotallinovet ovat ruskeat. Sisäänkäyntisyvennys on huoliteltu keraamisella laatalla ja lakatussa puulasiovessa on pitkä alkuperäinen messinkivedin rihlattuine puuosineen.

KEIJUKAISTENPOLKU 5 43208/6

Aulis Salo 1956
Asuinrakennus / 3 kerrosta ja puoliksi maanpäällinen kellarikerros

Voimakasilmeinen rakennus edustaa omintakeista ja huolellisesti viimeisteltyä asuntoarkkitehtuuria. Rakennus on ikkunoita lukuun ottamatta säilynyt alkuperäisessä asussaan.

Rakennus on pitkänomainen neljän portaan lamellikerrostalo. Se poikkeaa alueen muista rakennuksista epäsymmetrisesti taitetulla mustalla peltikatollaan ja vaakasuuntaisesti voimakkaasti harjatuilla julkisivuillaan. Rapatut julkisivut ovat kalkkimaalilla vihreäksi maalatut. Ikkuna-aukkoja kehystää kapea sileäksi rapattu valkoinen kehys. Muurimaista pääjulkisivua on jaksotettu sisäänvedetyillä porrashuoneilla, jotka on verhoiltu harmaalla profiilipellillä. Sisäänkäyntejä on korostettu betonirakenteisilla katoksilla. Räystäslaudoitus on vaaleaksi maalattu.

Pihasivua rytmittävät osittain sisäänvedettyjen parvekekenttien sileäksi rapatut seinäpinnat ja niihin liittyvät pitkät parvekkeet. Teräsrakenteisten asuntoparvekkeiden verhoiluna on keltainen poimupelti. Ruskeaksi maalattu ja uritettu sokkeli jatkuu pihasivulla koko kerroksen korkuisena. Sisäänkäyntiovet ovat lakattua tammea ja autotallinovet ruskeat puupaneliovet. Asuntojen uudet väriltään voimakkaan keltaiset puualumiini-ikkunat näyttävät julkisivussa irrallisilta .

KEIJUKAISTENPOLKU 7 43209/1

Esko Hyvärinen 1955
Asuinrakennus / 3 kerrosta ja puoliksi maanpäällinen kellarikerros

Selkeäpiirteinen rakennus edustaa huoliteltua, rakentamistavaltaan perinteistä 1950-luvun asuntoarkkitehtuuria.

Rakennus on kahteen osaan porrastettu kolmen portaan lamellitalo, jossa on tiilinen harjakatto. Pääjulkisivun sileää julkisivupintaa rytmittävät sisäänvedetyt parvekekentät ja sisäänkäynnit. Julkisivut ovat vaalean keltaista roiskerappausta ja ikkuna-aukkoja kehystää kapea, sileäksi rapattu kehys.

Asuntojen ikkunat ja parvekkeiden ovet on vaihdettu ja väritykseltään vitivalkoisina ne erottuvat voimakkaasti julkisivusta. Teräsrakenteisten parvekkeiden vihreät poimupeltilevyt on uusittu ja osa parvekkeista on lasitettu. Parvekekaiteiden liitoskohdat eivät ole suhteessa julkisivuun. Päädyissä on betonikaiteiset parvekkeet ja pihan puolella yksinkertaiset tuuletusparvekkeet. Ruskea kivirouhesokkeli jatkuu pihan puolella koko pohjakerroksen korkuisena.

Alkuperäiset puupaneloidut autotallinovet ovat väritykseltään vaalean harmaat. Sisäänkäyntisyvennykset on verhoiltu pystylaudoituksella. Ulko-ovet ovat lakattuja puulasiovia.

KEIJUKAISTENPOLKU 9 43209/4

Matti Lieto 1955
Asuinrakennus / 3 kerrosta sekä puoliksi maanpäällinen kellarikrs. ja ullakko

Rinteeseen kauniisti istutettu neljän portaan lamellitalo reunustaa Keijukaistenpolkua. Tyylikkäästi sommiteltu rakennus edustaa huolellisesti viimeisteltyä, rakentamistavaltaan 1950-luvun perinteistä asuntoarkkitehtuuria.

Julkisivut ovat roiskerapatut ja keltaiseksi maalatut. Rakennuksessa on tiilinen harjakatto. Ikkuna-aukkoja kehystää kapea sileäksi rapattu valkoinen kehys. Pääjulkisivua on tyylikkäästi rytmitetty ulokeparvekkeilla ja ranskalaisilla parvekkeilla. Teräsrakenteisten parvekkeiden verhoiluna on osittain valkoinen poimupelti. Pihan puolella porrashuoneiden kohdat ovat sisäänvedetyt ja valkoiseksi slammatut. Niihin liittyvät huolitellut sisäänkäynnit maantason liuskekivilaaattoineen. Pohjakerroksen korkuisessa sokkelissa sijaitsevat autotallit. Paikalla valetussa pystyynlaudoitetussa betonisokkelissa on käytetty erikoisempaa vinolautamuottia ja se on harmaaksi maalattu.

Ikkunat ja parvekkeiden ovet on vaihdettu puualumiiniikkunoiksi ja väritykseltään vitivalkoisina ne erottuvat liikaa julkisivusta. Sisäänkäyntien lakatut puulasiovet ovat säilyneet alkuperäisinä ja niissä on pitkät messinkiset vetimet rihlattuine puuosineen.

KEIJUKAISTENPOLKU 11 43209/5

Maunu Siitonen 1955
Asuinrakennus / 3 kerrosta sekä osittain maanpäällinen kellarikrs. ja ullakko

Kauniisti ja rikkaasti jäsennöity rakennus edustaa 1950-luvun tyylikkäästi huoliteltua asuntoarkkitehtuuria. Alkuperäinen asu on hyvin säilynyt.

Rakennus on tyypiltään suora neljän portaan lamellitalo, jossa on peltinen harjakatto. Pääjulkisivun sisäänvedetyt parvekekentät on kehystetty valkoisilla ulkonevilla reunuksilla ja ranskalaiset parvekkeet rytmittävät julkisivua. Parvekkeiden valkoiseksi rapatut kehykset raikastavat julkisivun vihreää roiskerappausta. Teräsrakenteisten parvekekaiteiden verhoiluna on osittain vaalean harmaa poimupelti.

Ikkuna-aukkoja kehystää kapea valkoinen sileäksi rapattu kehys. Pihan puolen muurimaisesta julkisivupinnasta ovat porrashuoneiden kohdat sisäänvedetyt ja valkoiseksi slammatut. Sisäänkäyntejä on korostettu seinäkkeisiin tukeutuvin betonikatoksin. Ulko-oven ympärystä on viimeistelty liuskekivilaatoin. Kivirouhe-elementtisokkeli jatkuu pihan puolella pohjakerroksen korkuisena. Siitä erottuvat tumman ruskeiksi petsatut autotallien ovet. Kaikki puuikkunat ja -ovet ovat alkuperäisiä.

SATUMAANPOLKU 5 ja 7

43206/1-2

Arkkitehtitoimisto Lindroos 1955

2 asuinrakennusta / 4 krs:ta sekä osittain maanpäällinen kellarikrs. ja ullakko

Satumaanpolku 5 ja 7 ovat saman arkkitehtitoimiston suunnittelemat lähes identtiset rakennukset, jotka poikkeavat hieman toisistaan väritykseltään. Yksinkertaisella tavalla arvokkaan näköiset rakennukset ovat huolellisesti viimeisteltyjä ja ne ovat säilyneet hyvin alkuperäisessä asussaan.

Rakennukset ovat tyypiltään pistetaloja, joissa on harjakatto. Julkisivusommittelu perustuu muuripinnan ja ikkuna-aukkojen suhteisiin. Rakennuksia on elävöitetty erkkeri-ikkunoilla ja päädyissä olevilla keveillä ulokeparvekkeilla. Julkisivut ovat muuratut ja niiden roiskerapatut pinnat on kalkkimaalattu okran väriseksi(7) ja vaalean keltaiseksi(5). Katemateriaalina on tiili ja avoräystäiden kattoruoteet sekä laudoitus ovat maalatut. Ikkuna-aukkoja kehystää kapea sileäksi rapattu valkoinen kehys. Osaa ikkuna-aukoista on korostettu leveämmällä kehyksellä. Maalatuissa teräsrakenteisissa parvekekaiteissa on sekä poimupeltiä että avonaiset pinnakaiteet värillisiä markiiseja varten. Poimupelti on todennäköisesti alkuperäinen. Pääjulkisivun sokkeli on viimeistelty liuskekivilaatoilla. Maalatut puiset ikkunat ja ulko-ovet ovat alkuperäisiä. Sisäänkäyntiä on korostettu kehystämällä puurimoitettu lasiovi ja autotallinovet keraamisella laatoituksella yhdeksi kokonaisuudeksi.

SATUMAANPOLKU 3 ja KEIJUKAISTENPOLKU 4

43206/3-4

Arkkitehtitoimisto Lindroos 1955

2 asuinrakennusta / 4 kerrosta sekä maanpäällinen kellarikerros ja ullakko

Satumaanpolku 3 ja Keijukaistenpolku 4 muodostavat toisen arkkitehtitoimisto Lindroosin suunnittelemaan parin. Arkkitehtuuriltaan selkeäpiirteiset rakennukset ovat huolellisesti viimeisteltyjä ja ne ovat säilyneet hyvin alkuperäisessä asussaan.

Rakennukset ovat tyypiltään pistetaloja, joissa on harjakatto. Puolitasokerroksista rakennusta korkeus- ja sivusuunnassa porrastamalla on julkisivuihin saatu vaihtelevuutta. Julkisivusommittelu perustuu muuripinnan ja ikkuna-aukkojen suhteisiin. Vähäeleistä ulkoasua elävöittävät vinot erkkeri-ikkunat, ulokeparvekkeet ja ranskalaiset parvekkeet. Julkisivut ovat muuratut ja niiden pinnat on roiskerapattu vaalean keltaisiksi. Ikkuna-aukkoja kehystää kapea sileäksi rapattu valkoinen kehys. Osaa ikkunoista on korostettu leveämmällä kehyksellä. Ullakon päätyikkunat antavat rakennukselle ilmettä. Satumaanpolku 3:ssa katemateriaalina on tiili ja Keijukaistenpolku 4:ssä pelti. Avoräystäiden kattoruoteet sekä laudoitus ovat maalatut.

Maalattujen teräsrakenteisten parvekekaiteiden etupinnassa on vaalean harmaa poimupelti. Satumaanpolku 3:n kaiteita on kevennetty pinnakaiteilla ja värillisillä markiisikankailla. Sokkelit ovat kivirouhepintaisia elementtejä. Maalatut ikkunat ja ulko-ovet ovat alkuperäisiä. Sisäänkäyntiä on korostettu kehystämällä puurimoitettu lasiovi ja autotallinovet keraamisella laatoituksella yhdeksi kokonaisuudeksi samaan tapaan kuin Satumaanpolku 5:ssä ja 7:ssä.

Keijukaistenpolku 4 on DDR:n diplomaateilleen rakennuttama talo, joka Saksojen yhdistymisen jälkeen oli autiona kolme vuotta.

KEIJUKAISTENPOLKU 6 ja 12

43206/5 ja 8

Atte Valtiala 1956

Asuinrakennus / 4 kerrosta sekä puoliksi maanpäällinen kellarikrs. ja ullakko

Samaa tyyppiä olevat Keijukaistenpolku 6 ja 12 poikkeavat toisistaan väritykseltään ja parvekemateriaaleiltaan. Kuutiomaiset rakennuskappaleet ovat arkkitehtuuriltaan ilmeikkäitä ja huoliteltuja.

Rakennukset on tyypiltään noppamaisia puolitasokerroksisia pistetaloja, joissa on aumakatto. Rakennusta pysty- ja sivusuunnassa porrastamalla on julkisivuihin saatu vaihtelevuutta. Rakennushahmoa keventävät porrastuksien nurkkiin sijoitetut ulokeparvekkeet. Julkisivut ovat roiskerapatut. Aumakatto on maalattua peltiä, avoräystäiden kattoruoteet sekä laudoitus ovat maalattuja.

Ikkuna-aukkoja kehystää kapea sileäksi rapattu kehys. Keijukaistenpolku 12:n ikkunat ovat alkuperäiset, mutta Keijukaistenpolku 6:ssa ne on vaihdettu vitivalkoisiksi puualumiini-ikkunoiksi.

Parvekekaiteet ovat rakennuksissa eri materiaalia. Keijukaistenpolku 12:n teräsrakenteisten parvekekaiteiden etulevyt ovat umpielementtejä. Markiisien sijasta on teräskaiteiden taakse asennettu muoviset poimulevyt. Keijukaistenpolku 6:ssa kaiteiden verhoiluna on tummanvihreä poimupelti ja osaan parvekkeista on lisätty parvekelasitus. Ranskalaisten parvekkeiden edessä on yksinkertaiset teräksiset pinnakaiteet.

Sokkeli on pystysuuntaista pesubetonilaattaa. Sekä sisäänkäynnin lakattu puulasiovi että autotallinovet paneeliovet ovat alkuperäiset. Sisäänkäyntisyvennyksen kattopinta on huoliteltu puupanelilla ja tasot liuskekivilaatoituksin.

KEIJUKAISTENPOLKU 8

43206/6

A. Nyman (RM) 1956

Asuinrakennus / 4 kerrosta sekä osittain maanpäällinen kellarikrs. ja ullakko

Kauniisti kadun kaarteeseen sijoittuvan rakennuksen eteen muodostuu miellyttävä sisääntulo. Yksinkertaisuudessaan arvokkaan näköinen rakennus edustaa selkeäpiirteistä ja huolellisesti viimeisteltyä asuntoarkkitehtuuria.

Rakennus on puolitasokerroksinen pistetalo, jossa on harjakatto. Rakennusta porrastamalla on julkisvuihin saatu vaihtelevuutta ja eloa. Julkisivut ovat roiskerapatut ja vaalean keltaisiksi maalatut. Peltisen harjakaton avoräystäiden kattoruoteet ja laudoitus ovat sinertävät.

Ikkuna-aukkoja kehystää kapea sileäksi rapattu valkoinen kehys. Alkuperäisten ikkunoiden karmit ovat vaalean roosat ja puitteet valkoiset. Ullakon pienet päätyikkunat antavat rakennukselle ilmettä.

Julkisivussa on ulokeparvekkeita, sisäänvedettyjä parvekkeita ja ranskalaisia parvekkeita. Teräsrakenteisten parvekekaiteiden verhoiluna on sininen poimupelti. Osaan parvekkeista on lisätty keveää ilmettä muuttava parvekelasitus. Ranskalaisten parvekkeiden edessä on yksinkertaiset teräskaiteet.

Sokkeli on kivirouhelaattaa. Sisäänkäynnin lakattu puulasiovi, autotallinovet ja varastojen ovet ovat alkuperäiset. Sisäänkäyntisyvennyksen seinät on verhoiltu graniittilaatoituksella ja sisäänkäyntitaso on viimeistelty liuskekivilaatoin.

KEIJUKAISTENPOLKU 10

43206/7

Kokko & Kokko 1955

Asuinrakennus / 4 kerrosta sekä maanpäällinen kellarikrs. ja ullakko

Hahmoltaan jykevä ja ulkoasultaan yksinkertainen rakennus edustaa selkeäpiirteistä ja huolellisesti viimeisteltyä arkkitehtuuria.

Rakennus on tyypiltään puolitasokerroksinen pistetalo, jossa on harjakatto. Rakennusta porrastamalla on saatu vaihtelevia julkisivuja. Julkisivut ovat roiskerapatut ja ruskeaksi maalatut. Harjakatto on maalattua peltiä ja avoräystäiden kattoruoteet ja laudoitus ovat sinertävät.

Ikkuna-aukkoja kehystää kapea sileäksi rapattu valkoinen kehys. Asuntojen ikkunat on vaihdettu puualumiini-ikkunoiksi ja väritykseltään vitivalkoisina ne erottuvat voimakkaasti julkisivusta.

Julkisivujen ulokeparvekkeiden sivuosat ovat betonia ja etupinnat poimupeltiä. Parvekkeiden teräskaiteet on muutettu ruostumattomaksi teräkseksi. Parvekkeiden betonilaattojen väritys on julkisivuun nähden liian valkoinen.

Sokkeli on kivirouhelaattaa. Sisäänkäynnin lakattu puulasiovi on alkuperäinen. Osa autotallin ovista on vaihdettu vakiotyyppisiksi alumiinioviksi. Sisäänkäyntisyvennyksen seinät on verhoiltu keraamisella laatalla ja sisäänkäyntitaso on viimeistelty graniittilaatoin.

5

TUHKIMONTIE

Tuhkimontie muodostaa Roihuvuoren kolmannen kehäkatulenkin. Ulkokehän nauhamaiset lamellikerrostalot ja noppamaiset pistetalot ovat 1950-luvulta. Lenkin keskiosa on rakennettu 1960-luvulla.

Täällä rakennuskanta koostuu ulkokehällä neljästä sympaattisella tavalla 1950-luvun orgaanista arkkitehtuuria edustavasta lamellikerrostalosta sekä kahdesta pistetalosta. Arkkitehdeista mainittakoon Arne Helander ja Esko Toiviainen.Lenkin keskiosasta ja yhdestä kehän tontista on muodostettu suurkortteli, joka on rakentunut vasta 1960-luvun alussa Saton toimesta arkkitehti Jorma Järven kokonaissuunnitelman mukaan. Lamellit on liitetty toisiinsa, limittäin ja kulmittain, jolloin muodostuu kaksi suurta L- ja U-kirjaimen muotoista rakennusryhmää, joiden sisäpuolella avautuvat suuret korttelipihat.

Tuhkimontien alue on rakennettu entiselle peltoaukealle, jota ovat reunustaneet muutamat mökit ja Bjorkbackenin puutarhaviljelytila. Lähes kaikki nykyinen kasvillisuus on istutettu 1960-luvulla. Pihoilla on runsaasti avointa nurmipintaa. Istutukset ovat pääasiassa puita tai suuria pensaita: metsävaahteroita, saarnivaahteroita, poppeleita, pihlajia, marjaomenapuita, muutamia riippapihlajia, tuomipihlajia ja orapihlajaa. Tonttien keskellä on kaunis koivikkoinen puistikko.

Tuhkimontie 8:n pihalle on maisema-arkkitehti Onni Savonlahti laatinut pihasuunnitelman vuonna 1956. Suunnitelmassa on esitetty runsaasti 1950-luvulle tyypillisiä kasvilajeja: mongolianvaahteraa, kinosangervoa,

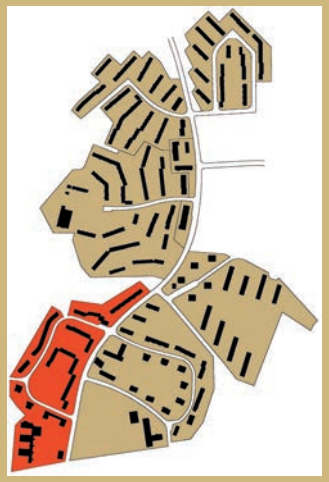

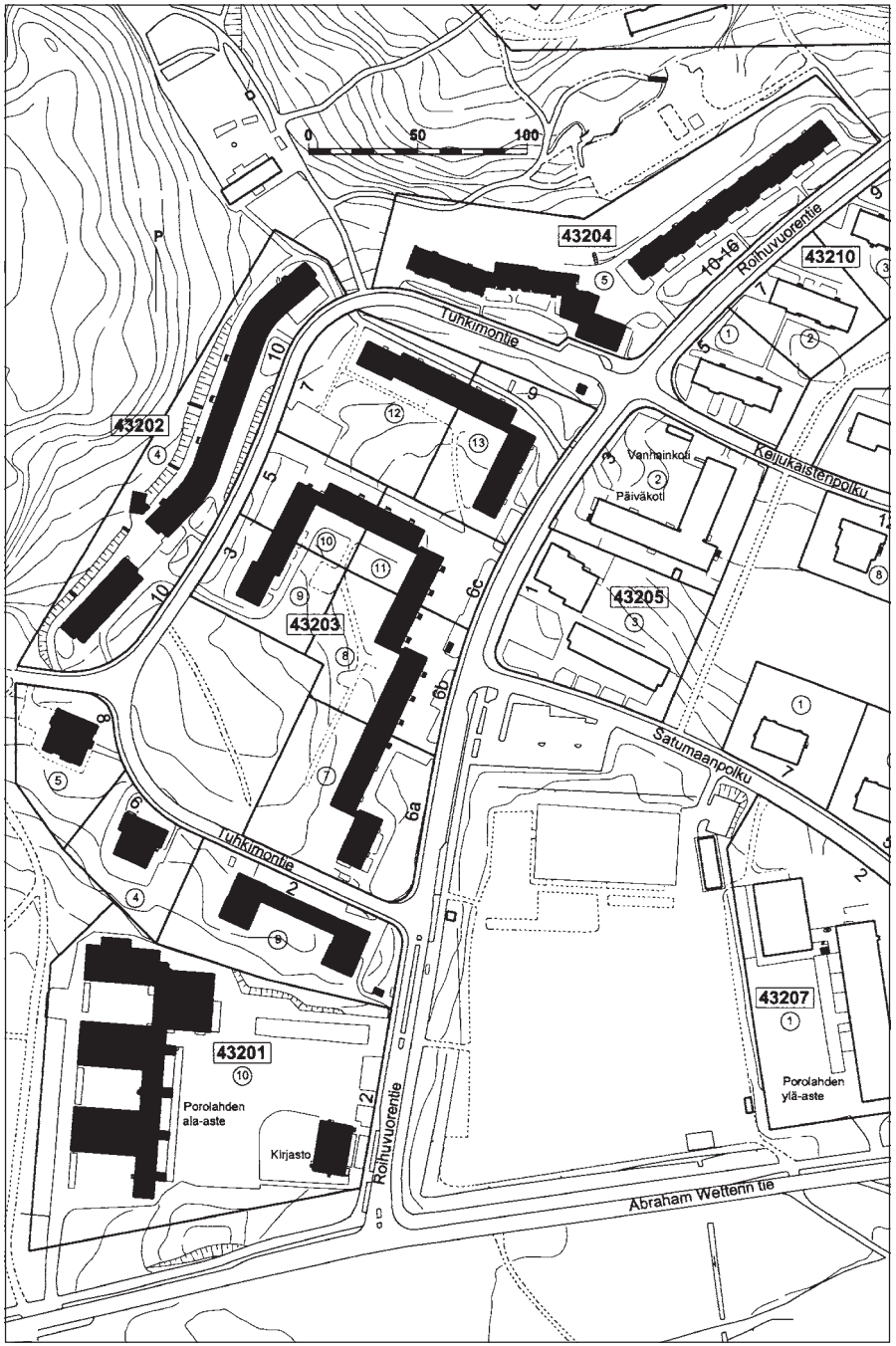

TUHKIMONTIE 10

VANHA TYKKITIE

kanukkaa, ruusuja, syreenejä, hortensiaa, jasmikkeita, tuhkapensasta ja onnenpensasta. Suunnitelma ei ole toteutunut sellaisenaan. Tällä hetkellä pihalla kasvaa muun muassa saarnia, runsaasti kanukkaa ja kaksi komeaa riippajalavaa. Tuhkimontien varrella kasvaa myös pihlajan riippaoksaista muotoa.

Tuhkimontieltä avautuu kauniita näkymiä Roihuvuoren selänteen metsään ja sen kallioisille rinteille. Vesitornin juurella on säilynyt vanhaa tykkitietä. Muutamissa taloissa on asunnoilla omat pihat maantasokerroksessa. Viime vuosina niitä on rajattu rakentein tai istutuksin, jotka eivät kaikilta osin sovi alueen alkuperäiseen henkeen. Päiväkodin piha Tuhkimontien varrella on myös rajattu ympäristöön huonosti sopivalla lauta-aidalla.

TUHKIMONTIE 12

ROIHUVUORENTIE 2, POROLAHDEN ALA-ASTE JA YLÄASTE

43201/10

HKR / TSO C. Tandefelt 1956
Porolahden koulu

Porolahden koulu on 1950-luvulla vähitellen yleistyvän uuden koulurakennustyypin kelpo edustaja. Suuren kokonaisuuden toiminnot on siinä eroteltu erillisiksi rakennusmassoiksi. Koulussa on selvästi erottuva keskusrakennus, johon liittyy kolmikerroksinen pitkulainen luokkasiipi neljine porrastorneineen ja sisäänkäynteineen. Luokkasiivestä erkanee lisäksi kolme matalampaa erikoisluokkasiipeä, joiden väleihin muodostuvat pihat eri luokka-asteille.

Sisäänkäyntien edustalla ovat pitkät ja keveät teräsrakenteiset sadekatokset. Rakennusmassoilla on loiva peltinen punaruskeaksi maalattu harjakatto, joka keskusrakennuksessa taittuu sisään päin.

Julkisivut ovat pääosin puhtaaksimuurattua eläväpintaista punatiiltä. Erityistä ilmettä tiilipinnalle antaa ristilimitys, leveähkö sauma sekä tiilen tavallista suurempi koko (270x130x100mm). Luokkasiipien pitkällä sivulla tiiliset porrastornit erottuvat vaaleaa ikkunaseinää vasten. Ikkunaseinät koostuvat vaakasuuntaisista luonnonväriseksi rapatuista kentistä sekä kookkaista ikkunanauhakentistä, joiden umpiosissa on käytetty luonnonväristä minerit-levyä. Keskusrakennuksen katon rajassa on pihan puolella lasitiilinauha, joka on osittain pellitetty.

Ikkunat ovat alkuperäiset ja puuta. Ikkunoiden kunto vaikuttaa melko huonolta. Ne on maalattu tiiviillä maalilla, joka lohkeilee levyinä. Puuosat ovat paikoin vaurioituneet. Lasilistat ovat pääosin puuta, alapuitteessa on kitti. Listoitus on huonossa kunnossa ja vettä pääsee sitä kautta puuhun. Ainakin keskusrakennuksessa on osaan tuuletusikkunoista vaihdettu lasin tilalle minerit-levy. Ulko-ovet ovat alkuperäiset ja lakattua puuta, ne koostuvat pystysuuntaisista kapeista umpiosista, joiden välissä on kapeat lasit.

ROIHUVUORENTIE 2, KIRJASTO

43201/10

HKR / TSO C. Tandefelt, 1956
Roihuvuoren kirjasto

Kirjasto täydentää koulukokonaisuutta ja merkitsee pihatilan nurkkapisteen. Kirjasto on samalla kaupunkikuvallisesti tärkeä, sillä se on Roihuvuoren porttirakennus kaupungista päin saavuttaessa.

Rakennus on muodoltaan selkeä suorakaide, jossa on voimakas pulpettikatto (punaiseksi maalattua peltiä). Julkisivut ovat samaan tapaan puhtaaksimuurattua tiiltä kuin koulu. Myös ikkunat ja ovet ovat samaa sarjaa kuin koulussa ja ikkunat ovat vastaavalla tavalla huonokuntoiset.

Ulko-ovet on sisäänkäyntisivulla vaihdettu teräsrakenteisiksi ja valkoisiksi maalatuiksi, lasilistat ovat luonnonväristä alumiinia. Ovien palauttaminen alkuperäisen mukaisiksi olisi suotavaa. Takasivulla ovat jäljellä alkuperäiset puulasiovet.

Ikkunakenttien yläpuolella on luonnon värinen betonipalkki, jossa on näkyvissä ruostuneita teräksiä ja alkavaa rapautumaa. Kattopellin punainen väri on tarpeettoman voimakas ja se on tuotu pääjulkisivulla liian alas ikkunoiden väliin asti.

TUHKIMONTIE 2

43201/9

Jorma Järvi 1960

Asuinrakennus / 3 kerrosta ja osittain maanpäällinen kellarikerros

Rakennus kuuluu samaan sarjaan tien toisella puolella olevien Jorma Järven suunnittelemien rakennusten kanssa. Koko rakennusryhmä edustaa 1960-luvun pelkistettyä ”mustavalkoista” arkkitehtuuria, jossa yksinkertainen tyylikkyys perustui viimeisteltyihin yksityiskohtiin.

Kaksi noppamaista pistetaloa on yhdistetty toisiinsa yksikerroksisella maaston mukaan porrastetulla autotalliosalla. Yhdessä rakennukset rajaavat U-mallisen sisäpihan. Kahteen osaan jaetut ja porrastetut rakennusmassat on katettu loivalla epäsymmetrisellä peltikatolla, joiden pystypinnat ovat avosaumaista mineriittilevyä. Autotallin katteena on peltinen pulpettikatto.

Julkisivusommittelu perustuu aukkojen ja rapatun muuripinnan väliseen vuorotteluun sekä parvekkeiden sijoitteluun. Pelkistetyt yksityiskohdat ja matala reliefi ovat antaneet rakennukselle keveyttä. Rakennus on läpikäynyt perusteellisen muutostyön. Asuinrakennukset on lämpöeristetty kauttaaltaan, julkisivupintana on uusi rappauspintainen teräskasetti. Alunperin rapatussa rakennuksessa ovat nyt näkyvissä teräskasettien vaakasuuntaiset liikuntasaumat sekä kasettijako. Todennäköisesti alun perin valkoinen rakennus on nyt väritykseltään beigen sävyinen. Pystysuuntaisesti uritettu betonisokkeli on maalattu vaalean harmaaksi.

Rakennuksessa on sekä ulokeparvekkeita että ranskalaisia parvekkeita. Ulokeparvekkeiden kaiteiden etupinnat ovat minerit-levyä. Sivuosissa kuten myös ranskalaisissa parvekkeissa on teräsrakenteiset pinnakaiteet. Parvekelaattojen betoniset alapinnat on verhoiltu myöhemmin aaltopeltilevyillä.

Kaikki ikkunat on vaihdettu alumiini-ikkunoiksi ja lämpörappauksen takia ne ovat jääneet upoksiin. Parvekkeiden ovia lukuun ottamatta ovet ovat alkuperäiset. Autotallinovet ovat maalattua pystylautaa ja pääsisäänkäynnin puulasiovi on lakattu, jossa on erikoissuunniteltu vedin.

Roihuvuorentien ja Tuhkimontien kulmarakennuksen pohjakerroksessa sijaitsee myymälä suurine teräslasi-ikkunoineen. Seinäpintojen keraaminen laatoitus on uusittu.

TUHKIMONTIE 6

43201/4

Arkkitehtitoimisto Nyström Oy 1956

Asuinrakennus / 3 kerrosta sekä osittain maanpäällinen kellarikrs. ja ullakko

Puistomaisemaan sijoittuva pienkerrostalo edustaa yksinkertaisen selkeää asuntoarkkitehtuuria. Ulkohahmoltaan tyylikkäästi jäsennöity rakennus on säilynyt hyvin alkuperäisessä asussaan.

Rakennus on tyypiltään noppamainen pistetalo. Puolitasokerrosratkaisu näkyy selvästi kahteen osaan jaetussa rakennuskappaleessa, jossa on epäsymmetrinen pulpettikatto. Julkisivut ovat roiskerapatut ja väriltään beigen sävyiset. Pulpettikaton kolmiomaiset rapatut sivukentät on jäsennöity pystysuuntaisilla puurimoilla. Julkisivua on myöhemmin osittain pellitetty keltaisella poimupellillä. Peltikatto on uusittu.

Ulokeparvekkeiden teräsrakenteiset kaiteet on verhoiltu vaalean beigen sävyisellä sileällä teräslevyllä ja pinnakaiteilla.

Ikkuna-aukkoja reunustaa sileäksi rapattu vaalean beigen värinen kehys. Maalatut puuikkunat ja -ovet ovat alkuperäiset. Pääsisäänkäynnin ovi on lakattu puulasiovi. Pystysuuntaisesti uritettu betonisokkeli on maalattu siniharmaaksi.

TUHKIMONTIE 8 43201/5

Markus Tavio 1956

Asuinrakennus / 3 kerrosta ja osittain maanpäällinen kellarikerrros

Puistomaisemaan sijoitettu pienkerrostalo edustaa huolellisesti viimeisteltyä asuntoarkkitehtuuria. Se on säilynyt hyvin alkuperäisessä asussaan.

Rakennus on tyypiltään noppamainen pistetalo. Kaksiosainen rakennushahmo on katettu epäsymmetrisellä pulpetti-katolla. Julkisivut ovat roiskerapatut ja väriltään okransävyiset. Pulpettikaton kolmiomaiset rapatut sivukentät on jäsennöity pystysuuntaisilla puurimoilla. Peltikate on vaalean harmaaksi maalattu. Pohjakerroksen korkuinen pystysuuntaisesti uritettu betonisokkeli on maalattu siniharmaaksi, koristeena on osittain ruskeaa rimoitusta.

Osittain sisäänvedetyt parvekkeet on koottu ulkonevilla betoniseinäkkeillä yhtenäiseksi kentäksi. Parvekekaiteet ovat siniseksi maalattua betonia. Osaan parvekkeita on lisätty parvekelasitus. Ikkuna-aukkoja reunustaa sileäksi rapattu valkoinen kehys. Maalatut puuikkunat sekä parveke- ja autotalliovet ovat alkuperäiset.

Sisäänkäyntisyvennyksen toisessa seinäpinnassa on puuverhoilu. Toisen seinäpinnan tiiliverhous näyttää myöhemmältä lisäykseltä.Kulkutasot ovat betonilaattaa. Pääsisäänkäynnin lakattu puulasiseinä ovineen ja alkuperäisine vetimineen ja kuparisine potkupelteineen on huolellisesti viimeistelty.

TUHKIMONTIE 10 43202/4

Esko Toiviainen 1955

Asuinrakennukset 2 kpl: talo A / 4 kerrosta sekä osittain maanpäällinen kellarikerros ja ullakko sekä talo B / 3 kerrosta sekä osittain maanpäällinen kellarikerros ja ullakko

Tuhkimontien länsipuolta kauniisti reunustava rakennusmuuri koostuu kahdesta rakennuksesta. Roihuvuoren ”käärmetalo” on pitkänomainen, kaareva kuuden portaan nelikerroksinen lamellitalo (B-talo). Lyhyempi kahden portaan lamellitalo on viisikerroksinen (A-talo). Molemmissa rakennuksissa on loiva harjakatto. Rakennuksia yhdistää toisiinsa luonnonkivimuuri, joka alkaa jo B-talon sisäänvedetystä sokkelista.

Selkeät rakennukset ovat rikkaasti jäsennöityjä ja huolellisesti viimeisteltyjä. Rakennukset ovat säilyneet hyvin alkuperäisessä asussaan.

Kaareutuvan B-talon muurimainen julkisivu on nostettu pilareiden päälle. Julkisivua rytmittävät sisäänvedetyt parvekekentät sekä kalkkimaalilla maalatut vaalean beigen ja ruskean väriset sileät ja roiskerapatut pinnat. Päädyissä ja pihan puolen sisäänkäyntisyvennyksissä on tehosteena käytetty puhtaaksi muurattua punaista tiiltä tiilenvärisin saumoin, koristeena on yksittäisiä lasitiiliä. Sokkelit ovat uritettua, maalattua betonia.

A- talon pääjulkisivu on puolestaan jäsennöity pysty-rungolla saman levyisiin kenttiin. Vaakasuuntaisuutta korostavat kenttien väleissä olevat nauhaikkunat ja rappauskentät. Molemmissa rakennuksissa on pulpettikattomaiset ullakkotilat ja ilmanvaihtokonehuoneet. Katemateriaalina on tumman ruskeaksi maalattu pelti. Asuntojen teräsrakenteisten, beigen sävyyn maalattujen parvekekaiteiden umpiosat ovat sileää peltiä. Avonaisten pinnakaiteiden taakse on asennettu väliaikaisen näköiset ruskeat levyt. Pihan puolen tuuletusparvekkeissa on maalatut teräksiset pinnakaiteet.

Ikkuna-aukkoja kehystää kapea, valkoinen, sileäksi rapattu kehys. Maalatut puuikkunat ovat alkuperäiset, mutta kadunpuoleiseen julkisivuun on niiden eteen lisätty uudet alumiini-ikkunat. Myös parvekeovien eteen on lisätty voimakkaan vihreät alumiiniovet. Tuuletusparvekkeiden alkuperäiset puulasiseinät ovat valkoisia.

Pihan puolella on B-talon muurimaista julkisivupintaa rytmitetty valkoisilla sileäksi rapatuilla erkkeri-ikkunoilla. Osa ikkunoista on jäsennelty vihreillä karmeilla ja valkoisilla puitteilla. Sisäänkäyntien ulko-ovet ovat lakattuja puulasiovia ja autotallinovet vihreäksi maalattuja puupaneliovia.

Arne Helander 1954
Asuinrakennukset 2 kpl / 4 kerrosta ja kellari sekä myymälä ja autotalli

Roihuvuorentien ja Tuhkimontien kulmatontille on sijoitettu taitavasti kahden harjakattoisen lamellitalon muodostama kokonaisuus. Tontin kulmaan on sijoitettu yhteen lamelliin liittyvä kaksikerroksinen myymälä- ja autotallirakennus, jonka yli asuinrakennusten välistä avautuu näkymä kadulta maisemaan. Rakennusryhmä määrittää kauniisti Roihuvuorentien katutilaa.

Tyylikäs lämminhenkinen ilme muodostuu puhtaaksi muuratun punatiilen ja rappauksen vuorottelusta. Arvokas rakennukokonaisuus edustaa huolellisesti viimeisteltyä asuntoarkkitehtuuria, joka on säilynyt hyvin alkuperäisessä asussaan.

Roihuvuorentie 10 E–K on nelikerroksinen kuuden portaan lamellitalo, jossa on loiva peltinen harjakatto. Pitkä lamellitalo on jaettu kuuteen identtiseen yksikköön, jotka porrastuvat Roihuvuorentien varteen. Jokaisen yksikön sisäänkäyntiä on korostettu tiilipintaisella ulkonevalla harjakattoisella poikkipäädyllä, jotka rytmittävät pitkän rakennuksen pääjulkisivua. Rakennuksen päädyt ovat kokonaan punatiiltä. Rapattua pihasivua rytmittävät porrastuvien yksiköiden näkyviin jäävät tiiliset päädyt.

Tuhkimontien varrella sijaitsevassa (Roihuvuorentie10 A–D) neljän portaan lamellissa on myös käytetty tiilisiä, harjakattoisia poikkipäätyjä, jotka liittävät sen toiseen rakennukseen.

Julkisivujäsentely perustuu muuriaukkosommitteluun sekä puhtaaksi muuratun punatiilen ja roiskerappauspinnan variointiin. Rappauspinnat on kalkkimaalattu okran sävyiseksi. Ikkuna-aukkoja reunustaa sileäksi rapattu julkisivun värinen kehys. Harmaaksi maalatun loivan peltikaton avoräystäiden kattoruoteet ja laudoitus ovat tumman ruskeaksi maalatut.

Pääjulkisivun kulmaparvekkeet on istutettu ulkonevien poikkipäätyjen ja porrastusten nurkkiin. Harmaaksi maalattujen teräsrakenteisten parvekekaiteiden verhouslevynä on tummanvihreä poimupelti, joka on todennäköisesti myöhempi lisäys. Tuuletusparvekkeiden kaiteet ovat yksinkertaiset maalatut pinnakaiteet.

Maalatut puuikkunat on säilytetty paikoillaan, mutta kadun puolelle on lisätty uudet alumiini-ikkunat vanhojen eteen. Pihan puolen ulommaiset ulko-ovet on vaihdettu puualumiinioviksi. Pääsisäänkäynnin ovet ovat alkuperäiset lakatut puulasiovet. Kauniit sisäänkäyntitasot on viimeistelty liuskekivilaatoin.

Myymälä- ja autotallirakennus on puhtaaksi muurattu punatiilirakennus, jossa on epäsymmetrinen harjakatto. Liuskekivilaatoista tehty luonnonkivimuuri, joka kätkee taakseen entisen polttoainevaraston, yhdistää myymälärakennuksen Tuhkimontien puoleiseen asuinrakennukseen. Myymälän julkisivuna on suuri puuikkuna. Alkuperäinen kolmiosainen myymälätilaa on yhdistetty nyt Ruiskumestari-nimiseksi baariksi. Autotalliosaa on jatkettu myöhemmin lisärakennuksella.

TUHKIMONTIE 3, 5, 7 ja 9 sekä ROIHUVUORENTIE 6 a–c

Jorma Järvi 1960
Asuinrakennukset 2 kpl / 3 kerrosta ja puoliksi maanpäällinen kellarikerros

Tuhkimontien kehäkadun ja Roihuvuorentien rajaamalla alueella on Jorma Järven suunnittelema laaja rakennuskokonaisuus. Se jakautuu kahteen eri rakennukseen. Tuhkimontien ja Roihuvuorentien kulmaan on sijoitettu L-mallinen rakennus. Toinen rakennuksista on U-mallinen, jonka yhteen sakaraan liittyy vielä kaksi porrastettua lamellia. Rakennukset rajaavat keskelleen suojaisat piha-alueet. Rakennusten välistä kulkee Tuhkimontietä ja Roihuvuorentietä yhdistävä pihakatu.

Rakennukset edustavat 1960-luvun pelkistettyä ”musta-valkoista” arkkitehtuuria, jossa tyylikkyys perustui selkeään muotokieleen ja viimeisteltyihin yksityiskohtiin.

Alueen kaikki rakennukset on tässä käsitelty yhtenä kokonaisuutena. L- ja U-malliset rakennukset ovat asunto-osakeyhtiöitä. Roihuvuorentien suuntainen pitkä lamellisakara koostuu vuokra-asunnoista. Rajakohta kulkee keskellä lamellia ja samassa kohdassa on nähtävissä kunnostetun ja huonokuntoisen, mutta alkuperäisen välinen ero.

Rakennukset ovat tyypiltään matalia ja pitkiä lamellitaloja, jotka on katettu pulpettikatolla. Maastokorkeudet vaihtelevat ja osassa lamellien pohjakerroksissa on suoraan pihalle aukeavat asunnot ja kadun puolella autotallit.

Rakennuksen sisäänkäyntipuoli perustuu pelkistettyyn muuriaukkosommitteluun. Rapattua julkisivupintaa jaksottavat sisäänkäyntien yhteyteen liittyvät porrashuoneiden korkeat ikkunat, joiden edessä koko julkisivun korkuiset mustat pystypuut. Sisäänkäynteihin liittyvien maalattujen betoni-katosten reunat on myöhemmin pellitetty.

Pihan puolen julkisivut ovat kontrasti kadun puolen muurimaiselle ulkokuorelle. Nauhaikkunat ja rapatut kentät jakavat julkisivun voimakkaan vaakasuuntaiseksi. Staattista rapattua rakennuskappaletta keventävät liitävät, valkoiset ja pituudeltaan vaihtelevat ulokeparvekkeet, jotka korostavat rakennuksen virtaviivaisuutta.

Julkisivut ovat rapatut. Alkuperäinen valkoinen värisävy on muutettu beigen sävyyn. L-muotoisen rakennuksen julkisivujen päälle on myöhemmin lisätty kauttaaltaan lämpörappaus. Ikkunat ovat jääneet upoksiin ja vaikutelma rakennuksen keveydestä on hävinnyt. Katemateriaaliina on harmaaksi maalattu pelti. Pulpettikaton kolmiomaiset sivukentät ovat avosaumaista mineriittilevyä. Sokkelit ovat harmaaksi maalattua uritettua betonia.

Teräsrakenteisten parvekekaiteiden etupinnat ovat valkoista minerit-levyä, kaiteiden sivuosat ja ranskalaisten parvekekaiteiden ritilät mustaksi maalattua pystyteräslattaa. Parvekkeiden sivuilla on näkösuojana pystysuuntaiset minerit-levyt mustaksi maalatulla teräskehyksellä. Kunnostetuissa rakennuksissa on betonisten parvekelaattojen alapintaan myöhemmin lisätty valkoinen poimupeltiverhous. Tämä ylimääräinen lisäys tekee keveän oloisiksi tarkoitetuista parvekkeista raskaan näköiset.

Asuntojen ja porrashuoneiden alkuperäiset maalatut puuikkunat ovat säilyneet vain vuokratalossa, jossa ne on päässeet huonokuntoisiksi. Lukuun ottamatta huoltotilojen sokkeli-ikkunoita on kaikkialla muualla ikkunat vaihdettu puualumiini-ikkunoiksi. Uusittujen nauhaikkunoiden peltisten umpiosien detaljointi ja värijäsentely on muuttunut. Parvekeovien ilmettä antavat mustat kehyspuitteet on muutettu valkoisiksi.

Sisäänkäyntien ulko-ovet ovat alkuperäiset lakatut puuovet kuparinauloineen ja erikoissuunniteltuine vetimineen. Myös valkoisen sävyiset pystypaneloidut autotallien ovet ja huoltotilojen mustat puuovet ovat alkuperäisiä.

Sisäänkäyntitasot ovat uritettua betonilaattaa. Osin laatoitus on vaihdettu pesubetonilaataksi.

Lämpörappaus, väritys, uudet puualumiini-ikkunat ja parvekkeiden alapintojen poimulevyt ovat muuttaneet rakennuksen ulkonäköä. Korjauksia tehtäessä tulisi pelkistetyn 1960-luvun arkkitehtuurin saada säilyttää tyylikkyytensä.

SISÄTILAT

Messut antavat satoja vihjeitä
kodin sisustamiseen
SUOMEN MESSUT

Enemmän valoa
ja viihtyisyyttä
keittiöönne AIRAM-
loistevalaisimin
Nykyaikaistakaa Tekin keittiönne
AIRAM-loistevalaisimin!
Oy AIRAM Ab

ROIHUVUORENTIE 20

VALIKOIDUT VALAISIMET
kruunaavat SISUSTUKSEN
Taiteilija Paavo Tynellin suunnittelemat
TAITO-valaisimet edustavat korkeinta suomalaista
tasoa. Ne ovat laajalti tun-
nettuja myös ulkomailla.
TAITO-valaisimia käytetään siellä,
missä tyylille asetetaan
korkeimmat vaatimukset.
Neuvottelemme mielihyvin kaikkien Teidän tarvitsemienne valaisin-
mallien suunnittelusta ja toimittamisesta.
TAITO- ja IDMAN-valaisimia toimittaa Teille
Idman
Helsinki
Mikonkatu 3 — Puh. 10 781

VUORENPEIKONTIE 5

6

STRÖMS: PEUKALOISENTIE UNTUVAISENTIE

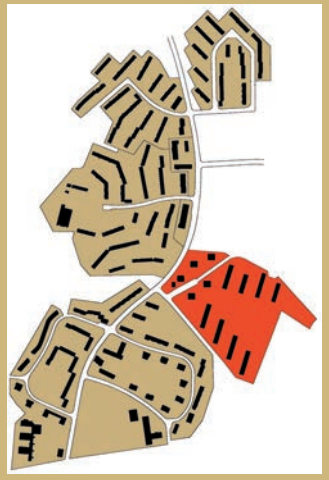

Strömsin alue on Hakan toteuttama laaja asuntokokonaisuus, joka muodostaa selkeästi Roihuvuoren toisen, 1960-luvun puolivälissä valmistuneen rakennusvaiheen. Kaikki rakennukset on suunnitellut arkkitehti Olavi W. Hakala KK:n asunto-osastolla.

Kaavallinen sommitelma on suurpiirteinen ja samalla ryhdikäs. Se koostuu viidestä valkoisesta tornitalosta ja kahdeksasta pitkästä punatiilisestä lamellikerrostalosta, joiden väliin avautuu laaja kiilamainen ja avonainen viheralue merenlahdelle päin. Asetelma on kaikessa ankaruudessaan varsin komea ja muodostaa Roihuvuorelle tunnusomaisen näkymän.

Maisemallisen lähtökohdan on täällä muodostanut kallioisen metsän sijaan kulttuurimaisema peltoaukeineen, jotka ovat ulottuneet Strömsinlahden rantavyöhykkeelle saakka. Alueen pihat edustavat 1960-lukua. Muotokieli on suoraviivaisempaa ja geometrisempaa kuin 1950-luvun pihoilla. Paikoitus sijoittuu rakennusten väliin keskelle piha-aluetta. 1960-luvulla istutettu koivikko kuitenkin pehmentää autopaikkojen hallitsemaa pihatilaa.

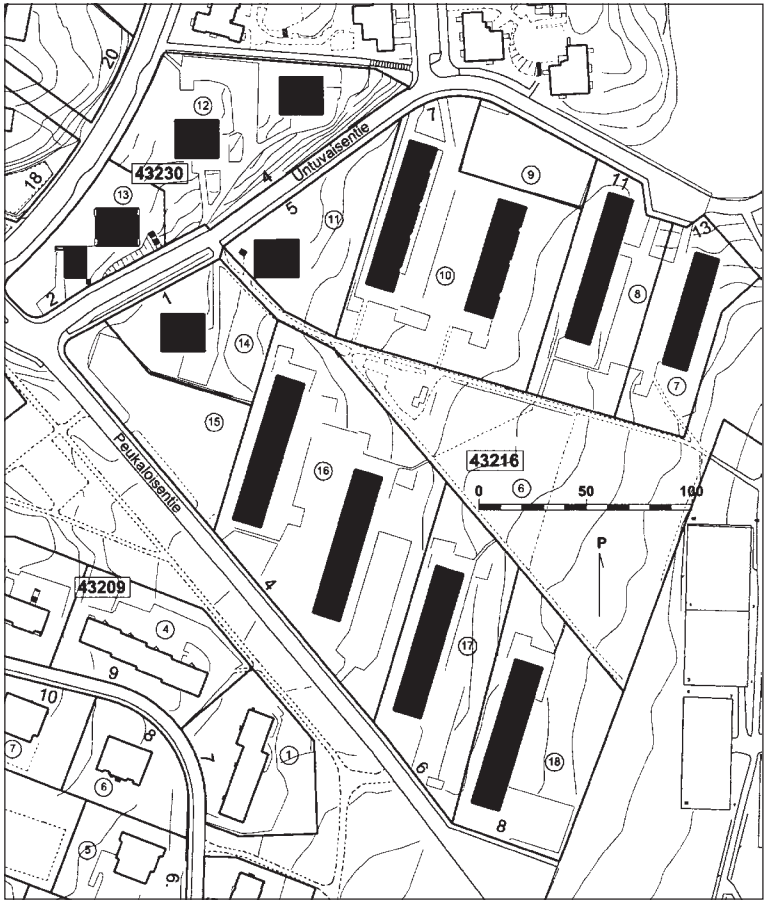

Tärkeä ja säilytettävä ominaispiirre on alueen keskellä oleva laaja piha-alue, joka on ympäröivien asunto-osakeyhtiöiden yhteisessä omistuksessa. Avoimen viheralueen perustasona on laaja yhtenäinen nurmikenttä, jota pensasvyöhykkeet rajaavat. Korttelipihalle on keskitetty tonttien yhteiset leikki- ja oleskelualueet ja sieltä aukeaa komea näkymä Strömsinlahdelle. Leikkipaikka sijaitsee alueen länsiosassa. Sen kevyet teräsrakenteiset leikkivälineet kuten keinuteline, liukumäki, kiipeilyteline ja karuselli soveltuvat hyvin ympäristöön, mutta kaipaavat kohennusta. Puiston valaisinmalli (malli *Tapiola*) on ajalle tyypillinen, mutta pihojen uusitut valaisimet ovat ilmeeltään vieraampia.

Koivujen lisäksi pihoille on 1960-luvulla istutettu mäntyjä, vaahteroita, marjaomenapuita, pensasvaahteroita, hortensioita ja angervoja. Untuvaisentien kaakkoisreunassa on vanha luonnonkivimuuri Strömsin kartanon ajoilta. Pistetalojen pihoilla on rakentamisen aikana säilynyt mäntyjä ja kuusia, myös rakennusten lähellä. Kahden pistetalon sisäänkäyntien ympäristöön on viime vuosina rakennettu matalia betonimuurikivestä rakennettuja muureja sekä istutettu maanpeiteperennoja, katajia ja tuijia. Untuvaisentien luoteisreunassa on vaikeasti hoidettava jyrkkä ja pitkä nurmiluiska. Suuri paikoitusalue Untuvaisentien varressa kaipaa näkösuojaistutuksia kadun ja pihan suuntaan.

UNTUVAISENTIE 4

NÄKYMÄ UNTUVAISENTIEN JA PEUKALOISENTIEN VÄLISELLE PUISTOPIHALLE

UNTUVAISENTIE 1, 2, 4 ja 5

Olavi W. Hakala 1964-65
Pistetalot, 5 kpl

Untuvaisentie 4A ja 4B (43230/12):
Asuinrakennukset, 2 kpl / 8 krs. ja maanpäällinen kellarikerros sekä ullakko

Untuvaisentie 2 (43230/13):
Asuinrakennus / 8 krs. ja maanpäällinen kellarikerros sekä myymälä (1.krs)

Untuvaisentie 1 (43216/14):
Asuinrakennus / 8 krs. ja maanpäällinen kellarikerros

Untuvaisentie 5 (43216/11):
Asuinrakennus / 8 krs. ja maanpäällinen kellarikerros

Rakennukset ovat tornitaloja eli ns. pistetaloja, jotka perustuvat yhteen yhteiseen porrashuoneeseen, jonka kautta päästään kaikkiin asuntoihin. Tornit ovat arkkitehtuuriltaan yhdenmukaiset, mutta ne eroavat toisistaan joissakin yksityiskohdissa ja säilyneisyydessä.

Rakennusten pohja-ala on muodoltaan neliö, hahmoltaan rakennukset ovat selkeitä suorakaiteisia torneja. Julkisivut ovat rationaaliset ja puhdaslinjaiset. Ne koostuvat vaaleista ohuesti rapatuista siporex-pinnoista, joita ikkuna-aukot ja pystyt parvekelinjat rytmittävät. Sokkelikerros on betonivalua ja maalattu siniharmaaksi.

Julkisivujen ongelmana on ollut rapattujen pintojen rapautuminen. Huonokuntoisia rappauspintoja on pyritty korjaamaan verhoamalla niitä lämpörappauksella, joka on toteutettu kenttinä kaikilta sivuilta Untuvaisentie 4:n molemmissa taloissa. Lämpörappaus on vain eteläsivulla muissa kolmessa pistetalossa: Untuvaisentie 2 sekä Untuvaisentie 1 ja 5 , jotka muutoinkin ovat säilyneet lähellä alkuperäisasua.

Ikkunat lienevät alkuperäiset, ne ovat puuta ja myös lasilistat ovat puuta. Sisäänkäyntiovet ovat teräslasirakenteiset, lasilistat lakattua puuta. Lasiovien vieressä on tummaksi petsattua pystypaneelipintaa, jossa ovat aputiloihin johtavat ovet.

Parvekkeet ovat pääosin sisäänvedetyt, mutta niiiden etupinta ulkonee hieman julkisivusta antaen tälle eloa. Parvekkeiden pohjalaatta on betonia. Kaiteen runko on maalattua terästä ja näkyvissä on vaakasuuntainen kaideputki kannakkeineen. Parvekekaiteen etuosa on sileä ja umpinainen levy, sivuilla on keveä pystypinnakaide. Alunperin kaidelevy on ollut betonia kuten Untuvaisentie 1:ssä, mutta useassa talossa tämä on muutettu teräskasettirakenteeksi. Osaan parvekkeista on lisätty parvekelasitus, tällöin pinnojen taakse on eräissä taloissa lisätty musta muovilevy kuten Untuvaisentie 4:ssä.

Rakennuksissa on sisäänvedetty tasakattoinen ullakkokerros, jonka seinät on verhottu tummanruskealla profiilipeltilevyllä, alun perin tämäkin pinta on ollut rapattu. Ullakolla on vain konehuoneita, säilytyskomeroita ja kuivausullakko.

UNTUVAISENTIE 7, 11 ja 13 PEUKALOISENTIE 4, 6 ja 8

Olavi W. Hakala 1963-65
Lamellitalot, 8 kpl

5-kerroksiset:
Untuvaisentie 7 (43216/10):
Asuinrakennukset 2 kpl / 5 krs. ja maanpäällinen kellari, toisessa talossa neljä porrasta, toisessa kolme.

Peukaloisentie 4 (43216/16):
Asuinrakennukset 2 kpl / 5 krs. ja maanpäällinen kellari, kummassakin talossa neljä porrasta

3-kerroksiset:
Untuvaisentie 13 (43216/7):
Asuinrakennus, 3 porrasta / 3 krs. ja maanpäällinen kellari

Untuvaisentie 11 (43216/8):
Asuinrakennus, 4 porrasta / 3 krs. ja maanpäällinen kellari

Peukaloisentie 6 (43216/17):
Asuinrakennus, 4 porrasta / 3 krs. ja maanpäällinen kellari

Peukaloisentie 8 (43216/18):
Asuinrakennus, 4 porrasta / 3 krs. ja maanpäällinen kellari

Lamellitalot ovat arkkitehtuuriltaan keskenään samaa sarjaa. Ne eroavat toisistaan kerrosluvultaan sekä pituudeltaan eli porrashuoneiden lukumäärältä. Rakennukset ovat muodoltaan pitkulaisia suorakaiteita ja niissä on loiva harjakatto. Erikoisuutena kussakin rakennuksessa on toinen pää kevennetty nostamalla se pyöreille pilareille eli kellarikerroksen sijaan avautuu näkymä puistoon. Tämä aihe antaa rakennuksille tyyliä ja ilmettä, vaikka näin syntyvien katettujen tilojen hyötykäyttö on vähäistä.

Päädyt ja pihasivut ovat puhtaaksimuurattua, tummasävyistä (= voimakkaasti poltettua) punatiiltä. Päädyissä on yksittäiset ikkuna-aukot, pihasivulla ikkunat muodostavat harmaiden ja siroprofiilisten poimupeltilevykenttien välityksellä nauhoja. Tällä sivulla lamellit erottuvat sisäänvedettyjen porrashuoneiden välisinä tiilenpunaisina kenttinä, joiden välistä esiin työntyvät tuuletusparvekkeet. Pohjakerros on rakennusten sokkeli ja se on harmaata betonivalua.

Parvekkeet avautuvat länteen ja muodostavat sisäänkäyntisivulle vyöhykkeen, joka kattaa koko julkisivun. Parvekkeille avautuvan ikkunaseinän umpiosat ovat tummaksi petsattua pystypaneelia. Parvekesivu on voimakkaasti horisontaalinen. Parvekkeiden valkoisiksi maalatut betonikaiteet muodostavat yhtenäisen, koko rakennuksen mittaisen vaaka-aiheen. Parvekekaiteen betonilaatta on n. 40 mm paksu ja valettu 40x40 mm teräsputkikehykseen. Kaiteen päällä on teräsputki-kaide kannakkeineen. Parvekelasitus on toteutettu viisikerroksisissa taloissa kaikkiin asuntoihin, kolmekerroksisissa taloissa vain osaan. Parvekkeiden rakenteet ovat ylläpidon kannalta haasteelliset, betonipinnan rapautumista ja teräsosien ruostumista on havaittavissa.

Ulko-ovet ovat alkuperäiset. Ne ovat harmaaksi maalattuja teräslasiovia, joissa on lakatut puiset lasilistat. Alkuperäiset puuikkunat ovat pääosin säilyneet. Lasilistat ovat puuta paitsi alapuitteessa, jossa on kitti. Peukaloisentie 4 taloissa ikkunat on varustettu uusilla alumiinisilla etuikkunoilla, tässä yhteydessä myös ikkunoiden väleissä olevat poimupeltikentät on uusittu aiempaa hieman leveämpi profiilisella pellillä.

7

ROIHUVUORENTIE

Roihuvuorentie on Roihuvuoren kokoava selkäranka ja pääväylä, jolta tonttikadut erkanevat. Kadun varrella sijaitsevat monet palvelut ja julkiset rakennukset kuten ostoskeskus ja kirkko.

Roihuvuorentie on rakennettu vanhan kylätien linjausta seuraillen. Arkkitehti Esko Korhosen yhtenä asemakaavallisena ajatuksena oli säilyttää Roihuvuorentien kylämäinen tunnelma. Rakennukset sijoittuvat väljästi kadun varteen, melko etäälle pääväylästä. Katu mukautuu maaston muotoihin. Kauniisti kaartuva linjaus sekä säilynyt puusto tekevät katutilasta miellyttävän. Roihuvuorentieltä avautuu viehättäviä näkymiä kallioiseen metsään ja vehreille piha-alueille. Myös punatiiliset muuntamot ovat olennainen osa katuympäristöä.

Kaupungilta päin saavuttaessa näkymät ovat avarat ja Roihuvuoren porttina ovat kaksi suurta koulua laajoine pihoineen. Portin tärkeänä saranana on punatiilinen kirjastorakennus. Urheilukentän kohdalla katumaisema kaipaa selkeämpää rajausta. Koulujen jälkeen tien molemmilla puolilla avautuvat Tuhkimontien, Satumaanpolun ja Keijukaistenpolun asuntokorttelit.

Katutila on intensiivisimmillään Roihuvuorentie 5-9 kohdalla, kun hyvin säilyneet ja sympaattiset 1950-luvun talot pihapiireineen reunustavat sitä molemmin puolin ja talojen välistä avautuu houkuttelevia näkymiä ympäröiville viheralueille. Vuorenpeikontien ja Strömsin kerrostaloalueiden kohdalla katutila muuttuu väljemmäksi, mutta miellyttävä yhteys laajempiin maisemiin jatkuu.

Roihuvuorentien katutila on hajanaisimmillaan huoltoaseman ja Lumikintien välisellä osuudella, jolla sijaitsevat ostoskeskuksen ohella myös autotallirakennukset. Tämän jälkeen katumaisemat eheytyvät jälleen ja vaihtuvat lopulta metsäisiksi ennen saapumista Sahaajankadun teollisuusalueelle.

Ostoskeskus on aikanaan ollut asuntoalueen vilkas ydin. Sen rakennusten ja torialueen huoliteltu asu on sittemmin kärsinyt toiminnan yksipuolistumisesta ja yksityiskohtien katoamisesta. Paikoitusalueen liikennejärjestelyt ovat tällä hetkellä hankalat ja liikenneturvallisesti huonot. Kierrätyspisteet ja puistomuuntamo Prinssintien risteyksessä rumentavat maisemaa.

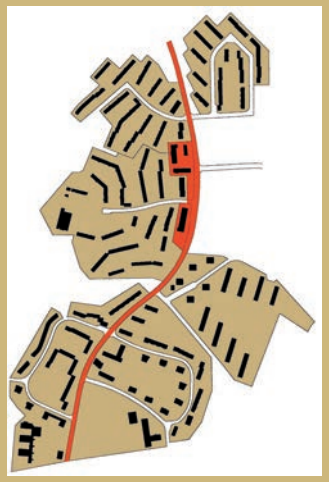

KIRJASTO on Roihuvuoren porttirakennus kaupungista päin saavuttaessa.

1950-LUVUN RAKENNUKSET rajaavat miellyttävän katutilan.

ROIHUVUORENTIEN varrelta avautuvat näkymät kallioiseen metsäluontoon. 1960-luvulla rakennetun Strömsin alueen kohdalla katutila muuttuu väljemmäksi ja näkymät avautuvat rakennusten väliselle viheralueelle.

OSTOSKEKUS

Ostoskeskus koostuu kolmesta erillisestä rakennuksesta, joista ensimmäisenä valmistui Elannon myymälä (nyk. Valintatalo). Rakennusten väliin jää torialue, jonne noustaan muutama askelma Roihuvuorentieltä.

Rakennukset ovat yksikerroksisia ja ulkoasultaan samaa sarjaa. Arkkitehtonisesti ne ovat olleet raikkaat ja virtaviivaisen tyylikkäät, edustaen varhaista esimerkkiä kokonaan uudesta rakennustyypistä. Alun perin rakennuksissa toimi useita pienempiä myymälöitä, jotka sittemmin on yhdistetty suuremmiksi kokonaisuuksiksi.

Rakennukset ovat menettäneet alkuperäistä tyylikkyyttään, kun monet tärkeät yksityiskohdat on muutettu vuosien varrella. Rakennuksista parhaiten on luonteensa ja yksityiskohtansa toistaiseksi säilyttänyt apteekin talo. Tärkeitä tekijöitä rakennusten arkkitehtonisen asun kohentamisen kannalta ovat linjakkaiden katosten ja niiden alapinnassa näkyvien palkkien huolittelu, samoin alkuperäisen kaltaisten levyovien ja niiden vetimien säilyttäminen ja palauttaminen. Myös rakennuspäätyjen värijäsentelyn, jossa rapattu alaosa on katto-osuutta tummempi, palauttamista tulisi harkita.

Alun perin liikkeiden neliömäiset kyltit oli ripustettu yhtenäisen suunnitelman mukaan huolitellulla tavalla kattotuoleista. Tämän tapaisen järjestelyn palauttaminen antaisi myymäläkokonaisuudelle tyyliä ja omailmeistä ryhtiä. Kokonaisuuden kannalta on vahinko, että lasiseinäinen ”kahvilakuutio” on nykyään niin umpinainen eikä enää toiminnallaan elävöitä ostoskeskusta. Rakennusten vaalimisen ohella huomiota olisi kiinnitettävä itse torialueen jäsentelyyn ja viimeistelyyn.

OSTOSKESKUS 1960-LUVULLA

ROIHUVUORENTIE 24

43214/2

Esko Korhonen 1958
Myymälä (nyk. K-kauppa)

Alun perin tässä rakennuksessa oli Säästöpankin ja Kansallisosakepankin konttorit sekä valintamyymälä. Nyt Säästöpankin paikalla on R-kioski. Entinen Kansallisosakepankin konttori ja entinen Koistisen myymälä on yhdistetty K-marketiksi.

Rakennus avautuu torille päin yhtenäisenä teräslasiseinänä, jossa on teräslasiovet. Alun perin ulko-ovet ovat olleet valkoisia levyovia, joissa oli tyypilliset 1950-luvun vetimet taivutetusta putkesta ja uritetusta lakatusta puusta. Umpinaisella takasivulla ovat sijainneet huolto- ja varastotilat.

Rakennuksessa on epäsymmetrinen peltikatteinen pulpettikatto (lapekatto), jonka muoto näkyy päädyssä. Korkeamman kattolappeen pystypinnassa on ollut yläikkunat päivänvalon tuomiseksi rakennuksen keskiosiin. Päädyt on rapattu ja valkoiseksi maalattu, yläosa vuorattu valkoiseksi maalatulla pystypaneelilla. Alun perin rapatut alueet ovat olleet astetta tummemmalla värillä maalatut, jolloin katon muoto on korostunut.

Rakennukselle luonnetta antaa lasiseinämän ylle ulottuva julkisivun mittainen katos sekä näkyvä kattopalkisto. Kattotuolien päät on vuorattu levyllä ja katoksen alapinta on nyt maalattu keltaiseksi.

ROIHUVUORENTIE 26 43214/3

Esko Korhonen 1956
Myymälä (nyk. Valintatalo)

Tässä Elannon myymälärakennuksessa oli valmistuttuaan neljä erillistä myymälää (erikoismyymälä, siirtomaatavara-, liha-ja leikkele- ja leipäkaupat) sekä kahvila.

Hahmoltaan ja materiaaleiltaan rakennus oli alun perin samanlainen kuin viereinen myymälä (43214/2) lukuun ottamatta kahvilaosaa, joka työntyi aukiolle päin omana neliömäisenä ja pulpettikattoisena muotona. Kahvilaosan päädyt olivat umpinaisia rapattuja pintoja, jotka olivat samaan tapaan tummemmaksi maalatut kuin myymälöiden päädyt. Nyttemmin koko rakennus on muutettu Valintatalon myymäläksi.

Rakennus on muuttunut oleellisesti, kun sitä on laajennettu torille päin n. 1,5 metriä rakentamalla sisätilaksi entinen katoksen alue. Tässä yhteydessä suuri osa näyteikkunaseinästä on muutettu umpinaiseksi ja päätyyn on muodostunut ikkuna. Pitkälle sivulle on tehty uusi katos jatkamalla kattotuoleja, jotka on pellitetty. Katoksen alapinta on täällä valkoinen. Päädyt on maalattu kivirouhemaalilla valkoisiksi.

ROIHUVUORENTIE 28 43214/4

Esko Korhonen 1958
Apteekin talo

Tässä talossa oli alkujaan apteekin lisäksi Yhdyspankin konttori sekä kaksi myymälää. Nyt siinä toimii edelleen apteekki, pankin konttorissa on musiikkileikkikoulu, toisessa myymälässä on Helsingin Sanomien jakelupiste ja toisessa Willy's Pub.

Rakennuksessa on selkeä pulpettikatto. Päädyt koostuvat muiden ostoskeskusrakennusten tapaan rapatusta umpiosasta ja pystylaudoitetusta yläosasta. Torille päin aukeaa teräslasiseinämä, jonka alkuperäiset valkoiset levyovet ovat säilyneet. Ovissa on tallella myös Esko Korhosen tätä rakennusta varten piirtämät lenkkimäiset vetimet, jotka on valmistettu 18 mm ruostumattomasta terästangosta taivuttamalla.

Katoksen asemesta tässä rakennuksessa kattotuoleista ja räystäslinjasta on muodostettu voimakas aihe, jonka välissä ovat suuret lasipinnat ja sisäpuoliset aurinkoritilät. Roihuvuorentielle päin näkyvät yläikkunat kattotuolien väleissä ja alempana neliömäiset ikkunat, joiden välissä ovat lasitiilikentät niin että syntyy vaakasuuntainen ikkunanauha.

ROIHUVUORENTIE 22, HUOLTOASEMA 43212/3

Olavi Lahtinen 1964
Autohalli ja bensiiniasema, Roihuvuoren autotallit Oy

Rakennus on karu hyötyrakennus näkyvällä paikalla. Julkisivut ovat kahitiilestä muuratut ja katteena on harmaaksimaalattu pelti. Autopaikkoja on talon sisällä kahdessa kerroksessa 96 kpl. Rakennuksessa toimii rengasliike ja pihalla on bensiinin jakeluasema sekä autojen huolto- ja paikoitustilaa.

III

KEHITTÄMISPERIAATTEET

MUUTTUVA YMPÄRISTÖ

Roihuvuoren rakentamisen alkamisesta on pian kulunut 50 vuotta. Tänä aikana maailma on muuttunut. Elintaso on noussut ja vanhaan asuinympäristöön kohdistuu muutospaineita. Rakennukset vanhenevat ja kuluvat ajan myötä, mutta pysyvät kunnossa, jos niitä huolletaan ja korjataan. Luonnon ja rakennetun ympäristön vuorovaikutukseen perustuva maisema ja pihapiirit vaativat aktiivista, pitkäjänteistä ja määrätietoista hoitoa.

Autoistuminen on moninkertaistanut autojen määrän Roihuvuoressa ja pysäköintitilan tarve on kasvanut oleellisesti rakentamisajankohtaan verrattuna. Asumistaso on parantunut ja vaatimukset kasvaneet, joten alkujaan hyvin varustetut talot tuntuvat osin puutteellisilta. Asunnot ovat pieniä nykystandardiin verrattuna, mutta monelle sellaisenaan juuri sopivia. Taloista saattaa puuttua parveke tai hissi. Tekniikan kehittyminen on johtanut siihen, että sekä talokohtaisista lämpökeskuksista että aikanaan edistyksellisestä alueellisesta Roihuvuoren Lämpö Oy:n lämpökeskuksesta on siirrytty kaukolämpöön. Tämä on jättänyt käyttöä vaille teknisiä tiloja sekä kymmeniä muurattuja keskuslämmityspiippuja. Osa savupiipuista on jo purettu.

Kaupallinen keskittyminen on johtanut siihen, että kaupan yksikkökoko on kasvanut. Korttelikaupoista ja ostoskeskuksista on siirrytty kauppakeskuksiin ja automarketteihin. Roihuvuoren ostoskeskuksen asema yhteisöä kokoavana ja palvelevana ytimenä ei enää ole itsestään selvä. Untuvaisentien kauppaa lukuun ottamatta kaikki korttelikaupat ovat lopettaneet. Vanhat myymälähuoneistot sijaitsevat keskeisillä paikoilla asuinkorttelien sisällä. Sellaisina ne voisivat parhaimmillaan tarjota sopivan tyyssijan asukkaita palvelevalle tai yhdistävälle myönteiselle toiminnalle.

Kaupunkikuva muuttuu monien tekijöiden summana. Pieniltä tuntuvilla seikoilla voi olla suuri merkitys kokonaisuudessa. Miten tässä muutosprosessissa voidaan turvata alueen ominaispiirteiden ja arvojen säilyminen? Oleellista on tiedostaa ympäristökokonaisuus, jossa toimitaan ja johon yksittäiset toimenpiteet vaikuttavat. Rakennusten ominaislaatu on tunnistettava, ettei korjauksissa huomaamatta menetettäisi siihen liittyviä arvoja. Kehittämisen ja korjauksen tulee perustua riittävään tietoon. Lähtökohtana alueella tapahtuvissa korjauksissa on luontevinta pitää alkuperäistä arkkitehtonista ajatusta ja intentiota.

Roihuvuoressa esiin ovat nousseet erilaiset julkisivukorjauksiin liittyvät kysymykset kuten rappausten ja levytysten tai ikkunoiden ja parvekkeiden kunnostus tai uusiminen. Näihin liittyen on tärkeää kiinnittää huomiota julkisivujen jäsentelyyn, materiaaleihin, väritykseen ja yksityiskohtiin. Myös kysymykset hissien sijoittamisesta tai parvekkeiden lasittamisesta ovat alueella ajankohtaisia.

Seuraavassa käsitellään Roihuvuoren rakennetun ympäristön kannalta keskeisiä aiheita, joihin liittyviä esteettisiä, teknisiä ja rakennussuojelullisia näkökohtia tuodaan esiin korjaustoiminnan tueksi. Rakennusten ja maiseman vaalimiseen esitetään suosituksia ja suuntaviivoja. Perusasiat on kunkin aiheen kohdalla tiivistetty korjauksen ja kehittämisen keskeisiksi periaatteiksi.

RAKENNUSKANTAAN liittyvät ohjeet on ryhmitelty kuuden otsakkeen alle:

- **JULKISIVUT**
- **SISÄÄNKÄYNNIT**
- **IKKUNAT**
- **PARVEKKEET**
- **HISSIT**
- **ULLAKOT**

MAISEMALLISET suositukset muodostavat oman kokonaisuutensa, jota käsitellään seuraavien otsakkeiden alla:

- **PIHA- JA KATUTILAT**
- **PYSÄKÖINTIALUEET**

RAKENNUSKANTA

MODERNIN ARKKITEHTUURIN PIIRTEITÄ ROIHUVUORESSA

Roihuvuoren rakennuskanta on pääosin peräisin 1950-luvulta. Tämän ajan arkkitehtuuri on juurevaa ja laadukasta. Se on yksinkertaista, miellyttävää ja ymmärrettävää. Roihuvuoressa näkyvät kauniilla tavalla arjen arvokkuus ja inhimillinen mittakaava. Huolelliset detaljit ja materiaalien rikkaus yhdistettynä hallittuun sommitteluun ja tiukkaan muotokuriin tuottivat aikanaan kestävää arkkitehtuuria. Nämä rakennukset edustavat osaltaan suomalaista modernismia, jossa sotia edeltänyt funktionalismi monipuolistui ja sai pehmeämpiä piirteitä. Arkkitehtuurissakin oli aistittavissa kansakunnan jälleenrakennushenki ja usko tulevaisuuteen.

Roihuvuoren syntyaikoihin ajoittuu rakennustekninen murros, kun perinteisestä tekniikasta erilaisten kokeilujen kautta siirryttiin uusiin toteutustapoihin. Arkkitehtuuri muuttui vähitellen entistä rationaalisemmaksi ja konstruktiivisemmaksi eli rakenteita korostavaksi. 1960-luvun kuluessa rakennustuotannon rationalisointi ja elementtitekniikka kehittyivät edelleen. Roihuvuoressa osa taloista on toteutettu perinteisesti paikalla tehden, mutta täällä tehtiin myös ensimmäisiä laajamittaisia elementtitekniikan kokeiluja.

Perinteiseen tapaan tehtyjen 1950-luvun rakennusten julkisivusommittelu perustuu yleensä rapatun tai puhtaaksimuuratun seinäpinnan ja ikkuna-aukkojen suhteisiin, joita parvekeaiheet usein rytmittävät. Tätä lajia edustavat esimerkiksi useimmat Keijukaistenpolun varren rakennukset. Elementtirakentamiseen tähtäävä rakennustekniikka taas johti julkisivuihin, joissa rakenteellisuus näkyy. Kuori koostuu yhtenäisen ”ihon” sijaan kantavien pysty- ja vaakarakenteiden ohella kevyistä ikkunakentistä ja ikkunanauhoista sekä levymäisistä pinnoista. Massiiviset seinärakenteet korvautuivat vähitellen kerroksellisilla rakenteilla ja viipaleajattelulla. Myös tästä lajista on Roihuvuoressa paljon edustavia esimerkkejä, kuten Esko Korhosen suunnittelemat rakennukset Vuorenpeikontiellä ja Lumikintiellä.

RAKENNUSSUOJELU – HISTORIA, KAUNEUS JA HYÖTY

Vanhat kauniit rakennukset ovat pidettyjä ja niitä ollaan valmiita suojelemaan. Uudemman, 1950–70-lukujen arkkitehtuurin arvostamiseen ja uhanalaisuuteen ollaan vasta heräämässä. Moderni arkkitehtuuri perustuu paljolti pelkistettyyn muotoon, rakenteisiin ja teollisiin materiaaleihin. Näistä aineksista on syntynyt laadukkaita rakennuksia vasta huolellisen suunnittelun tuloksena. Koristeiden tilalla keskeisiä ovat materiaalivalinnat, rakennusosien väliset suhteet ja liitosdetaljit.

Niin muurimainen julkisivu eli peittyvä rakenne kuin konstruktiivinen julkisivu, jossa rakenne on luettavissa, ovat haasteellisia rakennussuojelun kannalta. Niukoin keinoin saavutettu harmonia on haavoittuva muutoksis-

ROIHUVUORENTIE 10–16

sa ja korjauksissa. Julkisivun kokonaisjäsentely eli osien välinen hierarkia ja suhteet samoin kuin yksityiskohdat hämärtyvät herkästi.

Tiettyjen rakennukseen kuuluvien materiaalien saatavuus voi uusittaessa osoittautua vaikeaksi. Tällaisia ovat esimerkiksi jotkut aikanaan kauppanimikkeillä myydyt julkisivulevyt, keraamiset laatat, tiilet tai mattopäällysteet. Rakennusteollisuus suoltaa markkinoille yhä uusia tuotteita, joita on tarjolla entisten sijaan. Lähinnä vastaavat nykytuotteet poikkeavat usein vanhoista sekä mitoiltaan että ulkonäöltään. Voi myös käydä niin, että uusi tuote ei olekaan pitemmän päälle kestävä tai teknisesti yhteensopiva vanhan rakenteen kanssa. Tässä mielessä luotettavia ovat sellaiset perinteiset ja tunnetut julkisivumateriaalit kuten rappaus ja puu, joita on aina saatavilla ja jotka ovat muokattavissa halutun näköiseksi.

Roihuvuoressa on sekä arvokkuutta että tyyliä ja sen rakennuskanta voidaan nähdä huomispäivän antiikkina. Rakennusten vaaliminen edellyttää kuitenkin niiden ominaislaadun tunnistamista ja hyväksymistä. Esineiden historiallinen arvo kasvaa väistämättä ajan myötä, esteettiset arvot ja käyttöarvot vaativat aktiivista ylläpitoa. Rakennuksia tulee tarkastella sekä kauneuden, hyödyn että historian näkökulmasta ja kaikista on syytä huolehtia tasapainoisesti. Korjaustöiden lähtökohtana on luontevaa pitää alkuperäistä arkkitehtonista ajatusta sen sijaan, että rakennusten luonnetta pyrittäisiin muuttamaan joksikin muuksi. Rakennuksen arkkitehtonisen asun vaaliminen ja säilyttäminen ei useinkaan merkitse lisää kustannuksia. Yleensä kysymys on vain siitä, että asia otetaan ajoissa huomioon.

ROIHUVUORENTIE 18

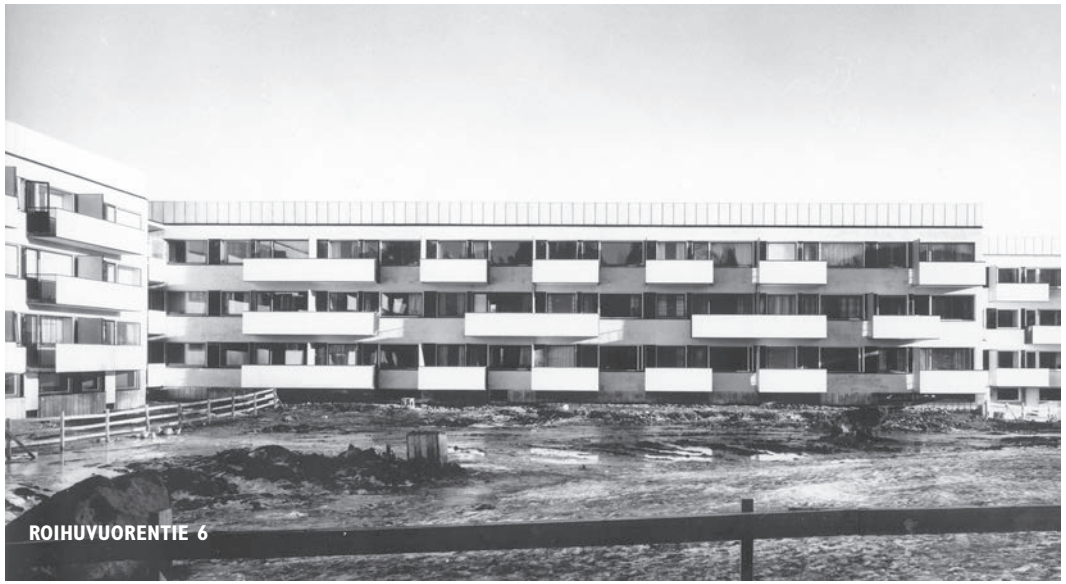
ROIHUVUORENTIE 6

KESKEISET PERIAATTEET

- Hyvä huolto pidentää rakennuksen elinikää. Kiinteistölle on syytä laatia pitkän tähtäyksen hoitosuunnitelma.
- Julkisivu- ja muiden vaurioiden syyt tulee selvittää kuntotutkimuksilla.
- Korjaustöiden lähtökohtana tulee pitää rakennuksen alkuperäistä arkkitehtonista asua, julkisivujäsentelyä, materiaaleja, värejä ja yksityiskohtia.
- Alkuperäisten rakennusosien säilyttäminen ja korjaaminen on aina ensisijainen vaihtoehto.
- Valittavien pintakäsittelyaineiden kuten maalien tulee olla alustaan ja ympäristöolosuhteisiin soveltuvia.
- Korjaustoimenpiteet tulee tehdä kestävistä materiaaleista, joita on helppo hoitaa ja pitää kunnossa.
- Rakennus ja piha muodostavat kokonaisuuden. Rakennuksen kunnostuksen yhteydessä on järkevää kunnostaa myös piha- ja pysäköintialueet.
- Kaikissa alueen suunnittelutehtävissä on käytettävä suunnittelijoita, joilla on Suomen rakentamismääräyskokoelman osan A2 mukainen pätevyys joko AA- tai A-vaativuusluokan suunnittelutehtäviä varten kohteesta riippuen.
- Rakennuksen ulkonäön kuten ikkunoiden värin tai materiaalien muuttaminen on luvanvaraista. Muutoksia suunniteltaessa tulee olla riittävän varhaisessa vaiheessa yhteydessä rakennusvalvontaviraston lupakäsittelijöihin.

JULKISIVUT

- Rakennuksen julkisivujen alkuperäinen jäsentely tulee säilyttää korjauksissa.
- Julkisivujen yksityiskohdat, värit ja materiaalit tulee korjattaessa pyrkiä säilyttämään ja ratkaisemaan rakennuksen alkuperäisen ominaisluonteen mukaisesti.
- Perinteisen rappauksen paikkaus tai uusiminen on ensisijainen korjaustapa. Rapatun julkisivun peittäminen rakennuslevyillä ei pääsääntöisesti sovellu korjaustoimenpiteeksi.
- Mikäli lämpörappausta käytetään, tulee sen sijoitus ja laajuus ratkaista tapauskohtaisesti arkkitehtuurin arvoja vaalien ja muutokset minimoiden; tavoitteena tulee pitää mahdollisimman ohutta eristyskerrosta. Liittymät tulee ratkaista siten, että ikkunat, parvekkeet, räystäät ja sokkelit eivät jää upoksiin ja että julkisivuihin ei tule niihin kuulumattomia peitelistoja.
- Alkuperäistä pintaa vastaava struktuuri ja rappauspinnan saumattomuus tulee säilyttää korjauksissa.

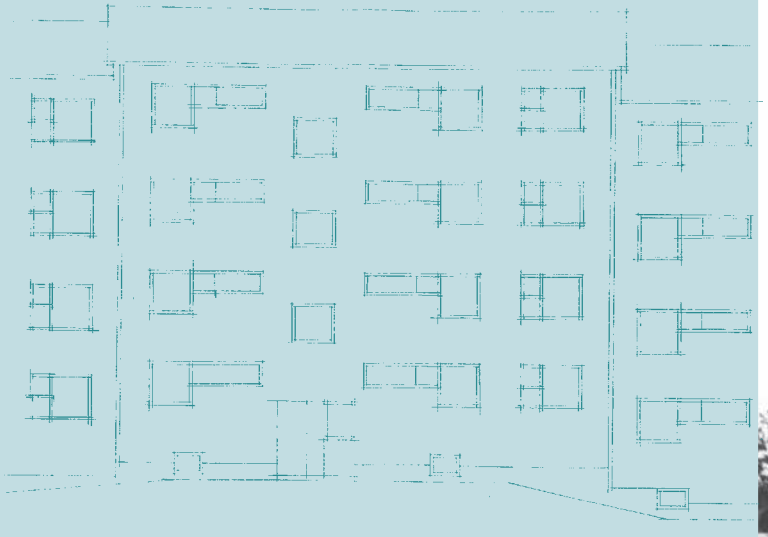

VUORENPEIKONTIE 3

Tässä osassa käsitellään rakennuksen kuorta eli julkisivuja, joihin kuuluvat paitsi sokkeli- ja seinäpinnat myös katot. Kaikilla näillä osatekijöillä on tärkeä rooli arkkitehtonisessa kokonaisuudessa.

Julkisivut vaativat pitkäjänteistä huoltoa, nk. huoltovapaata materiaalia ei ole. Meidän aikanamme on jo kokemuksia siitä, että alkujaan vaivattomaksi uskottu materiaali voi osoittautua jopa vahingolliseksi tai korjauskelvottomaksi. Julkisivujen huolto edellyttää tietoa materiaalien ominaisuuksista ja koko rakenteen lämpö- ja kosteusteknisestä toiminnasta.

Korjausten suunnittelussa on syytä käyttää asiantuntijaa, jotta sekä tekniset että esteettiset näkökohdat tulevat huomioiduiksi. Materiaalin myyjällä tai urakoitsijalla on usein kohteeseen liian kapea näkökulma. Huoltokirjan laatiminen rakennuksessa toteutetuista korjauksista on hyvin suositeltavaa.

TUHKIMONTIE 10

Roihuvuoressa yleisimmät julkisivumateriaalit ovat rapattu pinta ja puhtaaksimuurattu punatiili. Rappauspinnan struktuuri vaihtelee, se voi olla roiskerappausta tai eri suuntiin harjattua, karkeampaa tai sileämpää. Paljon on käytetty myös pinnoitettuja betonipintoja sekä erilaisia mineraalipohjaisia sileitä levyjä, puupaneelia sekä profiloituja metallilevyjä. Näkyvinä katemateriaaleina on käytetty sekä maalattua peltiä että kattotiiliä.

Julkisivuvaikutelma muodostuu materiaalien ja yksityiskohtien ohella aiheiden jäsentelystä. Julkisivua voidaan rytmittää sisäänvedoilla ja ulokkeilla sekä pysty- ja vaaka-aiheilla, umpinaisella ja avoimella, kevyellä ja raskaalla, valolla ja varjolla. Tätä jäsentelyä voidaan korostaa tai luoda myös väreillä ja valööreilla eli tumman ja vaalean pinnan vaihtelulla.

Korjauksissa on nämäkin seikat syytä ottaa huomioon, jotta ei vahingossa menetettäisi perustavaa laatua olevia ominaisuuksia ja ”jutun jujua”. Jos avoin muuttuukin umpinaiseksi tai tumma vaaleaksi, voi jotain olennaista kadota. Julkisivu voi olla tarkoin harkitusti ”katkaistu” tummemmaksi käsitellyillä vyöhykkeillä tai valkoisen fasadin tyylikkyys voi perustua juuri niihin mustiin parvekekaiteisiin, jotka antavat sille sopivasti terävyyttä.

ROIHUVUORENTIE 6 Vaakasuuntaisilla ikkunanauhoilla jäsennöityä julkisivua on rytmitetty eripituisilla ulokeparvekkeilla.

VUORENPEIKONTIE 3 Pitkän rakennuksen elävästi aukotettu muuripinta polveilee kalliomaastossa. Julkisivun kantava rakenne peittyy yhtenäisen muuripinnan taakse. Alkuperäisessä värityksessä porrastettujen rakennusyksiköiden värisävyt vaihtelivat vuorotellen keltaisesta harmaaseen *(oik yllä)*.

Alla olevassa julkisivupiirustuksessa näkyy Vuorenpeikontie 3:n pihasivu, joka on rakenteellisuudessaan luonteeltaan erilainen *(oik keskellä)*.

ROIHUVUORENTIE 18 on esimerkki julkisivusta, jossa rakenteellisuus näkyy. Pystyrunkoa on korostettu jättämällä kantavien seinälinjojen päät näkyviin. Välipohjat taas erottuvat vaakasuuntaisina nauhoina. Kantavan kehikon väliin jäävät kentät on täytetty keveillä levyrakenteilla ja ikkunoilla *(oik)*.

VUORENPEIKONTIE 3 Värijäsentely vaikuttaa rakennuksen ulkonäköön. Alun perin harmaansävyistä julkisivua oli tehostettu musteensinisillä parvekekaiteilla. Nykyisessä väreissään julkisivu on yksivärisen valkoinen ja rytmi on kadonnut. Pitkät kukkalaatikot viimeistelivät julkisivun kokonaissommittelun

ROIHUVUORENTIE 18 Ikkunakenttien umpinaiset alaosat on peitetty alumiinisella poimupellillä ja julkisivun voimakas pystysuuntaisuus on kadonnut. Tummien ja vaaleiden väripintojen välinen jäsentely on muuttunut.

KOLORIT-VÄRIMALLISTON SÄVYJÄ
Esko Korhosen arkkitehtitoimiston käyttämiä värisävyjä Roihuvuoressa. Painoteknisistä syistä värisävyt eivät välttämättä vastaa alkuperäisiä. Ks.liite

VÄRIT

Rapattujen pintojen värit ovat olleet 1950-luvulla Roihuvuoressa pehmeitä, luonnonläheisiä ja hillittyjä sävyjä, jotka ovat kalkkimaalaukselle ominaisia värejä. Tyypillisiä ovat olleet valkoisen, keltaisen ja beigen sekä joskus vihreän sävyt. Tästä väriskaalasta saa käsityksen Keijukaistenpolun sekä Satumaanpolun varrella tai Punahilkantie 4, 12, 14 ja Prinssintie 2 kohdalla.

Räikeät tai huomattavan tummat värit sekä punaiset ja siniset sävyt ovat roihuvuorelaistalojen rappauspinnassa vieraita. Pienempinä alueina esimerkiksi sisäänkäyntien kohdalla tai parvekesyvennyksissä on saatettu käyttää tehoväreinä poikkeavia värejä, kuten tiilenpunaista tai siniharmaata. Huomattakoon, että julkisivuissa käytetty valkoinen ei ollut koskaan vitivalkoinen, vaan aina taitettu pehmeämmäksi.

Suosiossa olivat materiaalit, joilla oli valmiiksi oma luonnollinen värinsä. Tällaisia olivat punatiili, liuskekivi ja harmaa minerit-levy. 1960-luvulla muotiin tuli mustavalkoinen väriskaala. Paljaan betonin ja vaalean kalkkihiekkatiilen käyttö yleistyi.

Esko Korhosen Roihuvuoreen 1950-luvulla suunnittelemien kerrostalojen alkuperäisvärityksestä tiedetään hänen avustajansa arkkitehti Sulo Savolaisen kertomana ja hänen säilyttämänsä aineiston pohjalta tavallista enemmän. Käytössä oli tuohon aikaan nykyisten värijärjestelmien edeltäjä *Köbenhavns Malerlaug'in värikortisto I*, jonka suomalainen kustantaja oli O.Y.Kolorit A.B. Helsingistä. Kortistossa oli kaikkiaan 170 sävyä, joista värit valittiin. Korttien takana oli lueteltu sävyn aikaansaamiseksi tarvittavat värijauheet eli pigmentit. Korttien ohjeiden ja mallin avulla maalari sekoitti arkkitehdin valitsemat sävyt työmaalla.

Kortiston värit muodostavat kauniin harmonisen väriskaalan, jossa hallitsevia ovat pehmeät ja luonnonmukaiset värit. Joukossa on muutamia kokonaisuuteen sointuvia huomiovärejä, lämmintä punaista, pehmeää italianpunaista, sitruunankeltaista ja ultramariininsinistä. Hallitsevina sävyinä olivat Korhosen värityksissä erilaiset vihreään taittuvat harmaan sävyt, joita oli terävöitetty tarkkaan harkiten juuri yllämainituilla tehoväreillä sekä lisäksi mustalla ja valkoisella.

Paikoin väritys oli hyvinkin rohkea ja raikas. Esimerkiksi Vuorenpeikontie 3:n pitkissä ketjumaisissa taloissa jaksot olivat vuoroin keltaiset (no 56: vaalea ja oranssi kromikeltainen + keltamulta + valkoinen), vuoroin harmaat (no 30: keltamulta + musta + poltetu umbra + valkoinen). Parvekkeet olivat musteensiniset (no 143: musta + koboltin sininen + valkoinen). Värityksistä saa lisätietoa Sulo Savolaisen kokoamasta aineistosta, jota säilytetään kaupunkisuunnitteluvirastossa.

Julkisivujen värikysymykset liittyvät läheisesti jäsentelyyn. Usein kiinnitetään huomio lähinnä julkisivupinnan väriin, jota määrällisesti on eniten. Yhtä tärkeitä kokonaisuuden kannalta ovat erilaisten rajaavien ja jäsentävien aiheiden värit. Tällaisia ovat esim. parvekkeet, ikkunarakenteet, kaiteet ja räystäiden aluset, joilla on omat värinsä.

Alkuperäisestä värijäsentelystä voi saada viitteitä vanhoista valokuvista, itse värisävyjä taas voidaan tutkia pintoja raaputtamalla. Tutkiminen ja tulosten tulkitseminen edellyttää kuitenkin pintatutkimukseen erikoistunutta ammattitaitoa. Mainittakoon, että 1960-luvun alkupuolella taiteilija Yki Nummi laati juuri Hakan alueelle alkuperäisvärityksestä poikkeavia värisuunnitelmia, joita osittain toteutettiinkin.

ROIHUVUORENTIE 30 Vastavalmistuneessa rakennuksessa rappauskentät ja eloksoidusta alumiinipaneelista tehdyt ikkunanauhojen umpipinnat muodostivat harkitun kokonaisuuden. Nykytilanteessa värityksen suhteet ovat muuttuneet päinvastaisiksi ja tummat ikkunanauhat korostuvat liikaa.

Perinteisessä, paikalla muuratussa tiilirunkoisessa julkisivussa kolmikerrosrappaus on vuosisatoja vanha ja hyväksi havaittu ratkaisu. Oikein toteutettuna ja ylläpidettynä rappaus kestää pitkään. Kosteuden pääsy rakenteeseen aiheuttaa kuitenkin vaurioita, tästä syystä pellitykset on pidettävä kunnossa. Tärkeää rappauksen kannalta on pintamaalin oikea tyyppi – liian tiivis kuori aiheuttaa rappauksen murenemisen. Perinteisesti ja yleisesti vielä 1950-luvulla pintamaalina on käytetty kalkkimaalia, joka hyvin sopii tämän tyyppiseen rakenteeseen. Rappauspinnan karkeusastetta ja elävyyttä on voitu muunnella. Roihuvuoressa tyypillistä pintaa 1950-luvulla olivat karkeahko roiskerappaus sekä vaakasuuntainen harjaus. Erilaisia rappauspintoja voi tarkastella esimerkiksi samoissa rakennuksissa, jotka on mainittu aikaisemmin värien yhteydessä. Rappausta voidaan aina paikata ja se voidaan myös tarvittaessa tehdä kokonaan uudelleen.

Uusia rakennetyyppejä on kehitetty 1950-luvulta lähtien korvaamaan paikalla tehtyä tiilimuurausta julkisivuissa. Pintakäsittelyn kannalta hankalaksi on osoittautunut Roihuvuoressakin yleinen rakenneratkaisu, jossa teräsbetonirungon ulkopuolella on lämmöneristeenä rapattu siporex-muuraus. Tässä rakenteessa rappauksen pysyvyys on ollut ongelmallista varsinkin eteläsivuilla, missä lämpötilojen vuorokausivaihtelut ovat suuret. Vaikeudet liittyvät rakenteen lämmöneristys- ja varaamiskykyyn. Ratkaisuksi on haettu ns. lämpörappausta, jossa siporexin ja vanhan rappauksen päälle on kiinnitetty lisälämmöneristeeksi ja uudeksi rappausalustaksi n. 70 mm mineraalivilla- tai styroxkerros. Lämmöneristeen päälle on sen jälkeen tehty uusi rappauspinnoite tai joissakin tapauksissa levyverhous.

Rapatun pinnan verhoaminen rakennuslevyillä muuttaa arkkitehtonista asua oleellisesti, eikä se tule kysymykseen Roihuvuoren kaltaisella alueella. Rapatun pinnan yhtenäiseksi tarkoitettuun ulkonäköön ei kuulu näkyvä saumajako.

Lämpörappauksen huono puoli on se, että vaikka sen avulla saadaan siistiä pintaa, voidaan rakennuksen muita ominaisuuksia menettää. Ilme voi muuttua yllättävästi. Rakenne näet paksuntaa seinää ulospäin yleensä merkittävästi, jopa kymmenen senttiä. Ikkunat jäävät tällöin syvälle kuoppiinsa, samoin voi räystäs jäädä luonnottoman pieneksi mitaltaan, puhumattakaan ongelmallisista liittymistä sokkeliin tai parvekkeisiin. Entisestä jykevästä kivitalosta tulee pahimmillaan suhteeton ja pahvisen tai kulissimaisen näköinen.

Mitä ohuemmaksi uusi kerros saadaan, sitä vähemmän muutoksesta aiheutuu arkkitehtonisia ongelmia. Lämmöneristekerroksen paksuus on tapauskohtaisesti harkittava, 20 mm voi olla riittävä. Pintarappauksessa ny-

RAPATTU TALO on maalattu kalkkimaalilla. Keijukaistenpolku 9

ERILAISIA RAPPAUSPINTOJA Ruskean sävyistä roiskerappausta ja vihreää vaakasuuntaan harjattua rappausta.

kyään paljon käytetty on ns. ohutlaastitekniikka, jolla saadaan saumatonta pintaa. Ikkunoiden siirtämistä ulommas kannattaa myös harkita, varsinkin mikäli ikkunoita muutenkin ollaan korjaamassa tai uusimassa. Toiset talot sietävät lämpörappauksen aiheuttamia muutoksia paremmin kuin toiset. Näkyvät saumat siellä, missä niitä ei ennen ole ollut tekevät ikävän vaikutelman. Rappauksen toteuttaminen kenttinä esimerkiksi ainoastaan päätyihin on usein arkkitehtonisestikin siedettävä ratkaisu. Kaikissa tapauksissa liittymät sokkeliin, ikkunoihin ja räystäisiin ovat avainasemassa, samoin rappauksen entistä vastaava pintastruktuuri ja luonteva väri. Julkisivun kriittisiin kohtiin tulee suunnitelmissa kiinnittää erityistä huomiota.

Lämpörappauksen vaikutus lämmityskustannuksiin vaihtelee tapauskohtaisesti. Hyöty on suurin yhtenäisten umpipäätyjen kohdalla; muilla sivuilla käsiteltäväksi soveltuvaa pintaa on vähemmän, mutta vaikeita liittymiä ja ikkunapintaa sen sijaan enemmän. Lämpörappaus on mittava investointi, josta saatava kokonaishyöty voi osoittautua kyseenalaiseksi. Tämän tyyppisistä korjausmenetelmistä ei ole maassamme kokemuksia kovin pitkältä ajalta, sillä lämpörappauksia on alettu tehdä vasta 1980-luvulla.

LIITTYMÄT Lämpörappauskerros aiheuttaa yllättäviä ongelmia liittymien suhteen. Pystyt parvekelevyt on jouduttu loveamaan, pellityksiä ja listoja on tullut lisää. Tuhkimontie 9 *(yllä)*

IKKUNAT JA RÄYSTÄSLIITTYMÄT Ikkunat ovat jääneet syvälle kuoppiinsa ja räystäs on lyhentynyt entisestään. Roihuvuorentie 18 *(alla)*

UUSI PINTAKERROS vaikuttaa koko rakennuksen ilmeeseen. Ikkunat ovat jääneet upoksiin ja aidon rappauspinnan materiaalituntu on kadonnut. Värijäsentely valkoisella ja harmaalla on muuttunut punertavanruskeaksi. Lumikintie 7 *(alla)*

LÄMPÖRAPPAUS KENTTÄNÄ Strömsin alueen tornitaloihin lämpörappaus on voitu toteuttaa selkeinä kenttinä *(yllä)*.

LÄMPÖRAPPAUS v.2003 Kartassa on esitetty sinisellä värillä rakennukset, joihin on lisätty lämpörappausta *(vas)*.

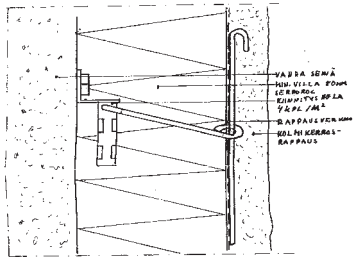

TYYPILLINEN SEINÄLEIKKAUS Vasemmalla näkyvän vanhan rappauspinnan päälle on lisätty 70 mm mineraalivillaa ja uusi rappauskerros 25 mm, jolloin seinä on paksuuntunut n.10 cm. Untuvaisentie 2, Lumikintie 3 ja 5 *(oik)*

JULKISIVUMUUTOS Ruskean sävyisten rapattujen kenttien välissä olevat kevytrakenteiset seinäelementit koostuivat epäsymmetriseti sommitelluista harmaansävyisistä minerit-levyistä. Lämpörappauksen lisäyksen jälkeen rapatut pinnat ovat väriltään vaaleanpunertavat ja minerit-levyt on korvattu valkoisella kivirouhepintaisella levyllä. Levyjako on muutettu tasajaoksi. Lumikintie 4

Julkisivuissa levyjä on käytetty ikkunanauhojen umpiosissa, parvekeseinissä ja julkisivun ei-kantavissa kentissä. Tyypillisiä tuotteita ovat olleet nk. minerit-levy (= kuitusementtilevy), erilaiset sileät ja profiloidut metallilevyt, puupaneelit sekä lasilevyt. Erikoisuutena voidaan mainita nk. yksiötalon ikkunakentissä käytetty luonnonvärinen alumiinipaneeli.

Vielä 1950-luvulla nämä ratkaisut olivat seinärakenteissa uutta, eikä levyjulkisivujen liitoksia kaikissa tapauksissa ole hallittu, vaan rakenne on saattanut vuotaa. Julkisivulevyjä voidaankin joutua uusimaan eri syistä, mm. lämmöneristystöiden yhteydessä. Tärkeää on tällöin säilyttää oikea materiaalituntu ja rakennukselle ominainen pintarakenne. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että pinnan materiaalilla, karkeusasteella, puupaneelin tai poimupellin leveydellä, suunnalla ja profiililla on suuri merkitys. Monesti juuri oikean näköisten tuotteiden saatavuus voi olla ongelma, joten aina kannattaa harkita myös vanhan korjausta.

Yksityiskohtien merkitys liittyy kaikkiin julkisivukysymyksiin. Huolellinen ja tyyliin sopiva detaljien suunnittelu ja toteutus on olennaista rakennussuojelun kannalta. Rakennuksia tulee voida tarkastella uskottavana kokonaisuutena ja myös lähietäisyydeltä. Ei riitä, että pinnat ovat siistit, jos niiden liittyminen toisiinsa on laiminlyöty. Modernissa arkkitehtuurissa yksityiskohdat ovat kuin koristeet klassisessa arkkitehtuurissa, vasta niistä syntyy todellinen laatu. Usein korjauksissa yksityiskohtiin ilmestyy ylimääräisiä listoja, patteja tai hallitsemattomia aiheita. Jo vääränlaisilla kiinnikkeillä tai heloilla voidaan pilata muuten hyvä kokonaisuus.

MINERIT-LEVYTYS Alkuperäistä näkyvää saumajakoa kevytrakenteisessa seinäelementissä. Lumikintie 7

POIMUPELTILEVY IKKUNAVÄLEISSÄ Erilaisia levyjä on käytetty verhoamaan ei-kantavia julkisivunosia. Tässä on ajalle tyypillinen ratkaisu, jossa pystysuuntainen poimupeltilevy on ikkunakenttien välissä. Huomaa vanhan poimupellin kapea ja siro profiili. Lamellitalo Strömsin alueella

POIMUPELTILEVY SEINÄRAKENTEISSÄ Pystysuuntaista kapeaprofiilista alumiinipoimulevyä seinäkenttien alaosissa. Roihuvuorentie 18

Seinäkenttien alkuperäistä luonnonväristä harmaata minerit-levyä näkyvine ruuvijakoineen. Korjauksen jälkeen rakennuksen ilme on muuttunut kovemmaksi ja uusi valkoinen levytys muodostaa voimakkaan kontrastin puuverhoiltujen parvekkeiden kanssa. Roihuvuorentie 20

Kevytrakenteisten ikkunaseinäelementtien alaosat jouduttiin levyttämään jo varhaisessa vaiheessa, jolloin julkisivujen pystysuuntaisuus hämärtyi. Tumman sävyinen poimupelti korostaa julkisivun vaakasuuntaisuutta. Roihuvuorentie 18

SISÄÄNKÄYNNIT

- Rakennuksen sisäänkäyntiä yksityiskohtineen ja ympäristöineen tulee vaalia ja korjata alkuperäistä vastaavin materiaalein ja pintakäsittelyin.
- Sisäänkäyntiin liittyvät pihajärjestelyt tulee kunnostaa samalla kuin sisäänkäyntikin.
- Alkuperäinen ulko-ovi on arvokas.
- Ulko-oven vanha vedin on merkittävä yksityiskohta, joka kannattaa säilyttää.

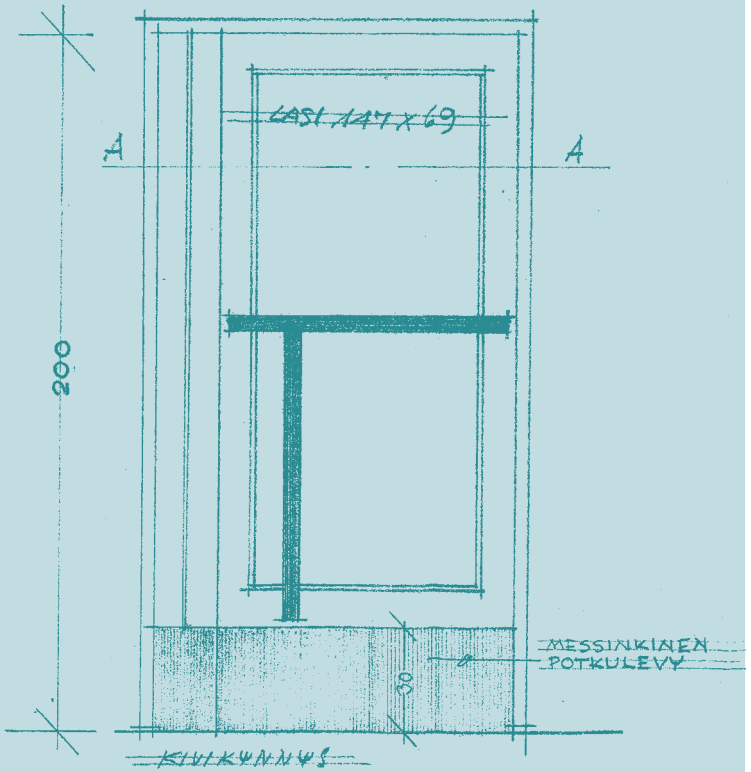

ROIHUVUORENTIE 20/ ALKUPERÄINEN OVI

Rakennuksen julkisivussa sisäänkäynti on kohta, jossa kaikki tulijat voivat tarkastella rakennusta lähietäisyydeltä. Sisäänkäynti on kuin talon käyntikortti, sillä siitä välittyy talon tyyli, kunto ja tunnelma.

Roihuvuorelaistaloissa sisäänkäynti on useimmiten ollut huoliteltu ja hillityllä tavalla korostettu esim. maantason kiveyksellä tai seinäpielten laatoituksella tai puuverhouksella. Sisäänkäynnin merkitys julkisivujen sekä kauempaa katsottavana että käsin kosketeltavana osana edellyttää kunnossapitoa ja tyylinmukaista korjausta. Tässä ovat jälleen avainasemassa materiaalit, värit ja yksityiskohdat, joihin kuuluvat myös helat. Panostus sisäänkäyntiin kannattaa, mutta toimenpiteiden on oltava rakennuksen tyyliin sopivia.

Roihuvuoressa ulko-ovet ovat useimmiten pystysuuntaista lakattua puupaneelia. Ovessa saattaa olla ikkuna tai ovi voi liittyä lasiseinään. Puuovet

1950- ja 1960-LUKUJEN TYYLIKKÄITÄ VETIMIÄ

SISÄÄNKÄYNTI ON TALON KÄYNTIKORTTI

Sisäänkäynneissä säilyttämisen ja vaalimisen arvoisia yksityiskohtia ovat vanhat ovet, aikakauden vetimet, yksinkertaiset valaisimet, liuskekivet, graniittiaskelmat ja sisäänkäyntien kehystykset.

KEIJUKAISTENPOLKU 9

ROIHUVUORENTIE 7

SISÄÄNKÄYNTIEN MATERIAALIT Yllä vasemmalla kaksi 1950-luvun sisäänkäyntiä. Tyypillisiä piirteitä ovat pystypaneloidut puulasiovet, oviaukkoja kehystävät laatoitukset sekä maantason liuskekiveykset. Yllä oikealla 1960-luvun teräslasiovi puisine lasituslistoineen.

ovat toisinaan olleet tummaksi petsattuja, varsinkin 1960-luvulla, jolloin myös yleistyivät maalatut teräslasiovet ja minerit-levyovet. Vieraita materiaaleja Roihuvuoren 1950- ja 1960-luvun talojen pääovissa sen sijaan ovat esim. pyökki, alumiini tai vaaleaksi peittomaalattu paneeli.

Tärkeä osa ovikokonaisuutta on sopiva vedin. 1950-luvun taloissa yleinen standardivedin on taivutettua niklattua putkea, jossa kädensijana on lakattu puu eri muodoissa. 1960-luvulla materiaalivalikoimaan tulevat mukaan muovi ja ruostumaton teräs. Pääovien lisäksi rakennuksissa on pihaovia ja autotallinovia, jotka väreiltään ja materiaaleiltaan sulautuvat pohjakerrokseen. Tällaisissa ovissa on monesti jäljellä paljon alkuperäistä, esimerkiksi 1950-luvulle tyypillistä kapeaa paneelia.

Sisäänkäynnin yhteydessä merkittävä yksityiskohta on kokonaisuuteen sopiva valaisin. 1950-1960-lukujen taloissa valaisimet ovat asiallisen yksinkertaisia, siroja ja viimeisteltyjä. Alkuperäisiä valaisimia kannattaa säilyttää ja kunnostaa. Opaalilasipallot, -lieriöt ja -kuutiot sopivat tämän ikäisiin taloihin hyvin.

UUSITUT OVET Lähinnä oikealla Lumikintie 7:n nykyinen teräsovi, joka on alumiinilistoineen rakennukselle vieras; alkuperäinen ovi oli puuta. Äärimmäisenä oikealla Roihuvuorentie 20, jossa alkuperäinen puuovi ja erikoissuunniteltu puuvedin on korvattu puujäljitelmäovella ja vakiovetimellä.

IKKUNAT

- Rakennuksen alkuperäiset puuikkunat tulee pyrkiä säilyttämään ja kunnostamaan.
- Mikäli alkuperäisten ikkunoiden korjaaminen ei niiden huonon kunnon takia ole mahdollista, ikkunat uusitaan mieluiten puurakenteisina. Alumiini- ja muovi-ikkunoita vältetään.
- Ikkunoita uusittaessa pyritään säilyttämään vanha karmirakenne.
- Ikkunoita uusittaessa niiden ulkonäköä, mittasuhteita ja profilointia ei tule muuttaa.
- Uuden ikkunan liitosdetaljit tulee ratkaista alkuperäiseen tapaan.
- Ikkunarakenteen mahdollisesti tiivistyessä on huomioitava korvausilman järjestämisen tarve.
- Vanhoista ikkunoista saadaan käyttökelpoiset niiden toimivuutta ja tiiveyttä parantamalla.
- Ennen ikkunoiden uusimiseen ryhtymistä on toimenpiteen todelliset kustannukset ja lämpötaloudelliset vaikutukset syytä selvittää.

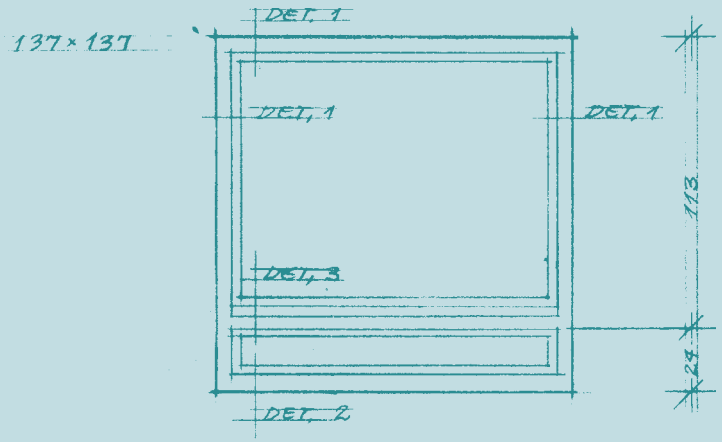

OSA LUMIKINTIE 3:N IKKUNALUETTELOSTA

Ikkunat ovat rakennuksen silmät. Ne ovat osa julkisivupintaa ja rakennuksen kuorta tai vaippaa. Roihuvuoren rakentamisen aikaan ikkunat tehtiin aina puusta, eikä nykyisen kaltaista ikkunateollisuutta vielä ollut.

Kerrostaloissa ikkunat valmistettiin 1950-luvulla yleensä kahdella huulletulla puitteella ja sisään–sisään aukeaviksi. Lasitus tehtiin ulkopuolelta kittaamalla, sisäpuitteissa oli puiset lasilistat. Suomen Arkkitehtiliiton ja Standardisoimislaitoksen julkaisemassa rakennustietokortistossa ilmestyivät vuonna 1951 tällaisen perusikkunan tyyppipiirustukset. Näiden piirustusten tai niiden sovellusten mukaisesti valmistettiin Roihuvuoren ikkunat. Ainakin Hakan alueella ikkunadetaljit piirrettiin erikseen talokohtaisesti. Ikkunat olivat yleensä valkoisiksi tai vaaleiksi peittomaalattuja.

Vielä 1960-luvullakin ikkunat tehtiin pääpiirteissään samaan tapaan. Puiset lasilistat tosin yleistyivät ulkopuolellakin ja ikkunoita maalattiin tummilla, myös kuultavilla väreillä. Vasta energiakriisi 1970-luvun alkupuolella ja ikkunatuotannon teollistuminen toivat mukanaan suurempia muutoksia.

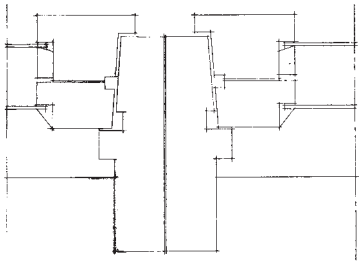

YKSITYISKOHTA IKKUNAN PYSTYTOLPASTA, VAAKALEIKKAUS Hakan alueen ikkunat valmistettiin erikoispiirustusten mukaan. Roihuvuorentie 18

VAPAASTI SOMMITELTUJA IKKUNOITA VUODELTA 1955. Roihuvuorentie 18

Puiset ikkunat vaativat jatkuvaa huoltoa ja säännöllistä huoltomaalausta. Ikkunoiden vanhetessa niiden toiminta voi heiketä: ikkunoiden tiiveydessä voi olla toivomisen varaa tai niiden avaaminen ja sulkeminen voi olla vaikeaa. Joskus kosteus saattaa alkaa tiivistyä puitteiden väliin ja lahottaa rakennetta. Ulkopuolella taas voi esiintyä ongelmia esimerkiksi puisten lasilistojen kohdalla, jotka päästävät vettä puitteeseen. Ulkopuolen pintakäsittely tummalla kuultavalla maalilla tai toisaalta liian tiiviillä pintamaalilla voi aiheuttaa puun haristumista auringon valon vaikutuksesta tai kosteuden jäämistä puuainekseen ja lahoa.

Vanhat ikkunat voidaan lähes aina peruskorjata. Ikkunat tulee saattaa toiminnaltaan kuntoon, tämä edellyttää heloituksen ja saranoinnin sekä käyntivälien tarkastusta ja korjausta. Lämmön- ja ääneneristystä voidaan vanhoissakin ikkunoissa parantaa kunnollisella tiivistyksellä. Sisäpuitteeseen voidaan myös tarvittaessa lisätä kolmas lasi. Ikkunat on tiivistettävä oikein, siten että ne eivät vedä, mutta puitevälissä ilma hieman kiertää ja mahdollistaa väliin kulkeutuvan kosteuden kuivumisen. Lasituslistojen tulee olla ehjät ja toimia kunnolla eli lasin ja listan väliin ei saa mennä vettä. Kittilista on nykyisinkin aivan toimiva ratkaisu. Lahoja puitteen tai karmin osia voidaan myös tarvittaessa korjata paikkaamalla tai alapuite vaihtamalla.

Ikkunoiden perusteellinen korjaus on työtä ja organisointia vaativa urakka ja tällä on aina oma hintansa. Korjauksen hintaa verrattaessa uusien ikkunoiden hintaan tulee tunne, että näin paljon maksetaan ja saadaan sittenkin ”vain vanhat”. Vanhoihin ikkunoihin liittyy kuitenkin monia arvoja, jotka uusien ikkunoiden myötä menetetään. Kuten muutkin julkisivun osat, ovat alkuperäiset ikkunat harmoninen osa rakennuksen ”ihoa” ja istuvat siinä luontevasti. Vanhat ikkunarakenteet ovat yleensä mittasuhteiltaan uusia sirommat ja valikoidusta hyvästä puusta tehdyt. Ne kestävät oikein hoidettuina pitkään. Kun taas myöhemmin tehdyt tai uusitut ikkunat sattavat lahota nopeastikin. Huonomman puuaineksen käyttö yleistyi ikkunoissa 1960-luvun lopulla. Myös ikkunoiden helat ja kulmaraudat ovat yksityiskohtia, joilla on tärkeä merkitys.

UUSITUT IKKUNAT JA LISÄLASIT v. 2003 Rakennukset, joissa on uusitut ikkunat tai lisälasit on merkitty sinisellä *(vas)*.

IKKUNAMUUTOKSIA Oikealla ylhäällä alkuperäiset puuikkunat ja oikealla alhaalla uusitut puualumiini-ikkunat. Vanhojen puuikkunoiden säilyttäminen on ensisijainen tavoite. Niihin liittyy monia arvoja, joita uusien ikkunoiden myötä menetetään; ikkunajako, väritys, alkuperäinen materiaali ja pintakäsittely.
Roihuvuorentie 6

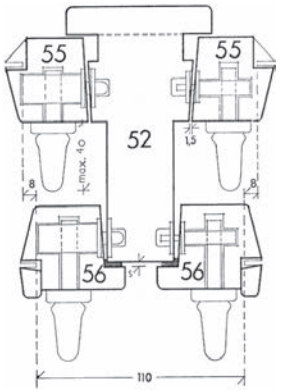

VÄLIKARMIN VAAKALEIKKAUS Rakennustietokortiston puuikkunadetalji vuodelta 1951. Kortiston tyyppipiirustusten mukaan valmistettiin suuri osa Roihuvuoren ikkunoista *(yllä)*.

IKKUNAHELAT ovat tärkeä yksityiskohta. Vasemmalla porrashuoneen vanha kromattu painike. Oikealla uusitun ikkunan hela *(alla)*.

Mikäli harkitaan ikkunoiden uusimista, liittyy tähän monta huomioitavaa näkökohtaa. Ikkunoiden uusiminen on korjaamiseen verrattuna vaivattomana markkinoitu ratkaisu ja se on prosessina tuotteistettu varsin pitkälle. Uudet ikkunat tehdään valmiiksi tehtaalla ja tuodaan pakettina paikalle, jossa asennus sujuu sarjatyönä ripeästi. Vanhat ikkunat poistetaan tällöin ronskisti karmeineen. Liittymä seinärakenteeseen ja esim. pintarappaukseen joudutaan silloin paikkaamaan ja peittämään listoilla. Tämä on ikkunaremontin kriittinen kohta sekä esteettiseltä että tekniseltä kannalta. Onnellisempaa talon kannalta olisi, jos karmi saisikin jäädä paikalleen ja pelkät puitteet voitaisiin uusia. Mainittakoon, että vielä 1950-luvulla käytettiin karmin ja seinän liittymän tiivistämiseen perinteistä pellavarivettä, joka on tähän tarkoitukseen edelleen varsin käypä materiaali.

Kannattaa muistaa, että uudet ikkunat voidaan haluttaessa teettää täysin vanhan mallin mukaan. Uusien ikkunoiden myötä haetaan usein lisää ominaisuuksia: huoltovapautta, tiiveyttä, parempaa lämmön- ja ääneneristystä. Kaikki tämä vaikuttaa herkästi ikkunarakenteen ulkonäköön. Karmi- ja puiteosien mitat ja profiilit yleensä kasvavat ja ikkunoista tulee entistä raskaamman näköiset. Puitteen kasvamisella vaikka vain kymmenen millimetrin verran voi olla yllättävän suuri vaikutus paitsi ulkonäköön, myös valoaukon kokoon. Joskus vanhojen ikkunoiden ulkopuolelle asennetaan pelkästään uudet etuikkunat. Julkisivun kannalta parempi ratkaisu olisi sisäpuolelle toteutettu lisälasi.

Entistä tiiviimpien ikkunoiden myötä on ajateltava myös ilmanvaihtoa. Vanhat ikkunat ovat yleensä toimineet osana asunnon painovoimaista ilmanvaihtoa, jossa tarpeellista raitista korvausilmaa on ”tihkunut” ikkunarakenteen kautta. Ikkunarakenteita uusittaessa on raittiin ilman tulosta joka tapauksessa huolehdittava. Käytännössä tämä voi tarkoittaa esim. uusia näkyviä venttiilejä. Vedon tunne voi tällöin lisääntyä, kun koko ilmamäärä otetaan sisään yhdestä kohdasta.

Nykyään uusiksi ulkopuitteiksi on tarjolla puun sijaan alumiini- ja muovipuitteita. Niiden sanotaan olevan helppohoitoisia ja kestäviä. Käytännön

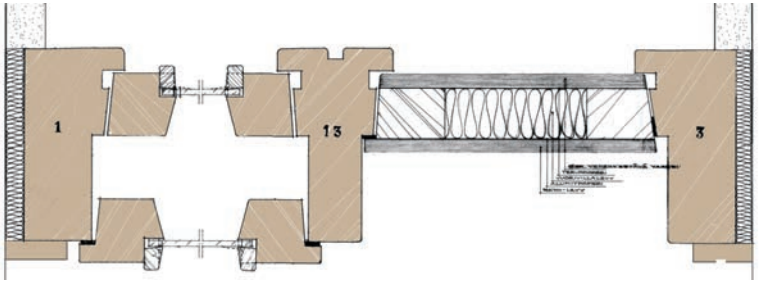

VANHA PUUIKKUNA, VAAKADETALJI

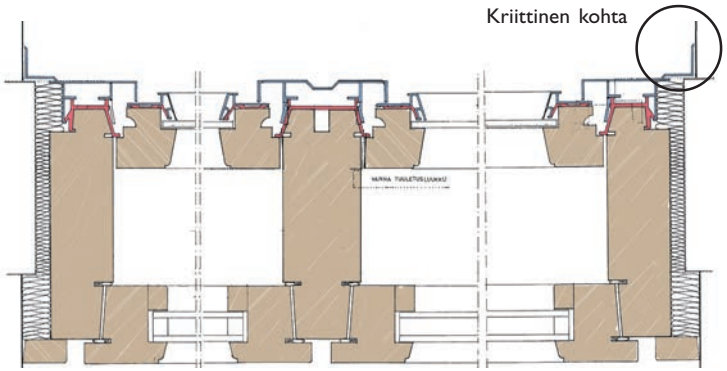

UUSITTU PUUALUMIINI-IKKUNA, VAAKADETALJI

YKSITYISKOHTA VANHASTA JA UUDESTA IKKUNASTA Alkuperäisen puuikkunan vaihto vakiomalliseen puualumiini-ikkunaan vaikuttaa monella tavalla rakennuksen ilmeeseen; seinäliittymään lisätty peltilista muuttaa aikaisemman rappauksen ja puukarmin täsmällisen rajakohdan, karmien ja puitteiden mitat kasvavat, alumiinin pinta ja väri on kovempi ja elottomampi kuin alkuperäisen puun.
Roihuvuorentie 6

VANHA JA UUSI ERKKERI-IKKUNA
Äärimmäisenä vasemmalla pihan alkuperäinen erkkeri-ikkuna on kunnostuksen ja huoltomaalauksen tarpeessa. Vieressä oikealla on erkkeri-ikkunan eteen tehty lisäikkunan malliasennus. Puiteprofilointi on hävinnyt ja ikkunan alkuperäinen puitejako on korvattu päälle ruuvatulla peltilistalla. Karmin alkuperäinen väri on muutettu vihreästä harmaaksi.
Tuhkimontie 10

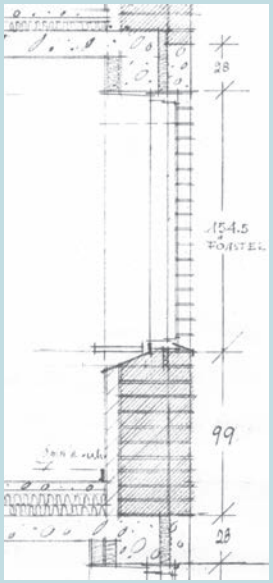

JULKISIVUN PYSTYLEIKKAUS

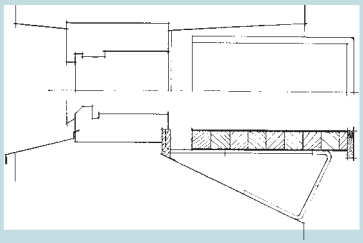

IKKUNAPENKIN PYSTY- JA VAAKALEIKKAUS

VIIMEISTELTYJÄ IKKUNALIITTYMIÄ
Arkkitehti Hilding Ekelundin alkuperäisessä suunnitelmassa vuodelta 1956 ikkunan liittyminen julkisivuun suunniteltiin huolellisesti. Punahilkantie 12

JULKISIVU EDESTÄ

IKKUNAMUUTOS VAIKUTTAA JULKISIVUUN Uudet vitivalkoiset lisäikkunat korostuvat liikaa muuten hyvin säilyneessä julkisivussa. Alkuperäisten ikkunoiden viimeistellyt yksityiskohdat ovat peittyneet uuden ikkunarakenteen taakse.
Punahilkantie 12

kokemuksia ei maassamme niistä pitkältä ajalta vielä ole. Kunnollisten puuikkunoiden käyttöikä on tunnetusti jopa sata vuotta tai enemmän. Alumiini- ja muovi-ikkunat ovat puuhun verrattuna ulkonäöltään kovempia ja elottomampia. Ne ovat vanhaan rakennukseen tavallaan liian täydellisiä. Usein uusiin ikkunoihin liittyy liian vitivalkoinen tai muuten poikkeava väri sekä entiseen verrattuna huolimaton liittymä vanhaan julkisivuun.

Mahdollisten uusien ikkunoiden istumista vanhaan kokonaisuuteen voidaan parantaa kiinnittämällä huomiota mittoihin, materiaaleihin ja väreihin sekä erityisesti liitosten yksityiskohtiin. Periaatteena ikkunoita uusittaessa on pidettävä, ettei ikkunajakoa eikä rakenteen ulkonäköä muuteta.

PARVEKKEET

- Alkuperäisten parvekkeiden säilyttäminen on ensisijainen tavoite.
- Parvekkeet tulee korjauksissa säilyttää ulkonäöltään ja kooltaan alkuperäisen kaltaisina.
- Avointen ulokeparvekkeiden lasitus ei yleensä ole mahdollista.
- Parvekelasitusta voidaan tapauskohtaisesti harkita sisäänvedetyissä parvekkeissa.
- Parvekkeita tulee huoltaa ja alkuperäisiä materiaaleja vaalia.

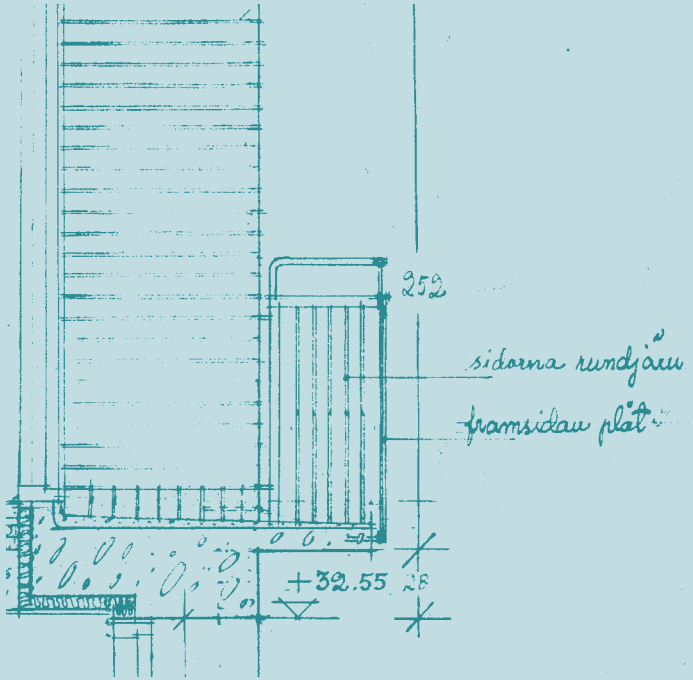

PARVEKKEEN PYSTYLEIKKAUS / PUNAHILKANTIE 12

Asuntokohtaiset parvekkeet yleistyivät maassamme 1950-luvulta alkaen. Ylellisyydestä tuli vähitellen itsestäänselvyys, jonka taustalla oli sekä virkistys että hygienia. Parvekkeen avulla tuli mahdolliseksi liittää asuntoon pieni palanen ulkotilaa.

Aluksi parvekkeet olivat pienehköjä kooltaan ja yleensä rakennusrungosta ulkonevia. Tällaiset parvekkeet olivat kevytrakenteisia somisteita selkeässä julkisivupinnassa. Useimmin nämä parvekkeet olivat betonisia uloketasoja, joissa oli pinnakaide teräksestä. Kaiteen näkösuojana ja väriläikkänä saattoi olla markiisikangas tai poimupelti.

Arava-määräysten mukaan yksiöihin ei saanut tehdä varsinaista parveketta. Pienasuntoihin alettiinkin rakentaa ns. ranskalaisia parvekkeita, jotka täyttivät hyvin tehtävänsä ja antoivat julkisivusommittelulle uuden aiheen. Porrashuoneiden yhteydessä oli usein lisäksi erilliset mattojen puisteluparvekkeet.

1960-luvun kuluessa parvekkeiden koko suureni ja ne pyrittiin integroimaan enemmän rakennuksen sisään tai kiinteäksi osaksi julkisivujärjestelmää. Tässä vaiheessa yleistyivät erilaiset levykaiteet ja massiiviset betonikaidelevyt.

MARKIISIT JA PINNAKAITEET 1950-luvun asuntoparvekkeiden pinnakaiteiden taakse kuuluivat usein iloisen väriset markiisit. Ne antavat rakennukselle ilmettä ja vaihtelua. Puisteluparvekkeiden kaiteina käytettiin yksinkertaisia pinnakaiteita. Punahilkantie 14 *(alla)*

SILEÄT PELTIKAITEET Lumikintien ja Vuorenpeikontien aluella on parvekekaiteiden alkuperäisenä materiaalina käytetty enimmäkseen sileää peltiä. Yksityiskohdilla on tärkeä merkitys kokonaisuuden kannalta. Lumikintie 6 *(oik)*

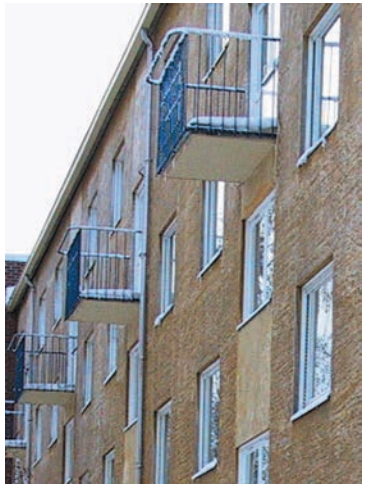

Yleensä parvekkeiden alkuperäiset materiaalit ja värit ovat harkitussa sopusoinnussa julkisivukokonaisuuden suhteen. Korjauksissa tämä tasapaino on syytä säilyttää. Alkuperäiset materiaalit kannattaa siten pitää kunnossa ja paikoillaan.

Parvekkeen rakenteita uusittaessakin lähtökohtana tulee pitää alkuperäistä vastaavaa materiaalivalikoimaa ja ulkoasua. Korvaavia ratkaisuja voidaan harkita, mikäli ulkonäkö ja materiaalivaikutelma säilyvät. 1950-luvulle niin tyypillisten, iloisen väristen markiisikankaiden katoaminen kaiteista olisi menetys. Poimupeltisten kaidelevyjen tyypillä, värillä sekä profiilin muodolla ja leveydellä on vastaavasti merkitystä. Roihuvuoressa erikoisuutena ovat varhaiset puusta tehdyt kaidelevyt. Tärkeätä korjauksissa ovat parvekkeidenkin kohdalla huolellisesti harkitut ja toteutetut yksityiskohdat.

Parvekkeet ovat usein julkisivun oleellisia korosteita ja niissä on voitu käyttää muusta julkisivusta poikkeavaa väriä. Joskus parvekkeen koko kaide on värikäs, joskus taas teräsrungon vaaka- tai pystysuuntaa ja siroutta on tehostettu graafisen tummalla värillä. Maalatuiksi tarkoitettujen teräsosien tulisi olla maalattuja korjausten jälkeenkin.

MATERIAALIN MUUTOS
Puuverhoukset on muutettu sileiksi värillisiksi levypinnoiksi. Väri on korvannut elävän puupinnan ja luonnonvärein suunniteltua julkisivua tehostavat nyt punaiset tuuletusparvekkeet.
Roihuvuorentie 18

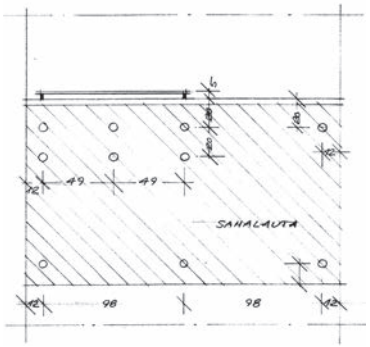

DIAGONAALI PUUVERHOUS
Esko Korhosen piirustus Roihuvuorentie 18:ssa ja 20:ssä käytetystä sahalaudalla verhoillusta parvekekaiteesta. Ristikkäisellä vinolaudoituksella saatiin aikaan jäykkä levyrakenne. Kiinnityksessä käytettiin tehokeinona suuria muttereita. Värin sijasta elävä puupinta toimii tehosteena.

MATERIAALIT JA VÄRIT Äärimmäisenä vasemmalla alkuperäistä julkisivujäsentelyä. Musteensinisiä sileitä teräslevykaiteita rytmittivät pitkät, betoniset kukkalaatikot. Julkisivun ulkonäkö muuttuu, kun materiaalit ja värit vaihdetaan. Sileät levyt on vaihdettu rakennuksille vieraiksi pystysuuntaisiksi muovipinnoitetuiksi valkoisiksi poimupeltilevyiksi. Julkisivun rytmi on kadonnut.
Vuorenpeikontie 3 ja Lumikintie 4

ERI ASUNTOPARVEKETYYPIT
Kartassa on esitetty asuntoparvekkeiden eri tyypit. Poikkeuksena Roihuvuorentie 18, jossa on vain tuuletusparvekkeet.

- Uudet parvekkeet
- Ulokeparvekkeet
- Ulkonevat parvekkeet betoniseinin
- Sisäänvedetyt parvekkeet
- Nauhaparvekkeet
- Lisätty parvekelasitus

Parvekkeet ovat säille alttiina, joten ne vaativat kunnossapitoa. Teräsosia, betonipintoja ja levyjä tulee huoltomaalata, vedenpoistosta huolehtia ja markiiseja vaihtaa.Vanhojen betonista valettujen parvekeulokkeiden ikääntyminen ja rapautuminen johtaa ennen pitkää perusteelliseen korjaukseen tai tarpeeseen uusia koko betonilaatta. Tämä on yleensä melko suuri korjaustoimenpide, jonka hinta voi tuntua korkealta. Tässä yhteydessä usein tulee eteen kysymys siitä, voisiko parvekkeita samalla suurentaa ja tehdä muutenkin enemmän nykyparvekkeita vastaaviksi. Toinen esiin nouseva kysymys on avoparvekkeiden varustaminen katoksella.

Parvekkeiden olennainen muuttaminen tekee talosta kuitenkin eri rakennuksen ja julkisivumuutoksen mahdollisuus on harkittava tapauskohtaisesti. Parvekemuutos ei saa olla ristiriidassa talon arkkitehtonisen luonteen kanssa. Liian suuret parvekkeet suhteessa rakennuksen hahmoon eivät näytä hyvältä, vaan tuntuvat raskailta ja roikkuvilta. Rajansa parvekkeiden koolle asettavat myös olemassa olevat välipohja- ja ulkoseinärakenteet, jotka eivät välttämättä kestä kasvanutta kuormaa. Se taas johtaisi yhä suurempiin muutoksiin.

UUDEN JA VANHAN RAJAKOHTA Korjauksessa ulokeparvekkeen huonokuntoinen betoninen alapinta on peitetty poimupeltilevyllä. Ratkaisu näyttää tilapäiseltä. Äärimmilleen pelkistetyt parvekkeet eivät kestä ylimääräisiä lisäyksiä.
Roihuvuorentie 6

UUDET PARVEKEKATOKSET JA MUUTETUT KAITEET
Äärimmäisenä vasemmalla ulkonevan parvekkeen alkuperäinen ilmava parvekeratkaisu. Kaiteiden verhouksena on sileä peltilevy huoliteltuine L-profiilijakoineen. Kaiteiden värisävyt vaihtelivat rakennuksittain oranssista siniseen.

Keskellä olevassa kuvassa näkyy pystyjen betoniseinäkkeiden päälle lisätty akryylipoimulevykatos. Parvekekaiteet on muutettu keltaisiksi pystysuuntaisiksi poimupeltilevyiksi. Lumikintie 3

Oikeanpuoleisessa kuvassa uusi parvekekatos on tehty katonlapetta jatkamalla. Katon uloke näyttää irralliselta lisäykseltä. Maalatut parvekekaiteet sileine peltisine verhouslevyineen on uusittu umpilevyksi sinkittyine runkoineen. Vuorenpeikontie 5

UUDET PARVEKKEET

Parvekekorjauksissa joudutaan joskus uusimaan käytännössä koko parveke. Julkisivun kannalta tällaiset uudet parvekkeet ovat ongelma, mikäli parvekkeiden ulkonäköä tai kokoa pyritään muuttamaan.

Roihuvuoressa on joitakin kerrostaloja, joissa parvekkeita ei ole ollenkaan kuten nk. yksiötalo ja Hakan Roihuvuoren ensimmäisen rakennusvaiheen talot. Lisäksi parvekkeellisissakin kerrostaloissa on usein joitakin pienempiä asuntoja ilman parvekkeita.

Kokonaan uusien parvekkeiden istuttaminen vanhaan taloon ei ole yksinkertaista, vaan vaatii sekä esteettistä että teknistä harkintaa. Kantakaupungissa parvekkeita on voitu tehdä umpikortteleissa pihan puolelle, joka on katsottu sekundaariseksi. Roihuvuoren kaltaisissa avokortteleissa kaikki julkisivut ovat näkyvissä ja mahdolliset uudet parvekkeet muuttavat rakennusta olennaisesti eikä parvekkeiden rakentaminen siksi ole mahdollista. Mitä eheämmästä ja arvokkaammasta kokonaisuudesta on kyse, sitä vaikeampaa uusien parvekkeiden aiheuttama julkisivumuutos on hyväksyä.

UUDET PARVEKKEET Rakennus on saanut parvekelisäyksen yhteydessä kokonaan uuden julkisivun. Punahilkantie 10 *(alla ja alla oik)*

SUURENNETUT ULOKEPARVEKKEET Uudet, suurennetut ulokeparvekkeet ovat vaatineet kokonaan uuden kantavan teräsrakenteen pystypilareineen ja vinotukineen. Pilari on ikkunan kohdalta jouduttu pellittämään. Alkuperäisessä piirustuksessa parvekkeiden koko on vielä suhteessa julkisivuun. Lumikintie 5

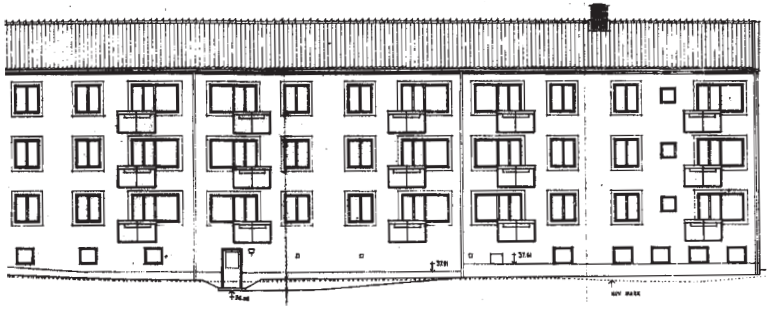

Vanhojen parvekkeiden lasittaminen on yleistynyt 1980-luvun lopulta alkaen. Nykyään tähän on tarjolla valmiita rakennepaketteja. Lasitusta perustellaan sillä, että parvekkeet saadaan näin suojaan säältä ja niiden kunnossapitäminen on helpompaa. Asumisen kannalta on kyse eräänlaisesta lisähuoneesta tai lasikuistista. Rakennusten ulkoasun ja luonteen kannalta vanhojen parvekkeiden lasitus on kuitenkin ongelmallista. Rakennuksen julkisivujäsentely muuttuu lasituksessa aina. Lasi mielletään kevyeksi materiaaliksi läpinäkyvyytensä vuoksi, mutta se näyttää kuitenkin julkisivussa umpinaiselta levyltä useimmista tarkastelukulmista, kun valo heijastuu sen pintaan. Isot lasipinnat voivat väärässä paikassa aiheuttaa yllättävän raskaan vaikutelman.

Toisiin taloihin lasitukset istuvat paremmin kuin toisiin. Helpoimpia tältä kannalta ovat kokonaan sisäänvedetyt parvekkeet ja kaikkein vaikeimpia ovat ulokeparvekkeet, jotka ovat kolmelta sivulta ja ylhäältä avoimet. Näihin lasitusta ei ole mahdollista toteuttaa arkkitehtonista asua turmelematta. Näiden tapausten välille sijoittuvat kahdelta sivulta avoimet parvekkeet tai osittain sisäänvedetyt parvekkeet. Oma kysymyksensä on, miten parvekelasitukset istuvat julkisivussa silloin, kun niitä on rakennettu vain osaan parvekkeista asukkaiden halukkuuden mukaan.

NAUHAPARVEKKEISIIN parvekelasitus on helpoin toteuttaa. Läpinäkyvä lasi heijastaa kuitenkin ympäristöään ja avoin muuttuu umpinaiseksi. Strömsin korttelialue *(vas ja alla vas)*

ULOKEPARVEKKEIDEN parvekelasitukset muuttavat rakennuksen arkkitehtonista asua olennaisella tavalla. Tällaisten Roihuvuorelle ominaisten rakennusten hahmo perustuu selkeään muuripintaan, jota avoimet parvekkeet ja niihin liittyvät julkisivupinnan porrastukset keventävät. Lasittaminen yhdistää yksittäiset parvekkeet julkisivun ylimääräiseksi pystykoteloksi ja näin hämärtyy aikanaan punnittu, tasapainoinen ratkaisu.

Lasittamiseen liittyy myös yksityiskohtia, jotka on vaikea ratkaista sekä esteettisesti että teknisesti hyvin. Ulokeparvekkeiden kohdalla parvekkeiden lasittamiseen liittyy usein myös tarve rakentaa katos ylimmälle parvekkeelle, mikä osaltaan korostaa muutosta. *(oik ja alla oik)*

ULLAKOT

- Ullakkoasuntojen rakentamisen edellytys on riittävän tilava ullakko. Muutosten tulee tapahtua olemassa olevan vesikaton puitteissa.
- Alueen rakennuksissa ullakoiden käyttöönotto asuintiloiksi on yleensä teknisesti mahdotonta.
- Ullakoiden käyttöönotto asuintiloiksi tulee aina tutkia yhteistyössä kaupunkisuunnitteluviraston kanssa, tarvittaessa poikkeamismenettelynä.

Ensimmäinen edellytys ullakkoasuntojen rakentamiselle on riittävän korkean ja tilavan ullakon olemassaolo. Rakentaminen edellyttää huolellista suunnittelua, ullakon käyttöönotto on sekä arkkitehtonisesti että teknisesti haastavaa.

Ullakkoasuntojen rakentaminen on yleistynyt Helsingissä 1980-luvun lopulta lähtien, kun kantakaupungin asuntokantaa on haluttu lisätä. Uudis- ja lisärakentamisedellytykset ovat näillä alueilla rajalliset, joten on haluttu antaa mahdollisuus hyödyntää soveltuvia ullakkotiloja asuntorakentamiseen.

Määrällisesti ei ullakkoasumisella saavuteta merkittävää lisäystä asuntokantaan, mutta ullakkoprojekti on hyvin hoidettuna saattanut antaa taloyhtiölle mahdollisuuden rahoittaa rakennuksen peruskorjausta ja myös hissin rakentamista. Ullakkorakentamisen soveltaminen esikaupunkialueilla ja lähiöissä on periaatteessa mahdollista, mutta käytännössä edellytykset ovat kantakaupunkia huonommat. Ullakkoasuntojen rakentaminen ei ole halpaa, vaikka perusedellytykset olisivatkin olemassa. Kantakaupungissa kustannuksia voidaan kompensoida keskeisestä sijainnista ja ”arvokiinteistöstä” saatavalla hyvällä hinnalla.

Ensimmäinen edellytys ullakkoasuntojen rakentamiselle on riittävän korkean ja tilavan ullakon olemassaolo. Rakentaminen edellyttää huolellista suunnittelua, ullakon käyttöönotto asuintiloiksi on sekä arkkitehtonisesti että teknisesti haastavaa. Rakenteellisista seikoista on ratkaistava rakenteiden kantavuus, lämmöneristys ja tuuletus.

Ratkaisumallina voivat olla joko itsenäiset asunnot ullakkotasolla tai ylimpien kerrosten asuntojen laajentaminen ullakkotilaan. Uusien asuntojen syrjäyttämille säilytys- ja hyötytiloille on löydettävä korvaava ratkaisu. Ullakkoasuntoprojektin yhteydessä on yleensä ratkaistava myös hissikysymys, mikäli hissiä ei talossa vielä ole. Rakentamistalouden näkökulmasta projektia on vaikea saada kannattavaksi jo siksi, että työmaan perustamiskustannukset ovat suuret kohteen kokoon nähden.

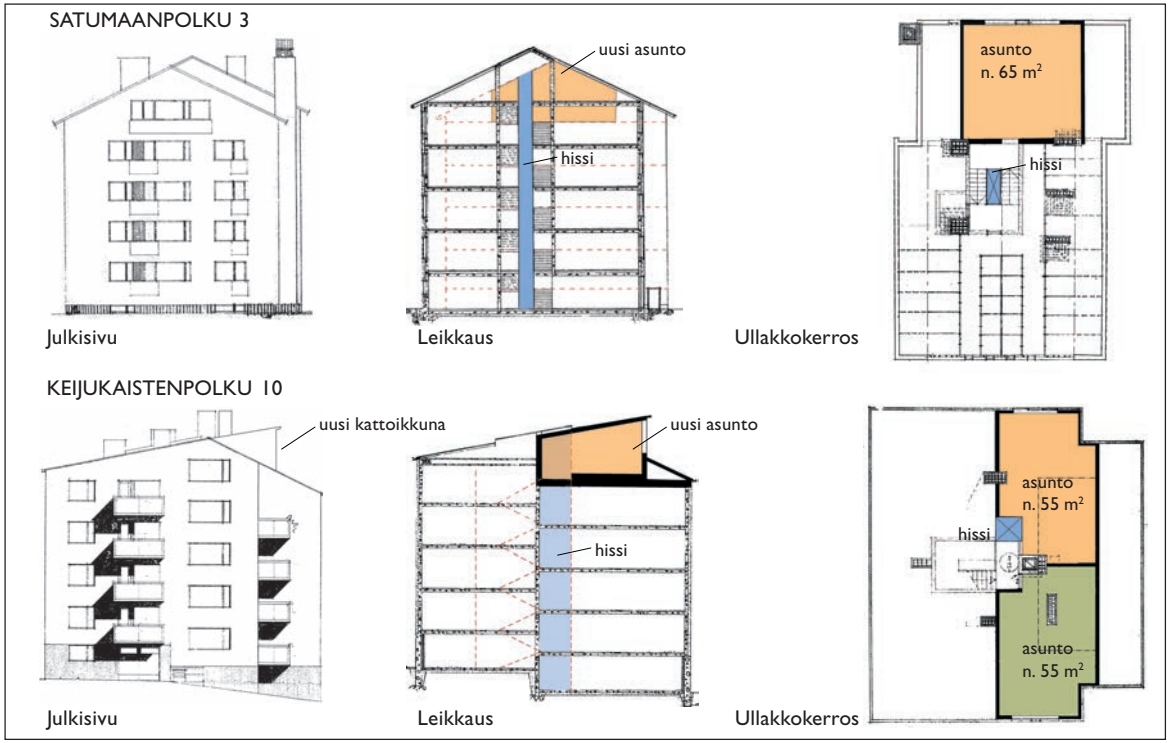

ULLAKKOASUNNOT Tutkielma ullakkoasuntojen sijoittamisesta Keijukaistenpolun ja Satumaanpolun pistetaloihin. Roihuvuoressa on vain joitakin rakennuksia, joissa on edellytyksiä ullakkoasumisen tutkimiselle. Nämä talot ovat merkitty karttaan sinisellä.

Tässä työssä kartoitettiin ullakkoasuntojen rakentamisen edellytyksiä Roihuvuoressa. Osoittautui, että ullakot ovat pääasiassa niin matalia, että asuntojen suunnittelu niihin ei tule kysymykseen. Roihuvuoressa ullakkoasuntojen rakentamismahdollisuudet ovat siis marginaaliset ja parhaassakin tapauksessa syntyvien asuntojen määrä on pieni ponnisteluihin nähden. Alueen joissakin taloissa ullakko on korkeampi ja mahdollisten asuntojen rakentamisedellytyksiä voidaan tutkia. Toimivien asuntojen aikaansaaminen ullakoille on vaativaa tilasuunnittelua, johon liittyy herkkiä julkisivukysymyksiä, mm. riittävien ikkunoiden järjestäminen luontevasti ja rakennuksen tyyliin sopivasti. Oheisissa esimerkeissä on tutkittu ullakkoasumista eräisiin kohteisiin, jotta ullakkoasuntojen suunnitteluun liittyvät ongelmat tulisivat havainnollisiksi.

Puistomaisessa ympäristössä kaikki julkisivut ja niihin tehtävät muutokset ovat näkyvissä. Yksinkertainen punnittu arkkitehtuuri ei hevin siedä lisäyksiä.

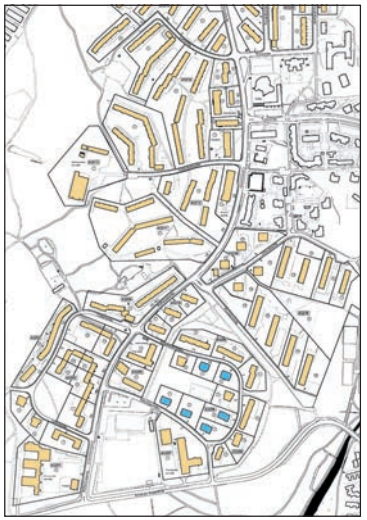

HISSIT

- Hissi tulee ensisijaisesti sijoittaa rakennusrungon sisään.
- Rakennusrungon ulkopuoliset hissi-tai porrashuonetornit ovat vaikeasti sovitettavissa alueen rakennusten arkkitehtuuriin. Hissin rakentamismahdollisuudet tulee arvioida tapauskohtaisesti ja ottaa huomioon rakennuksen tai rakennuskokonaisuuden kaupunkikuvallinen merkitys.
- Rungon ulkopuoliset ratkaisut tulee aina tutkia yhteistyössä kaupunkisuunnitteluviraston kanssa, tarvittaessa poikkeamismenettelynä.

Vielä 1950- ja 1960-luvulla katsottiin hissit tavallaan ylellisyydeksi, johon ei läheskään aina ollut mahdollisuuksia. Hissien rakentaminen oli Arava-määräysten mukaan kielletty alle viisikerroksisiin rakennuksiin, joita suurin osa Roihuvuorenkin taloista on.

Nykyään taas katsotaan, että useampikerroksisissa rakennuksissa hissit kuuluvat asiaan. Hissien rakentaminen samoin kuin tasoerojen minimoiminen on itsestään selvää uudisrakennuksissa. Vanhassa rakennuskannassa hissien rakentamista pyritään edistämään monin tavoin avustuksia myöntämällä.

Vanhaan rakennukseen hissin sijoittaminen ei ole yksinkertaista. Vastassa voi olla ylipääsemättömiä rakentamistaloudellisia ongelmia, tilaongelmia sekä arkkitehtonisia ongelmia. Hissin optimaalinen sijoittaminen edellyttää aina yksilöllistä harkintaa, sillä jokainen tapaus on erilainen. Taitava suunnittelija tutkii kaikki mahdollisuudet ja punnitsee toiminnalliset, tekniset ja esteettiset seikat. Hissin rakentamisesta saavutettua hyötyä tulee verrata toimenpiteen muihin vaikutuksiin.

Roihuvuorelle ominaisissa 1950-luvun ja 1960-luvun alun taloissa hissille paikan löytäminen on vaikeaa. Rakennukset on aikanaan suunniteltu niin ekonomisesti, että ylimääräistä väljyyttä ei ole porrashuoneissa eikä asunnoissa. Julkisivut taas ovat puhdaspiirteisen linjakkaita, eivätkä hevin sietäisi kylkiinsä ylimääräisiä torneja. Hissikuilulle olisi löydettävä kohta, joka yhdistää kaikki tasot. Aina tämä ei ole mahdollista, vaan tarvittaisiin lisää rakennustöitä, tasonvaihtolaitteita ja luiskia.

Voi kysyä, ovatko todella mittavat muutostyöt hissin takia silloin järkeviä, varsinkin kun itse asuntoja ei ole suunniteltu liikuntaesteettömiksi. Hissin rakentamisen tulee olla positiivinen parannus, ei väkisin tehty, kömpelö muutos. Hissille voidaan etsiä sijoituspaikkaa systemaattisesti käymällä läpi seuraavan kolmen perusvaihtoehdon toteutettavuus.

ROIHUVUOREN HISSITILANNE v. 2003

Hissiä ei voida sijoittaa porrashuoneeseen, kun porrashuone on leveydeltään kapeampi kuin 2600 mm. Tuhkimontie 10:ssä kierreporras rajoittaa hissin rakentamista.

Hissin sijoitusta porrashuoneeseen voidaan tutkia, kun porrashuoneen leveys on 2600 mm tai enemmän.

Olemassa oleva hissi.

Arkkitehtitoimisto Schulman Oy

Hissin sijoittaminen porrashuoneeseen

Roihuvuoressa porrashuoneet ovat yleensä minimimittaiset, jolloin hissi ei mahdu porrashuoneen sisälle ilman että portaat kapenevat käyttökelvottomiksi. Mikäli väljyyttä on, saadaan nk. minihissi tai kaitahissi ehkä sijoitettua porrassyöksyjen väliin. Hissi voidaan myös koettaa sijoittaa toisen porrassyöksyn kohdalle, mutta tämä edellyttää laajempia muutostöitä. Kaikissa tapauksissa tulee huolehtia reittien käyttökelpoisuudesta ja mitoituksen riittävyydestä myös hätätilanteissa. Hissin sijoittaminen portaikkoon tekee porrashuoneen usein ahtaammaksi, pimeämmäksi ja ikävämmäksi.

Vaikeutena voi olla lisäksi se, että moniin rakennuksiin noustaan jo pihalta puoli kerrosta, ennen kuin päästään itse porrashuoneeseen. Tällaisissa taloissa ensimmäinen kerros on puolen kerroksen päässä sisäänkäyntitasolta, joten hissistä ei tällöin ensimmäisen kerroksen asukkaille ole lainkaan hyötyä.

Jos rakennuksessa on kaiken kaikkiaan vain kolme kerrosta, jää palveltavaksi vain kaksi ylintä kerrosta. Joskus hissille saadaan tällaisissa tapauksissa portaaton kulku järjestettyä kellarikerroksen kautta, jolloin tasoeroista päästään. Yhden portaan ympärille rakentuvissa pistetaloissa hissin rakentaminen onnistuu helpommin, lamellitaloissa toimenpide kertaantuu ja on vaikeampaa saada luontevaksi ja kannattavaksi.

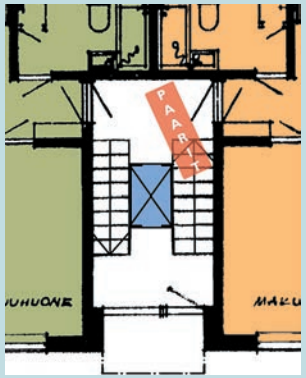

HISSI PORRASHUONEESSA

Minihissin kuilun vähimmäismitta on 1000 x 1450 mm ja kaitahissin kuilumitta 1000x2150mm. Kavennetun porrassyöksyn tulee olla vähintään 900mm. Erikoistapauksissa, tietyin edellytyksin, saattaa 800mm olla mahdollinen. Kuilun seinärakenteet vievät vielä oman tilansa. Paarien kuljetus tulee huomioida hissiä sijoitettaessa.

Hissin sijoittaminen porrashuoneen sivuun asuntovyöhykkeelle

Joissakin tapauksissa hissille voi löytyä paikka porrashuoneen yhteydessä siten, että hissikuilun tila lohkaistaan asunnon puolelta, mikäli omistajat ovat myötämielisiä. Pienten asuntojen ollessa kyseessä tämä voi johtaa asuntojen yhdistämiseen siten, että kerrostason yksiön asuntopinta-ala yhdistetään viereiseen asuntoon tai jaetaan viereisten asuntojen kesken. Tämä kohottaa asumistasoa, mutta edellyttää asuntoosakeyhtiössä omistusjärjestelyjä. Vuokrataloissa tämän kaltaiset järjestelyt onnistuvat helpommin, jos kaikki asunnot ovat samalla omistajalla.

Tässä hissivaihtoehdossa porrashuonetta ei tarvitse pienentää ja sen hahmo säilyy ennallaan.

HISSI ASUNTOVYÖHYKKEELLÄ

Parhaimmassa tapauksessa hissi voidaan sijoittaa asuntovyöhykkeelle ja porrashuoneet säilyvät ennallaan.

Hissin sijoittaminen rakennuksen ulkopuolelle

Yksi mahdollisuus on sijoittaa hissikuilu rakennuksen ulkopuolelle. Käytännössä hissi on edelleen voitava sijoittaa porrashuoneen yhteyteen, muussa tapauksessa joudutaan rakentamaan luhtikäytäviä.

Tasoerojen vuoksi saatetaan hissitornin yhteyteen joutua rakentamaan uusi porrastorni, mikä edelleen suurentaa uutta julkisivuaihetta ja koko rakentamistoimenpidettä. Arkkitehtonisesti ulos sijoitettu hissi on vaikea, sillä se muuttaa helposti liikaa rakennuksen ulkonäköä.

Ratkaisu saattaa soveltua tilanteisiin, joissa rakennuksella on selvä paraatipuoli ja toisarvoisempi pihanpuoli, tämä voi olla tilanne esimerkiksi kantakaupungin umpikortteleissa. Roihuvuoressa rakennuskanta taas koostuu pihojen ympäröimistä rakennuskappaleista, joita voi tarkastella kaikilta puolilta ilman, että jotkut julkisivut olisivat alisteisia. Vaihtoehto ei näin ollen ole suositeltava alueelle.

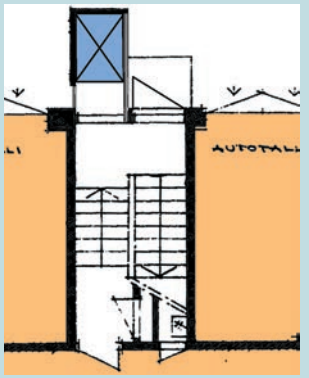

UUSI HISSITORNI PORRASHUONEEN KYLJESSÄ

Oheisessa esimerkissä jää puolen kerroksen tasoero asuntoihin hissiltä saavuttaessa. Tällainen porrashuone on tyypillinen Roihuvuoren kerrostaloissa.

MAISEMA

MAISEMAN PERUSPIIRTEET KEHITTÄMISEN LÄHTÖKOHTANA

Roihuvuoren asuntoalue on rakentunut osin kalliometsään ja osin vanhaan kulttuurimaisemaan. Roihuvuoressa on nähtävissä niin kutsutun metsälähiön parhaita piirteitä.

1950-luvulla kallioiseen metsämaastoon rakennetuilla asuntoalueilla luontoa pyrittiin pitkälti säilyttämään sellaisenaan. Käytännössä tämä tarkoitti ympäröivän metsän vähäistä siistimistä ja liittämistä saumattomasti pihapiiriin. Rakennusten lähelle, missä rakennustöiden takia maastoa jouduttiin muokkaamaan, istutettiin nurmea ja usein täydentäviä puita ja pensaita. Roihuvuoressa piha-alueet ja luonnonympäristö liittyvät toisiinsa erityisen kauniisti.

Luonnonläheisyys ja vehreys ovat määrätietoisesti vaalittavia ominaispiirteitä Roihuvuoressa. Asuntoalueen metsäinen reunavyöhyke, korttelipuistojen jatkumo sekä puistojen ja pihojen avoimuus pitkine näkymineen ovat tärkeitä säilyttää. Korttelipuistoissa tulee vaalia 1950-luvun henkeä ja kapeat katutilat on säilytettävä mittakaavaltaan inhimillisinä. Pistokaduilta avautuu pitkiä näkymiä pihoille, kehäkadut ovat luonteeltaan puutarhamaisia ja sulkeutuneempia.

Roihuvuoren osa-alueet ovat luonteeltaan erilaisia ja niitä kutakin esitetään kehitettäväksi ominaisuuksiensa mukaan. Yhden selvän kokonaisuuden muodostavat kallioiseen metsämaastoon rakennetut alueet, joita on tietoisesti vaalittava luonnonmukaisina. Roihuvuoren vanhaan kulttuurimaisemaan ja entisille peltoalueille rakentuneet alueet muodostavat toisen kokonaisuuden. Alueet ovat luonteeltaan puutarhamaisempia kuin kalliomaastoon rakennetut ja näiden alueiden kehittämisessä tärkeää on 1950-luvun puutarhakulttuurin piirteiden huomioon ottaminen. Kolmannen kokonaisuuden muodostaa Strömsin kerrostaloalue, joka edustaa 1960-lukua. Siellä muotokieli on suoraviivaisempaa ja geometrisempaa ja sen kehittäminen perustuu oman rakennusaikansa ilmeen säilyttämiseen.

Metsäisillä kallioalueilla pihojen toiminnot on sommiteltu vapaasti maastoon. Toimintojen ja kulkuväylien sijoittelun lähtökohtana ovat olleet luonnon erityispiirteet, kuten kalliomaasto ja olemassa oleva kasvillisuus. Istutukset sijoittuvat pääosin rakennuksen välittömään läheisyyteen tai sisäänkäyntien yhteyteen. Vanhaan kulttuurimaisemaan ja entisille pelloille rakennetuilla alueilla istutettu kasvillisuus on runsaampaa. Tontteja ei ole merkitty maastoon aidoin tai istutuksin.

Maaston käsittelyssä suosittiin 1950- ja 1960-luvuilla luonnonmukaisia ratkaisuja, jotka noudattelivat alkuperäisen maaston muotoja. Korkeuserot terassoitiin matalin luonnonkivimuurein. 1950- luvun pihoille linjattiin kaartuvia liuskekivipolkuja ja liuskekivin päällystettyjä oleskelualueita. 1960-luvulla puolestaan käytettiin pinnoitteena yleisesti neliömäisiä betonilaattoja.

Oheisessa kartassa on esitetty pihatoimintojen nykyinen sijoittuminen. Tonteille on rakennettu uusia jätekatoksia, joista osa sijoittuu huonosti katutilaan ja pihaan. Ongelmallisin pysäköintitilanne on Lumikintiellä ja Vuorenpeikontiellä.

KESKEISET PERIAATTEET

- Tavoitteena on pihojen alkuperäisen ilmeen säilyttäminen.
- Pihoille tulee järjestää asianmukainen valaistus.
- Pihamuutosten ja -korjausten yhteydessä tulee käyttää ammattitaitoista suunnittelijaa.

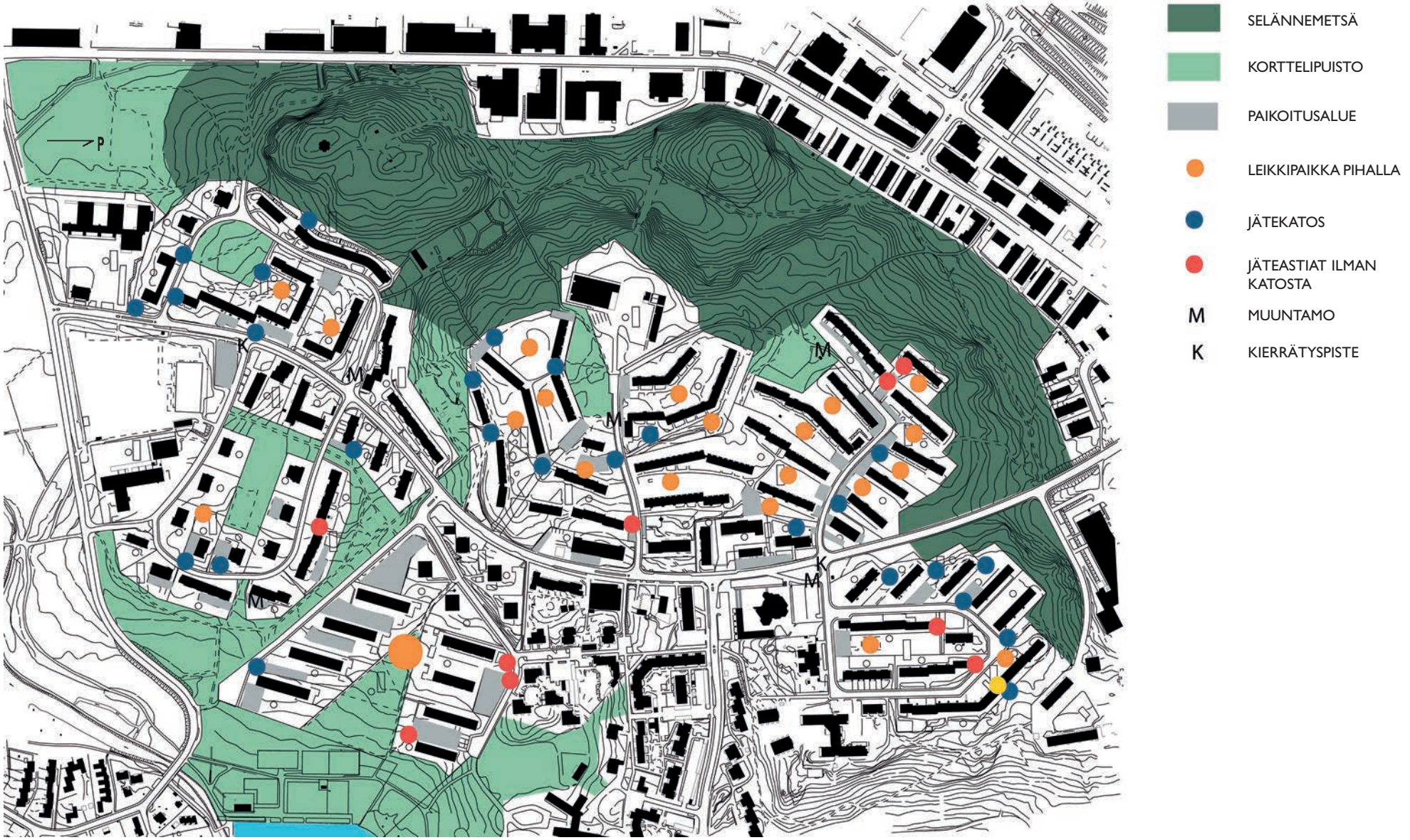

ROIHUVUOREN NYKYTILANNE / TOIMINTOJEN SIJOITTUMINEN

Kartassa on esitetty nykyinen pihojen toimintojen sijoittuminen.
Tonteille on rakennettu uusia jätekatoksia, joista osa sijoittuu huonosti katutilaan ja pihaan. Osa jäteastioista on vailla katosta. Ongelmallisin pysäköintitilanne on Lumikintiellä ja Vuorenpeikontiellä.
Maisema-arkkitehdit Byman & Ruokonen Oy

PIHA- JA KATUTILAT

KASVILLISUUS

- Alueella tulee suosia rakentamisajankohdalle ominaista kasvilajistoa sekä istutusten sijoitus- ja ryhmittelytapaa.
- Alueella ei tule käyttää laajoja samaa lajia käsittäviä pensasistutuksia (massaistutuksia).
- Metsäisillä alueilla istutuksia sijoitetaan vain rakennusten välittömään läheisyyteen, muu osa tonttia hoidetaan luonnonmukaisena.

PIHARAKENTEET, KALUSTEET JA VARUSTEET

- Uudet valaisimet, tomutus- ja kuivaustelineet sekä leikkivälineet tulee valita siten, että niiden ilme vastaa alkuperäistä.
- Alueen pihat tulee säilyttää luonteeltaan avoimina, niitä ei tule aidata.
- Korkeuserot tulee terassoida ensisijaisesti luonnonkivimuurein.
- Jätejärjestelyt esimerkiksi jäteaitaukset tai -katokset tulee suunnitella alueen ilmeeseen sopiviksi ja sijoittaa huolellisesti suhteessa rakennuksiin ja maastoon.

PINNOITTEET

- Alkuperäisten pinnoitteiden säilyttäminen ja kunnostaminen on ensisijainen tavoite.
- Uudet pinnoitteet tulee tehdä rakentamisajankohdalle tyypillisistä materiaaleista (1950-luvun alueilla liuskekivi, 1960-luvun alueilla betonilaatta).
- Pihakäytävät on syytä säilyttää asfalttipintaisina, piha-alueilla ei tule käyttää reunakiveä. Alueelle on ominaisempaa, että kovat pinnat (asfaltti, kivituhka) liittyvät samassa tasossa nurmipintoihin.

PRINSSINTIE – PUNAHILKANTIE, KEIJUKAISTENPOLKU–SATUMAANPOLKU, TUHKIMONTIE

Roihuvuoren kehäkatulenkkien ympärille rakennettujen korttelien kohdat ovat vanhaa kulttuurimaisemaa ja peltoaukeita, jotka ovat sijoittuneet merenlahden ja metsäisen kalliomäen välille. Nykyiset viheralueet ja pihat ovat syntyneet 1950-luvulla ja ne ovat luonteeltaan vehreitä ja intiimin puutarhamaisia.

Alueen kehittämisen lähtökohtana suositellaan ratkaisuja, jotka soveltuvat 1950-luvun puutarhapihojen ilmeeseen. Tavoitteena on, että kasvillisuutta uusitaan vastaavilla lajeilla kuin alueella on ennenkin käytetty. Uusilla istutuksilla voidaan korvata kuolleita tai huonokuntoisia kasveja sekä rajata näkymiä. Suositaan puita, yksittäispensaita ja vapaasti kasvavien pensaiden ryhmiä. Kasvillisuuden sijoittelussa tulee ottaa huomioon avarien näkymien säilyminen.

Punahilkantie 4:n autopaikat ehdotetaan rajattavaksi matalalla liuskekivitukimuurilla, jonka päälle voidaan istuttaa pensasryhmiä tai leikattavaa orapihlaja-aitaa. Keijukaistenpolun ja Satumaanpolun varressa kasvillisuus on osin kasvanut lähes kiinni rakennusten seinustaa ja kaipaa harvennusta. Istutuksissa suositaan koristekasveja ja runsaslajisuutta. Harkittuihin kohtiin voidaan istuttaa eksoottisiakin lajeja.

Tuhkimontie 8:n piha-alueella ehdotetaan maisema-arkkitehti Onni Savonlahden vuonna 1956 laatiman pihasuunnitelman toteuttamista ainakin osittain. Vanhat liuskekivipolut kunnostetaan. Uusia kiveyksiä tehtäessä suositeltavin materiaali on liuskekivi. Pihakäytävien pinnoitteena suositellaan edelleen käytettäväksi asfalttia. Leikkialueiden pintamateriaali on kivituhka ja leikkivälineiden turva-alustana sora.

PAIKOITUSALUEEN RAJAUS Kallion päällä oleva paikoitusalue suositellaan rajattavaksi matalalla liuskekivimuurilla. Prinssintie 4

KAUNIS JA VEHREÄ PIHA-ALUE Uusissa pensasistutuksissa suositellaan käytettäväksi yksittäispensaita ja muutaman pensaan ryhmiä. Prinssintie 2 *(alla vas)*

LIUSKEKIVEYS Pihan kivetty polku ja tukimuuri huolittelevat ja luovat tunnelmaa. Uusia kiveyksiä tehtäessä on suositeltavin materiaali edelleen liuskekivi. Punahilkantie 12 *(alla oik)*

Uudet, sirot teräsrakenteiset leikkivälineet täyttävät nykyiset turvallisuusnormit ja soveltuisivat käytettäväksi Roihuvuoressa.

LEIKKIPAIKAN VARUSTEET Leikkipaikoilla suositellaan käytettäväksi kevyitä teräksisiä varusteita puisten leikkivälineiden sijaan. Tuhkimontie 9 *(yllä)*

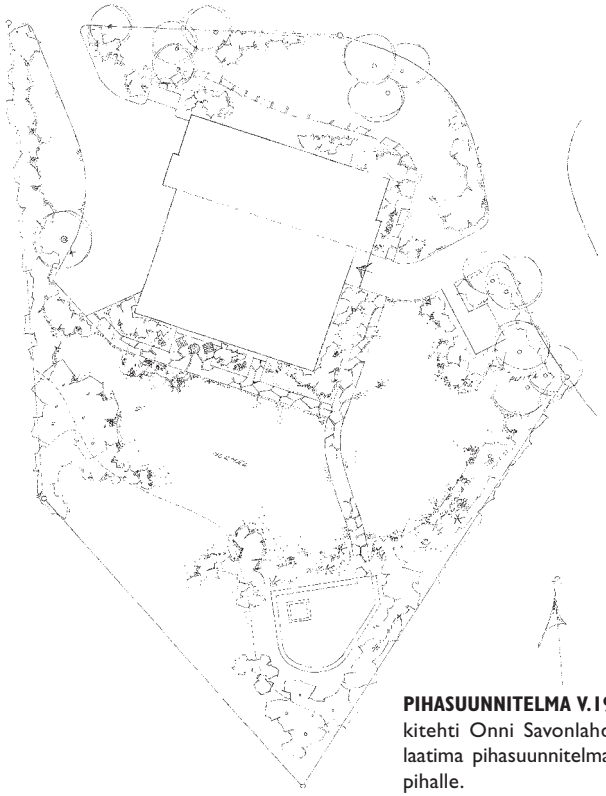

PIHASUUNNITELMA V.1956 Maisema-arkkitehti Onni Savonlahden vuonna 1956 laatima pihasuunnitelma Tuhkimontie 8:n pihalle.

KÖYNNÖSKASVIT Villiviini rakennuksen seinustalla on kaunis ja ajalle tyypillinen piirre, joka tulee säilyttää.
Keijukaistenpolku 3 *(oik)*

RUNSAS PUUSTO Liian lähellä toisiaan ja rakennuksen seinustaa olevilla puilla ei ole tilaa kasvaa kaunismuotoisiksi.
Keijukaistenpolku 5 *(oik. keskellä)*

KASVILAJISUOSITUKSET – PUNAHILKANTIE:

- Istutettavat puut: mänty, pihlaja, marjaomenapuu
- Istutettavat pensaat: syreenit, ruusut, jasmikkeet, orapihlaja
- Istutettavat köynnökset: villiviini

KASVILAJISUOSITUKSET – KEIJUKAISTENPOLKU, SATUMAANPOLKU JA TUHKIMONTIE:

- Istutettavat puut: tammi, sembramänty, lehtikuusi, vaahtera, saarnivaahtera, pylväshaapa, kirsikka, hevoskastanja, hopeapaju, marjaomenapuu
- Istutettavat pensaat: pensasvaahterat, tuomipihlajat, happomarjat, hortensiat, orapihlaja, kanukat, tuhkapensaat

KORISTEPUUT Koristeellinen riippajalava sisäänkäynnin edustalla. Puutarhamaisille tonteille voidaan istuttaa eksoottisiakin lajeja. Tuhkimontie 8 *(vas)*

VANHA PUUSTO Vanhan pihapiirin ajoilta säilynyt arvokas puu antaa nykyiselle pihamiljöölle ajallista syvyyttä. Vanhojen puiden leikkaukset tulee tehdä varovasti ja harkiten. Työ tulee antaa tehtäväksi puiden hoidon asiantuntijalle.
Satumaanpolku 5 *(oik)*

KAUNIS MAISEMATILA Vehreä ja avara pihatila vastavalmistuneiden rakennusten välissä. Pihoilla on säilytetty runsaasti luonnonpuustoa, myös aivan rakennusten lähellä.

Viihtyisä piha-alue nykyasussaan. Arvokas puusto ja avara ilme ovat säilyneet hyvin. Muutamilla piha-alueilla puusto kaipaa harventamista. Vuorenpeikontie 3

Lumikintien ja Vuorenpeikontien maisemat ovat Roihuvuorelle ominaiset ja arvokkaat. Herkkä tasapaino rakennusten, luonnonmukaisesti käsiteltyjen pihojen sekä ympäröivän kalliometsän välillä tulee säilyttää.

Alueen kehittämisen tulee perustua metsäluonnon vaalimiseen. Lumikintien runsaspuustoisilla pihoilla on paikoin tarvetta harventaa puustoa. Tulevaisuudessa vanhenevaa puustoa tulee korvata koivulla, männyllä ja kuusella, jotta alueen luonnonläheinen ilme säilyy.

Sekä Lumikintien että Vuorenpeikontien alueilla uuden kasvillisuuden sijoittelussa tulee ottaa huomioon avarien näkymien säilyminen. Istutuksilla korvataan kuolleita tai huonokuntoisia kasveja ja rajataan näkymiä. Lähtökohtana on, että istutukset sijoitetaan sisäänkäyntien yhteyteen tai muuten rakennusten ja rakennelmien läheisyyteen.

Lumikintien pihat eivät kaipaa uusia istutuksia lukuun ottamatta uudelleen järjestettävää kadun vartta ja jätekatosten suojaistutuksia. Tavoitteena on, että Lumikintielle ehdotetut pienet pysäköintialueet rakennetaan siten, että mahdollisimman paljon olevaa puustoa voidaan säästää autopaikkojen välissä. Pysäköintialueet ehdotetaan rajattavaksi kahdelta sivulta ma-

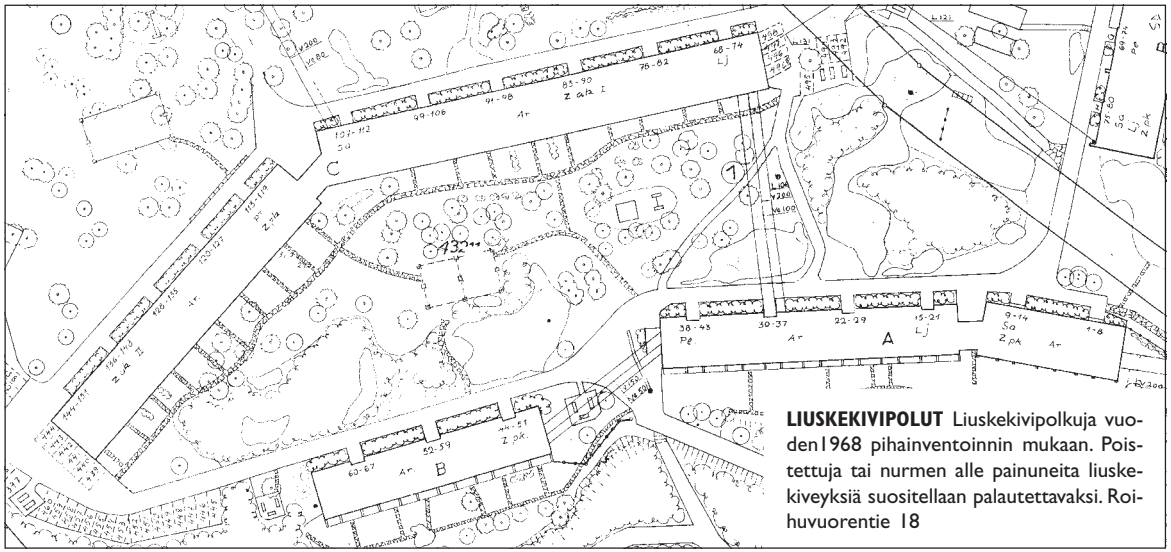

LIUSKEKIVIPOLUT Liuskekivipolkuja vuoden 1968 pihainventoinnin mukaan. Poistettuja tai nurmen alle painuneita liuskekiveyksiä suositellaan palautettavaksi. Roihuvuorentie 18

KASVILAJISUOSITUKSET:

- Istutettavat puut: koivu, mänty, kuusi, pihlaja
- Istutettavat pensaat: pensasvaahterat, syreenit, ruusut, hortensiat, kuusamat

talalla pensasistutuksella. Säilytettävien puiden lisäksi kadun varteen suositellaan istutettavaksi yksittäispuita ja muutaman puun ryhmiä.

Osa Vuorenpeikontien pihoista on peruskorjattu 1990-luvulla. Uudet istutukset sijoittuvat sisäänkäyntijulkisivun eteen. Leikkivälineitä ja tomutus- ja pyykinkuivaustelineitä on korvattu uusilla kevyillä teräsrakenteisilla malleilla. Samaa korjausperiaatetta voisi noudattaa kaikilla Vuorenpeikontien pihoilla. Sisäänkäyntien istutukset voisivat olla nyt toteutettuja vähälajisempia ja yksinkertaisempia. Perennojen käyttöä ei suositella.

Alkuperäisiä vanhoja liuskekiveyksiä tulee kunnostaa. Uusia kiveyksiä tehtäessä suositeltavin materiaali on liuskekivi, joka on rakentamisajankohdalle tyypillinen. Kiveysalueita ehdotetaan palautettavaksi Puutarhatoimiston vuonna 1968 laatiman pihainventoinnin osoittamiin paikkoihin: oleskelupaikoille, tomutustelineiden alustoille ja pienille pihapoluille. Pihakäytävien pinnoitteena suositellaan edelleen käytettäväksi asfalttia. Leikkialueiden pintamateriaali on kivituhka ja leikkivälineiden turva-alustana sora. Kumirouheesta valmistetut turva-alustat eivät ole suositeltavia.

Lumikintien pihoille myöhemmin sijoitetut pollarivalaisimet voitaisiin korvata 1950-luvun henkeen paremmin sopivilla valaisimilla. Maaston korkeuseroja ehdotetaan terassoitaviksi matalilla luonnonkivi- tai liuskekivitukimuureilla.

SISÄÄNKÄYNTIEN KASVILLISUUS Sisäänkäyntien kohdalla kasvillisuutta uusittaessa suositellaan istutettavaksi yksittäispuita ja pensasryhmiä. Pollarivalaisin on vieras tässä ympäristössä. Roihuvuorentie 18

PENSASKASVILLISUUS Alueen ilmeeseen sopivat yksittäispensaat ja pensasryhmät, mutta eivät pensasaidanteet.
Vuorenpeikontie 3

LEIKKIPAIKAN VARUSTEET Pienimuotoisen leikkipaikan varustuksena ovat kevyet teräsrakenteiset leikkivälineet.
Lumikintie 4

SUOSITELTAVA VALAISINMALLI Valaisimia uusittaessa on tavoiteltavaa käyttää 1950-luvun henkeen sopivia valaisimia.
Lumikintie 4

Strömsin kerrostaloalueella on voimakas muusta Roihuvuoresta poikkeava luonne. Kehittämisen lähtökohdaksi suositellaan ratkaisuja, jotka perustuvat alueen 1960-luvun piirteiden kunnioittamiseen.

Laaja pysäköintialue Untuvaisentien varrella kaipaa näkösuojaistutuksia. Paikoitusalueet ehdotetaan rajattavaksi pihan ja kadun suuntaan matalalla pensasistutuksella sekä muutamilla korkeiden pensaiden ryhmillä. Säilytettävien puiden lisäksi kadun varteen voidaan istuttaa yksittäispuita ja muutaman puun ryhmiä. Uuden kasvillisuuden sijoittelussa tulee ottaa huomioon avarien näkymien säilyminen.

Keskuspuistikon epätasainen nurmipinta ehdotetaan uusittavaksi ja nurmea reunustavaa pensasvyöhykettä tulisi myös uusia ja täydentää.

Tarvittavat matalat tukimuurit suositellaan rakennettavaksi luonnonkivestä. Betonimuurikivi ei ole suositeltava. Leikkipaikan varusteet ja kalusteet ehdotetaan uusittavaksi vastaavanlaisilla kevyillä teräsrakenteisilla välineillä kuin alueella on nykyisin.

Jätekatosten osalta periaatteena on, että katokset sijoitetaan tontin kadun puoleiselle sivulle rakennusten suuntaisesti siten, että näkymät kadulta pihalle säilyvät. Jätekatoksia ei sijoiteta päätyjen kohdalle eikä välittömästi kadun varteen.

RAKENNUSTEN ARKADIPÄÄDYISTÄ avautuu kaunis näkymä keskeisen viheralueen yli merelle.

NÄKYMÄ ENNEN JA NYT Tyylikäs viheralue muodostaa kerrostalokorttelin rauhallisen ytimen. Näkymät Strömsinlahden suuntaan 1960-luvulla ja nykyisellään.

YLEISNÄKYMÄ KESKEISELTÄ VIHERALUEELTA Nurmikentän ja rajaavien pensasryhmien kunnossapito ja hoito ovat tärkeitä alueen ilmeen säilyttämisen kannalta *(yllä)*.

SUOSITELTAVA VALAISINTYYPPI Alun perin piha-alueella käytetty valaisin on mallia ”Tapiola”. Valaisinpylvään tulee olla olakkeellinen, ei kartiopylväs.

LEIKKIKENTÄN VARUSTEET Leikkikentän kevyet teräsrakenteiset leikkivälineet sopivat hyvin ympäristöönsä. Varustusta uusittaessa on suositeltavaa käyttää saman tyyppisiä välineitä kuin aluella on aiemmin käytetty *(alla vas)*.

PAIKOITUSALUEEN RAJAUS Paikoitusalue kaipaa rajausta kasvillisuudella kadun ja pihan suuntaan *(alla oik)*.

KASVILAJISUOSITUKSET:

- Istutettavat puut: koivu, mänty, pihlaja, vaahtera
- Istutettavat pensaat: syreenit, ruusut (matalat ja puolikorkeat), pensasvaahterat, hortensiat, tuomipihlajat, happomarjat

JÄTEHUOLTO ROIHUVUOREN ALUEELLA

Jätehuoltoa ja kiinteistön jätepisteen suunnittelua ohjaavat monet säädökset ja normit, joiden taustalla ovat kestävän kehityksen periaatteet, toimivuus, hygienia ja työturvallisuus. Jätteiden lajittelu on nykyään kerrostaloissa pakollista, mikä kasvattaa keräyspisteen kokoa.

Asukkaan kannalta keräyspisteen tulee sijaita luontevasti kulkureitin varrella siten, että matka sinne ei mistään asunnosta muodostu liian pitkäksi. Jätteiden keräysautot ovat nykyään suurempia ja raskaampia kuin ennen, mikä aiheuttaa ongelmia keräyspisteen sijaitessa ahtaasti tai tontin perällä. Jätteiden keräyspisteen olisi tästä näkökulmasta sijaittava lähellä tonttikatua.

Jätesuojasta muodostuu helposti yllättävän kookas rakennus, jonka sijoittaminen siten, että se istuu pihojen ja rakennusten muodostamaan arkkitehtoniseen sommitelmaan, vaatii harkintaa. Jätesuojan ei ole syytä kilpailla arkkitehtonisesta huomiosta asuinrakennusten kanssa, mutta sen tulee sopia ympäristöönsä sekä asettua luontevasti osaksi pihapiiriä.

KATUNÄKYMÄ LUMIKINTIELTÄ Raskaiden jäteautojen liikennöinti pihoilla voidaan välttää sijoittamalla jätesuojat mieluummin tonttikadun läheisyyteen kuin pihan perälle. Jätesuojaa ei kuitenkaan tule sijoittaa välittömästi kadun varteen, jotta katunäkymät säilyvät avarina ja vehreinä.

LUMIKINTIE

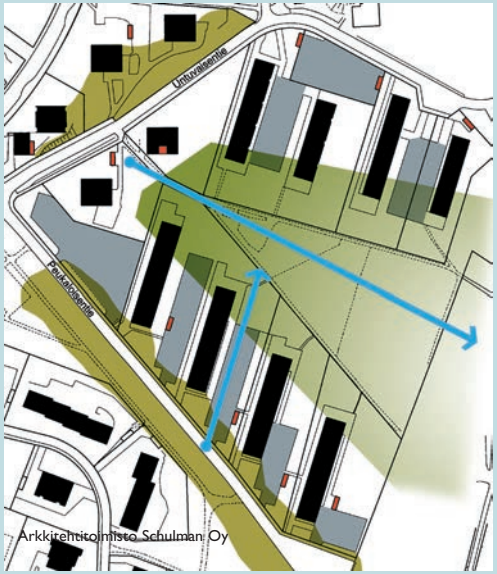

PEUKALOISENTIE JA UNTUVAISENTIE

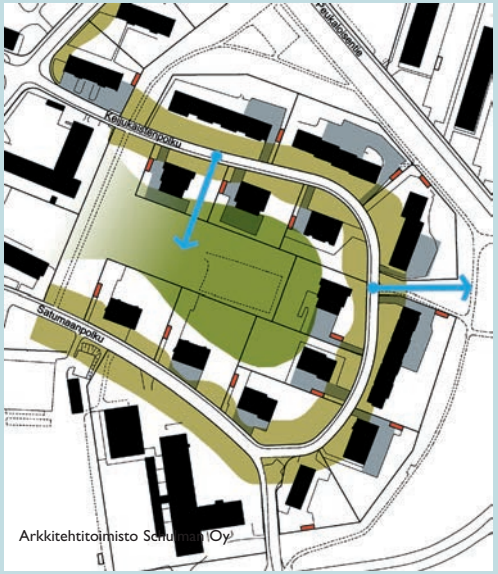

KEIJUKAISTENPOLKU JA SATUMAANPOLKU

JÄTESUOJIEN SIJOITUSPERIAATTEET ESIMERKKIKORTTELEISSA

Muilla osa-alueilla voidaan soveltaa samoja periaatteita.

Jätesuoja

Tärkeä näkymä

Punaiset merkinnät osoittavat, kuinka jätesuojat voidaan sijoittaa siten, että katutilat ja pihojen näkymät säilyvät avarina. Jätesuojat on sijoitettu tonttikatujen tuntumaan siten, että rakennusten edustalle jää vihervyöhyke tärkeäksi osaksi katutilaa.

Siniset nuolet osoittavat tärkeitä näkymätyyppejä, jotka tulee säilyttää avoimina. Tällaisia ovat näkymät kaduilta ja talojen väleistä kohti pihoja, puistoja ja luontoa.

JÄTESUOJAN SUUNNITTELUPERIAATTEET

Oheiset piirustukset ovat luonnosmaisia esityksiä alueelle sopiviksi jätesuojiksi.

• Jätesuojan tulee asettua luontevaksi osaksi pihamiljöötä.

• Ulkoasultaan jätesuoja on parhaimmillaan yksinkertainen ja eleetön sekä materiaaleiltaan ja suhteiltaan harkittu.

• Monimutkaisia muotoja, yksityiskohtia ja materiaaliyhdistelmiä tulisi välttää.

• Mitä suurempi jätesuoja on kooltaan sitä vaikeampi se on sijoittaa pihamiljöösen.

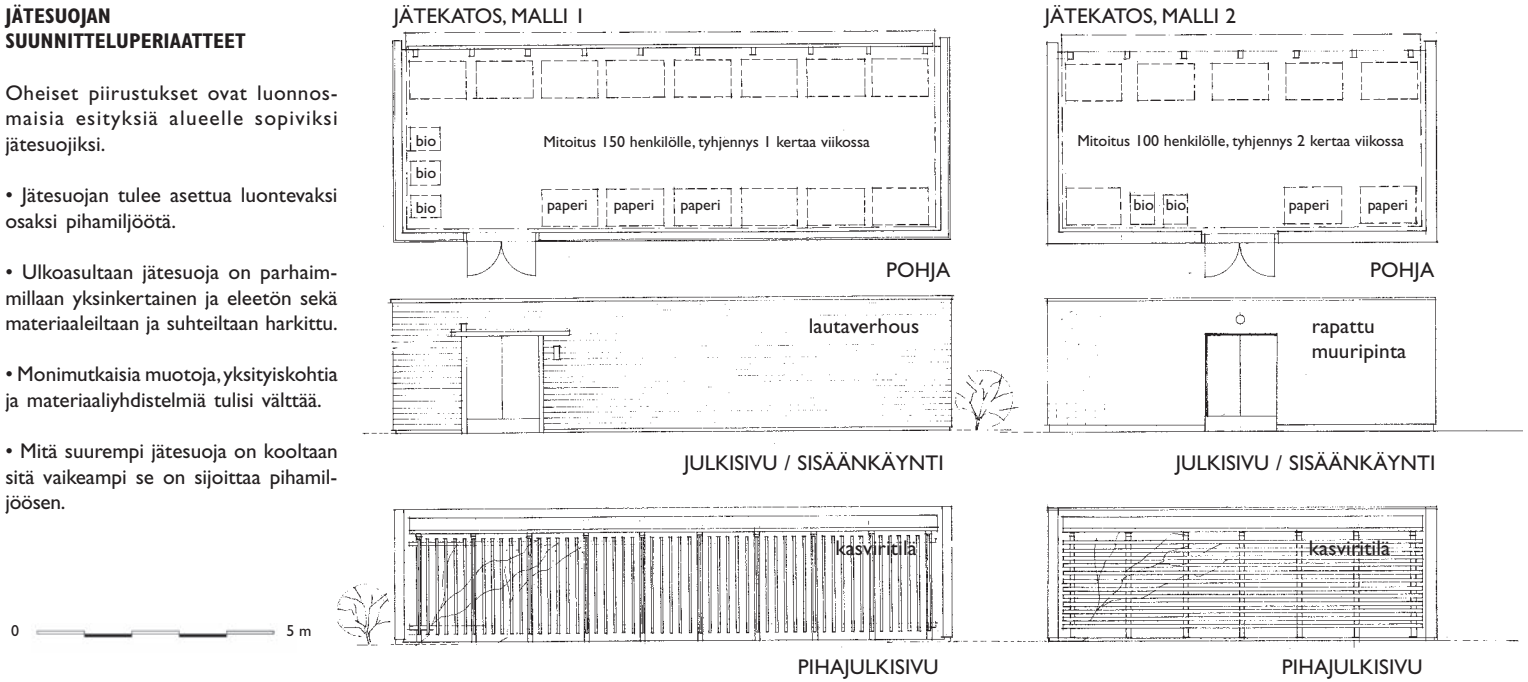

PIHA- JA KATUNÄKYMIÄ

Uusi katos peittää näkymät pihoille. Roihuvuorentie 18 (äär. vas)

Huomiota herättävästi muotoiltu katos. Keijukaistenpolku 4 (yllä vas)

Jäteastioiden rivistöä pihalle saavuttaessa. Lumikintie 7 (alla vas)

Roihuvuoressa suurin osa jätteiden keräyspisteistä sijaitsee ulkona aidattuna tai jätesuojassa. Jotkut pisteistä sijaitsevat hankalasti keräysauton kannalta. Eräät myöhemmin tehdyistä jätesuojarakennuksista taas on sijoitettu tai suunniteltu kokonaisympäristön kannalta huomiota herättävästi.

Jätehuoneen sijoittaminen rakennuksen sisään pohjakerrokseen voi olla varteenotettava vaihtoehto Roihuvuoressa, missä asuinkerrostaloissa yleensä on kokonainen kellarikerros varattuna erilaisiin huoltotoimintoihin.

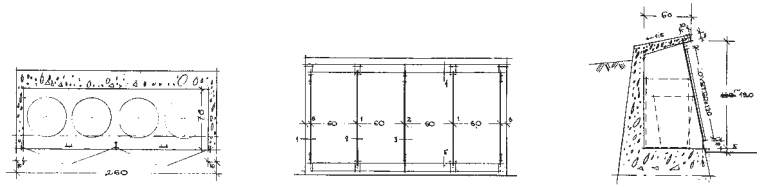

1950-LUVUN JÄTESUOJA Maastoon istutetun jätesuojan suunnitelman Punahilkantie 12:n pihalle on laatinut arkkitehti Hilding Ekelund vuonna 1956.

ROIHUVUORENTIE JA OSTOSKESKUS

Roihuvuorentien katukuvalla ja ostoskeskuksella on tärkeä merkitys aluetta kokoavana ja yhdistävänä tekijänä, siksi niiden ilmettä kannattaa vaalia ja kohentaa.

Ostoskeskuksen sisäpihan ja torialueen kehittämisen lähtökohtana on luontevaa pitää 1950-60-lukujen henkeen soveltuvia ratkaisuja. Pihaa suositellaan jäsennöitäväksi istutuksin samaan tapaan kuin vanhat piirustukset ja valokuvat osoittavat. Kasvilajeina on valokuvien mukaan käytetty ainakin syyshortensiaa, vuorimäntyjä ja erilaisia perennoja. Toripihan perustasoa viimeistelevä betonilaatoitus ehdotetaan palautettavaksi. Pihalla aikanaan sijainneen vesialtaan ja mainosvitriinin palauttaminen olisi myös suotavaa.

Ostoskeskuksen paikoitusalueen liikennejärjestelyjä esitetään parannettavaksi siirtämällä sisäänajo paikoitusalueelle liikennevalojen pohjoispuolelle. Tällöin menetetään muutama autopaikka, mutta jalankulkijoiden turvallisuus lisääntyy. Ostoskeskuksen pihataso on katutasoa korkeammalla ja portaikko vaikeuttaa liikuntarajoitteisten asioimista alueella. Esteetön liikkuminen katutasolta ostoskeskuksen pihatasolle tulisi ratkaista alueen ilmeeseen sopivalla tavalla.

Huoltamon kohdalla katutilaa ehdotetaan eheytettäväksi siirtämällä autotallirakennuksen seinän vierellä olevat autopaikat rakennuksen länsipuolelle. Poistuvien autopaikkojen tilalle esitetään istutettavaksi pensaita ja puita rajamaan ja selkiyttämään katutilaa. Kierrätyspisteille Prinssikadun risteyksessä ja Porolahden koulun kohdalla tulisi löytää nykyistä parempi ratkaisu. Jäteastioiden tulisi olla ilmeeltään yhtenäisiä ja niiden rajaus aitarakenteella tai istutuksin on suositeltavaa.

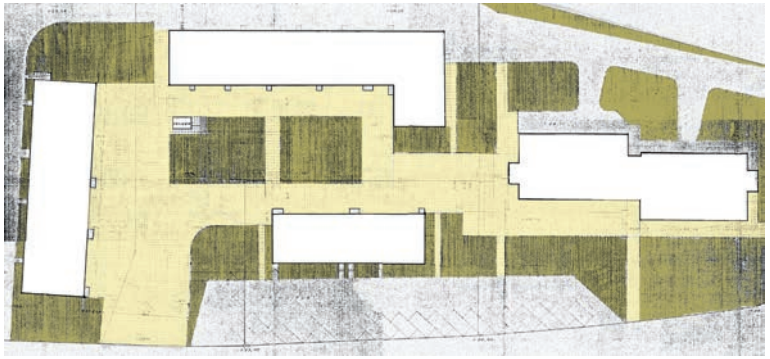

OSTOSKESKUS-AUKIO Esko Korhosen aukiosuunnitelmassa on esitetty nurmialueiden ja betonilaattojen välinen jäsentely sekä torille sijoitettu mainosvitriini.

OSTOSKESKUS Alhaalla vastavalmistunut ostoskeskus. Oikealla nykynäkymä Roihuvuorentieltä.

PYSÄKÖINTIALUEET

- Autopaikat tulee suunnitella ottaen huomioon miljöön ominaispiirteet, maastolliset ominaisuudet sekä pihojen yhtenäisyys ja puistomaisuus.
- Paikoitusalueet tulee valaista asianmukaisesti.
- Autopaikkoja voidaan sijoittaa harkitusti myös kadun varteen.

Roihuvuoren kaltaisella asuinalueella pysäköintipaikkoja ei ole riittävästi, jos mittapuuksi otetaan uudisalueilla itsestään selvänä pidetty taso. Roihuvuoren syntyaikoina 1950-luvulla ei autoistuminen ollut vielä kunnolla päässyt vauhtiin. Nykyistä autojen määrää ei silloin osattu kuvitellakaan.

Juuri Roihuvuoressa on kuitenkin ensimmäisen kerran Suomessa luotu suurkortteleita, joissa autopaikkojen sijoitus on pyritty ratkaisemaan kokonaisuutena. Tämä koskee Esko Korhosen suunnittelemia Hakan alueita Vuorenpeikontien ja Lumikintien varrella, joissa näiden korttelikatujen varrella oli harkitusti sijoitettuja "pysäköintitaskuja" asuintalojen väleissä. Tämä periaate näkyy Korhosen laatimassa kaavaillustraatiossa, mutta autopaikkoja ei ollut merkitty asuintonteille viralliseen asemakaavaan. Pihajärjestelyt kuitenkin toteutuivat ainakin osittain tältä pohjalta. Roihuvuorentien varteen oli asukkaiden käyttöön lisäksi suunniteltu kaksi autotallirakennusta, jotka ovat myös toteutuneet.

Varautumisesta huolimatta autojen sijoitus on alueella ongelma. Asukkaan kannalta on tärkeää saada sijoitettua auto joko omalle pihalle tai muutoin kohtuullisen matkan päähän. Asuintonteilla ja niiden läheisyydessä toteutuu luonnostaan tietty kontrolli, yleisillä paikoilla ongelmana on autoihin kohdistuva ilkivalta. Näillä paikoilla autopaikat on ratkaistava autosuojarakennuksin tai muutoin huolehdittava alueen turvallisuudesta esim. riittävällä valaistuksella tai mahdollisesti aitaamalla. Istutukset eivät liioin voi peittää liikaa tällaisilla pysäköintialueilla.

Roihuvuoren autopaikkaongelmia ei kyetä ratkaisemaan nykynormien mukaan tärvelemättä koko aluetta ja sen hienoja puistopihoja. Parannuksia voidaan saada aikaan asuintonteilla huolellisella suunnittelulla, joka ottaa alueen ominaispiirteet huomioon. Ainoa mahdollisuus muutoin oleellisesti lisätä pysäköintipaikkoja on tutkia nykyisten yhteisten autopaikkatonttien käytön tehostamista ja kokonaan uusien keinojen etsimistä. Uusia ratkaisuja voisivat olla aikanaan Roihuvuoren alle louhittava yhdistetty väestönsuoja ja pysäköintihalli.

Tässä työssä esitetään uuden pysäköintialueen varaamista Roihuvuorentien varteen Lumikintien tuntumaan. Olemassa olevien pysäköintitonttien käyttöä voitaisiin tehostaa ulkopaikkojen uudelleenjärjestelyillä ja mahdollisesti sopimalla vähäisistä tontinrajan ylityksistä pihoja huonontamatta. Näin syntyvien lisäpaikkojen tulisi luonnollisesti olla juuri niiden talojen käytössä, joiden tontille pysäköintipaikat hieman työntyvät. Autotallirakennusten tilalle tulisi lisäksi pidemmällä tähtäyksellä harkita tehokkaampia ja samalla kaupunkikuvaan sopivia pysäköintitaloja. Lumikintien ja Vuorenpeikontien alueella, missä ongelmat ovat suurimmat, pysäköintipaikkojen järjestelyistä on laadittu parannussuunnitelmat.

Pysäköintitilanne osa-alueittain

Lumikintie ja Vuorenpeikontie
Alkuperäinen suurkortteliratkaisu on pysäköinnin osalta hämärtynyt ja osoittautunut riittämättömäksi. Autopaikkoja on sekä tonteilla että kadun varsilla hallitsemattomasti. Pysäköintijärjestelyistä esitetään parannussuunnitelmat, joissa turvallisuus- ja kaupunkikuvalliset näkökohdat on otettu huomioon. Pysäköintipaikkojen määrä kasvaa hieman.

Vuorenpeikontien varren pysäköintiä ei vaikean ja pienipiirteisen maaston vuoksi voida toteuttaa arkkitehti Esko Korhosen alkuperäisen idean mukaisesti. Ehdotuksessa esitetään uuden paikoitusalueen rakentamista kääntöpaikan eteläpuolelle sekä autotallitontin uudelleen järjestelyä siten, että autopaikkoja rakennetaan myös autotallirakennuksen länsipuolelle.

Punahilkantie – Prinssintie, Keijukaistenpolku – Satumaanpolku sekä Tuhkimontie
Pysäköintipaikkoja on tonteilla ja kadun varressa, useimmissa taloissa on autotalleja pohjakerroksessa. Tilanne on tyydyttävä.

Peukaloisentie – Untuvaisentie
Tällä 1960-luvun alueella autopaikkoja on jo suunnitteluvaiheessa varattu runsaammin kuin varhaisemmin toteutuneilla osa-alueilla. Asemakaavassa oli kaksi erillistä paikoitusaluetonttia, toinen Peukaloisentiellä ja toinen Untuvaisentiellä. Lisäksi autopaikkoja on sijoitettu tonteille, mm. lamellitalojen väleihin. Autopaikkoja lienee riittävästi.

Roihuvuorentie
Roihuvuorentien varrella sijaitsevat muutamat, jo alun perin alueen asukkaiden käyttöön ajatellut yhteiset pysäköintiratkaisut: Roihuvuoren autohalli, Lumikintien autotalli, pysäköintialue kirkon takana ja asiointipaikat ostoskeskuksen edessä. Näiden käyttöä pyritään tehostamaan. Autotallitonttien pysäköintipaikkalukua voidaan nostaa oheisten parannussuunnitelmien mukaan.

LUMIKINTIEN JA VUORENPEIKONTIEN PYSÄKÖINTIJÄRJESTELYJEN PARANNUSEHDOTUS

Lumikintien pysäköinti ehdotetaan järjestettävän mukaillen arkkitehti Esko Korhosen alkuperäistä ideaa pysäköintitaskuista rakennusten välissä Lumikintien puoleisessa osassa pihaa. Tavoitteena on, että pienet pysäköintialueet rakennetaan siten, että mahdollisimman paljon olevaa puustoa voidaan säästää autopaikkojen välissä. Pysäköintialueet ehdotetaan rajattavaksi kahdelta sivulta matalalla pensasistutuksella. Säilytettävien puiden lisäksi kadun varteen suositellaan istutettavaksi yksittäispuita ja muutaman puun ryhmiä.

Maisema-arkkitehdit Byman & Ruokonen Oy

AUTOPAIKKALASKELMA
(tontit, autotallitontit ja autotallit)

	Nykytilanne	*Suunnitelma*
Lumikintie	243	287
Vuorenpeikontie	294	297
yht. 90 342 krsm²	537	584
	1 ap/ 168 krsm²	1 ap/ 155 krsm²

Kadunvarsipaikkoja on lisäksi Lumikintiellä 22 ja Vuorenpeikontiellä 25.

Vuorenpeikontien varren pysäköintiä ei vaikean ja pienipiirteisen maaston vuoksi voida toteuttaa arkkitehti Esko Korhosen alkuperäisen idean mukaisesti. Ehdotuksessa esitetään uuden paikoitusalueen rakentamista kääntöpaikan eteläpuolelle sekä autotallitontin uudelleen järjestelyä siten, että autopaikkoja rakennetaan lisäksi autotallirakennuksen länsipuolelle.

ROIHUVUOREN RAKENTAMISTAPAOHJEET

Nämä rakentamistapaohjeet on hyväksytty rakennuslautakunnassa 9.12.2003. Hyväksyntä perustuu Helsingin kaupungin rakennusjärjestyksen (1.7.2000) 2§:ään.

RAKENNUKSET

- Hyvä huolto pidentää rakennuksen elinikää. Kiinteistölle on syytä laatia pitkän tähtäyksen hoitosuunnitelma.
- Julkisivu- ja muiden vaurioiden syyt tulee selvittää kuntotutkimuksilla.
- Korjaustöiden lähtökohtana tulee pitää rakennuksen alkuperäistä arkkitehtonista asua, julkisivujäsentelyä, materiaaleja, värejä ja yksityiskohtia.
- Alkuperäisten rakennusosien säilyttäminen ja korjaaminen on aina ensisijainen vaihtoehto.
- Valittavien pintakäsittelyaineiden kuten maalien tulee olla alustaan ja ympäristöolosuhteisiin soveltuvia.
- Korjaustoimenpiteet tulee tehdä kestävistä materiaaleista, joita on helppo hoitaa ja pitää kunnossa.
- Rakennus ja piha muodostavat kokonaisuuden. Rakennuksen kunnostuksen yhteydessä on järkevää kunnostaa myös piha ja pysäköintialueet.
- Kaikissa alueen suunnittelutehtävissä on käytettävä suunnittelijoita, joilla on Suomen rakentamismääräyskokoelman osan A2 mukainen pätevyys joko AA- tai A-vaativuusluokan suunnittelutehtäviä varten kohteesta riippuen.
- Rakennuksen ulkonäön kuten ikkunoiden värin tai materiaalin muuttaminen on luvanvaraista. Muutoksia suunniteltaessa tulee olla riittävän varhaisessa vaiheessa yhteydessä rakennusvalvontaviraston lupakäsittelijöihin.

Julkisivut

- Rakennuksen julkisivujen alkuperäinen jäsentely tulee säilyttää korjauksissa.
- Julkisivujen yksityiskohdat, värit ja materiaalit tulee korjattaessa pyrkiä säilyttämään ja ratkaisemaan rakennuksen alkuperäisen ominaisluonteen mukaisesti.
- Perinteisen rappauksen paikkaus tai uusiminen on ensisijainen korjaustapa. Rapatun julkisivun peittäminen rakennuslevyillä ei pääsääntöisesti sovellu korjaustoimenpiteeksi.
- Mikäli lämpörappausta käytetään, tulee sen sijoitus ja laajuus ratkaista tapauskohtaisesti arkkitehtuurin arvoja vaalien ja muutokset minimoiden; tavoitteena tulee pitää mahdollisimman ohutta eristyskerrosta. Liittymät tulee ratkaista siten, että ikkunat, parvekkeet, räystäät ja sokkelit eivät jää upoksiin ja että julkisivuihin ei tule niihin kuulumattomia peitelistoja.
- Alkuperäistä pintaa vastaava struktuuri ja rappauspinnan saumattomuus tulee säilyttää korjauksissa.

Sisäänkäynnit

- Rakennuksen sisäänkäyntiä yksityiskohtineen ja ympäristöineen tulee vaalia ja korjata alkuperäistä vastaavin materiaalein ja pintakäsittelyin. Sisäänkäyntiin liittyvät pihajärjestelyt tulee kunnostaa samalla kun sisäänkäyntikin.

Ikkunat

- Rakennuksen alkuperäiset puuikkunat tulee pyrkiä säilyttämään ja kunnostamaan.
- Mikäli alkuperäisten ikkunoiden korjaaminen ei niiden huonon kunnon takia ole mahdollista, ikkunat uusitaan mieluiten puurakenteisina. Alumiini- ja muovi-ikkunoita vältetään.
- Ikkunoita uusittaessa pyritään säilyttämään vanha karmirakenne.
- Ikkunoita uusittaessa niiden ulkonäköä, mittasuhteita ja profilointia ei tule muuttaa.
- Uuden ikkunan liitosdetaljit tulee ratkaista alkuperäiseen tapaan.
- Ikkunarakenteen mahdollisesti tiivistyessä on huomioitava korvausilman järjestämisen tarve.

Parvekkeet

- Alkuperäisten parvekkeiden säilyttäminen on ensisijainen tavoite. Parvekkeet tulee korjauksissa säilyttää ulkonäöltään ja kooltaan alkuperäisen kaltaisina.
- Avointen ulokeparvekkeiden lasitus ei yleensä ole mahdollista. Parvekelasitusta voidaan tapauskohtaisesti harkita sisäänvedetyissä parvekkeissa.

Hissit

- Hissi tulee ensisijaisesti sijoittaa rakennusrungon sisään.
- Rakennusrungon ulkopuoliset hissi- tai porrashuonetornit ovat vaikeasti sovitettavissa alueen rakennusten arkkitehtuuriin. Hissin rakentamismahdollisuudet tulee arvioida tapauskohtaisesti ja ottaa huomioon rakennuksen tai rakennuskokonaisuuden kaupunkikuvallinen merkitys.
- Rungon ulkopuoliset ratkaisut tulee aina tutkia yhteistyössä kaupunkisuunnitteluviraston kanssa, tarvittaessa poikkeamismenettelynä.

Ullakot

- Ullakkorakentamisen edellytys on riittävän tilava ullakko. Muutosten tulee tapahtua olemassa olevan vesikaton puitteissa.
- Alueen rakennuksissa ullakoiden käyttöönotto asuintiloiksi on yleensä teknisesti mahdotonta.
- Ullakoiden käyttöönotto asuintiloiksi tulee aina tutkia yhteistyössä kaupunkisuunnitteluviraston kanssa, tarvittaessa poikkeamismenettelynä.

MAISEMA, PIHAT

- Tavoitteena on pihojen alkuperäisen ilmeen säilyttäminen.
- Pihoille tulee järjestää asianmukainen valaistus.
- Pihamuutosten ja -korjausten yhteydessä tulee käyttää ammattitaitoista suunnittelijaa.

Kasvillisuus

- Alueella tulee suosia rakentamisajankohdalle ominaista kasvilajistoa sekä istutusten sijoitus- ja ryhmittelytapaa.

Piharakenteet, kalusteet, varusteet

- Uudet valaisimet, tomutus- ja kuivaustelineet sekä leikkivälineet tulee valita siten, että niiden ilme vastaa alkuperäistä.
- Alueen pihat tulee säilyttää luonteeltaan avoimina, niitä ei tule aidata.
- Korkeuserot tulee terassoida ensisijaisesti luonnonkivimuurein.
- Jätejärjestelyt esimerkiksi jäteaitaukset tai -katokset tulee suunnitella alueen ilmeeseen sopiviksi ja sijoittaa huolellisesti suhteessa rakennuksiin ja maastoon.

Pinnoitteet

- Alkuperäisten pinnoitteiden säilyttäminen ja kunnostaminen on ensisijainen tavoite.
- Uudet pinnoitteet tulee tehdä rakentamisajankohdalle tyypillisistä materiaaleista.
- Pihakäytävät on syytä säilyttää asfalttipintaisina, piha-alueilla ei tule käyttää reunakiveä.

PYSÄKÖINTI

- Autopaikat tulee suunnitella ottaen huomioon miljöön ominaispiirteet, maastolliset ominaisuudet sekä pihojen yhtenäisyys ja puistomaisuus.
- Paikoitusalueet tulee valaista asianmukaisesti.
- Autopaikkoja voidaan sijoittaa harkitusti myös kadun varteen.

LISÄTIETOJA

Nämä rakentamistapaohjeet on laadittu rakennusvalvontaviraston, kaupunkisuunnitteluviraston ja kaupunginmuseon yhteistyönä.

Lisätietoja saa rakennusvalvontavirastosta alueen lupakäsittelijöiltä, rakennusvalvontavirasto vaihde 310 2611 ja rakennusvalvontaviraston lupaneuvonnasta klo 10.00-14.00. Rakennusvalvontavirasto. Siltasaarenkatu 13, 00530 Helsinki. Viraston kotisivut: www.rakvv.hel.fi, sähköpostiosoite: rakennusvalvonta@hel.fi

Lisätietoja saa myös kaupunkisuunnitteluviraston aluearkkitehdilta ja rakennussuojeluasiantuntijalta, vaihde 1691.Kansakoulukatu 3, 00100 Helsinki.

LÄHTEET

ARKISTOLÄHTEET

(käytetyt lyhenteet suluissa)
Helsingin kaupunginmuseon valokuva-arkisto (HKM)
Helsingin kaupunkisuunnitteluviraston arkisto (KSV)
Rakennusvalvontaviraston arkisto (RKV)
Roihuvuoren Lämpö Oy:n arkisto, valokuvat Unto Laitila (RHL)
Suomen Rakennustaiteen museon arkistot (SRM): valokuva-arkisto, piirustus-arkisto ja suunnittelija-arkisto
Topografikunnan ilmakuva-arkisto (TGI)

Arkkitehti Sulo Savolaisen yksityinen arkisto (SSA), josta kooste Helsingin kaupunkisuunnitteluviraston hallussa

PAINETUT LÄHTEET

Alanko Pentti: Ukonhattu ja ahkeraliisa – Perinteiset koriste- ja hyötykasvit. Helsinki 1994
Arkkitehtilehti 3/1957: Roihuvuoren asuntoalue, Esko Korhonen
Arkkitehtilehti 10-11/1960: Asuntotuotanto Oy Sato, Jorma Järvi
Arkkitehtilehti 12/1967: Roihuvuoren kansakoulu, Aarno Ruusuvuori
Eskola, Amanda: Vantaan moderni rakennuskulttuuri 1930-1979. Inventointiraportti. Julkaisu C15:2002, Vantaan kaupunginmuseon julkaisuja nro 12, KSY 9/2002.
Hankonen, Johanna: Lähiöt ja tehokkuuden yhteiskunta. Tampere 1994.
Herranen, Timo: Kaupunkisuunnittelu ja asuminen, Helsingin historia vuodesta 1945, osa 1, Helsinki 1997
Hulkkonen, Kaarina: Roihuvuori, Ehrensvärdin kartanon maista vehreäksi kaupunginosaksi. Helsinki 1999.
Hurme, Riitta: Suomalainen lähiö Tapiolasta Pihlajamäkeen. Helsinki 1991.
Laine, Sirkku: Ensimmäisen maailmansodan aikainen maalinnoitus Helsingissä, Helsingin kaupungin rakennusviraston julkaisuja 1996:3, Helsinki 1996.
Luukko, Unto: Rakentajan elämänkaari, Helsingin Hakan noususta Haka-konsernin tuhoon 1938-1994. Keuruu 2000.
Länsi-Herttoniemen lähiympäristön suunnitteluohje. Helsingin kaupunkisuunnitteluviraston julkaisuja 1994:15
Muinonen, Esko: Roihuvuori. Hakan julkaisu 1961.
Mäkiö, Erkki: Rakennustekniikan murros. Sankaruus ja arki, Suomen 50-luvun miljöö. Suomen Rakennustaiteen museo. Vantaa 1994.
Mäkiö, Erkki: Kerrostalot 1940-1960. Rakennustietosäätiö. Porvoo 1990.
Nikula, Riitta: Asuntopolitiikka ja kaupunki – ohjelma ja todellisuus. Sankaruus ja arki, Suomen 50-luvun miljöö. Suomen Rakennustaiteen museo. Vantaa 1994
Otto Valentien: Der Garten am Haus. Ullstein Fachverlag 1958
Pakkala, Pekka: Asuinalueiden suunnitteluperiaatteista. Sankaruus ja arki, Suomen 50-luvun miljöö. Suomen Rakennustaiteen museo. Vantaa 1994
Pihojen kunnostusprojektit. Teknillinen korkeakoulu. Arkkitehtiosasto. Maisema-arkkitehtuurin koulutusohjelma, Otaniemi 1995
Rakennustaito no19-20/1955: Kokemuksia ketjurakentamisesta Hakan asuntoalueella Herttoniemessä
Roihuvuori, Inventointi ja yleiskaavan alueelliset ohjeet ja suositukset. Helsingin kaupunkisuunnitteluviraston yleiskaavaosaston selvityksiä Y 1990:7
Ruokonen Ria: Tapiolan maisemasuunnittelu. Sankaruus ja arki, Suomen 50-luvun miljöö, Suomen rakennustaiteen museo. Vantaa 1994
Uino P. ja Häyrynen M.: Suomen puutarhataiteen historia, Teknillinen korkeakoulu. Arkkitehtiosasto. Maisema-arkkitehtuurin laboratorio.

SUULLISET TIEDONANNOT

Sulo Savolainen, arkkitehti, KK:n asunto-osastolla v.1957 alkaen, mukana Roihuvuoren suunnittelussa Esko Korhosen avustajana
Erkki Holappa, Helsingin kaupungin hissiasiamies
Markku Litja, toimitusjohtaja, Roihuvuoren Lämpö Oy

KUVALUETTELO

KANSIKUVA Valokuva / SSA
s. 2 Kartta, Roihuvuori lähiympäristöineen/ Arkkitehtitoimisto Schulman Oy
s. 3 Kartta, Roihuvuori kaupunkirakenteessa/ Arkkitehtitoimisto Schulman Oy
s. 4 Ilmakuva Roihuvuoresta vuonna 1965/ TGI
s. 5 Kartta, Roihuvuori ennen ja nyt/ Arkkitehtitoimisto Schulman Oy, pohjana Helsingin kaupungin kiinteistötoimiston laatima kartta vuodelta 1946 sekä KSV:n pohjakartta vuodelta 2002. Tiedot yksittäisistä rakennuksista ovat peräisin Kaarina Hulkkosen Roihuvuori-historiikista s. 41.
s. 6 Valokuva ostoskeskuksesta/ SRM
Hakan mainos/ Arkkitehti 3/1957, s.15
s. 7 Valokuva Saton alueelta/ SRM
s. 8 Piirrokset/ Rakennustaito no 19-20/1955. Esko Korhosen kaavaluonnos/ SSA
s. 10 Valokuvat E. Korhonen, E. Toiviainen ja J. Järvi / SRM, Valokuva O.W. Hakala/ RHL, Valokuva A. Ruusuvuori / Arkkitehti 12/1967
s. 10 Ilmakuva 1960-l. lopulta/ SRM
s. 11 Valokuva/ SSA
s. 13 Valokuva yllä/ SSA
Valokuva alla/ RHL
s. 14 Piirustus, Esko Korhonen/ SSA
Piirustus, Puutarhatoimisto/ RHL
s. 15 Ilmakuva/ KSV
s. 17 Valokuva yllä/ SSA
Valokuvat alla ja vasemmalla / RHL
s. 23 Valokuva vasemmalla / SRM
Valokuva keskellä / RHL
Valokuva oikealla / SSA
s. 35 Ilmakuva 1960-l. lopulta / SRM
s. 36 Valokuva alhaalla/ Leena Makkonen, KSV
s. 43 Valokuva vasemmalla ylhäällä/ SRM
s. 44 Valokuva alhaalla/ Leena Makkonen, KSV
s. 49 Piirretty mainos *Suomen messut* / Kaunis Koti no 5/ 1955 , sivu 43 Piirretty mainos *Airam* / Kaunis Koti no 5/1955 , sivu 43 Piirretty mainos *Idman* / Kaunis Koti no 5/1955 , sivu 39 Valokuvat Vuorenpeikontie 5 ja Roihuvuorentie 20/ SSA. Värivalokuvat kirjasta Kätevä sisustaja, Kodin neuvokki no 9, toim. Birgitta Tikkanen. Porvoo 1957.

sivu 64: / ”Sommitelkaa itse lasimosaiikkia kotinne kaunistukseksi. KARHULA-IITTALAN lasimosaiikkia kaikissa vivahteissaan saatavana tavarataloista ja rautakaupoista”

sivu 112: / ”Maalatkaa viihtyisyyttä keittiöönne ! Se käy helposti Tikkurilan Väritehtaitten MIRANOL-maalilla, jolla saatte vanhat huonekalunne kuin uusiksi. Hyvin tasoittuvaa ja nopeasti kuivuvaa MIRANOL alkydilakkamaalia on tarjolla 44 kaunista värisävyä.”

sivu 16: / ” Perheen kokoontumisnurkkauksen istuimeksi on valittu vuodesohva, jota vain silloin tällöin joudutaan käyttämään vuoteena. Tilava pöytä on yhtä käyttökelpoinen aterioitaessa kuin vapaa-ajan työskentelytilanakin. Etualalla kodikkkaat kevyet pinnatuolit. Sisustus ASKON.”

s. 50 Valokuva/ Leena Makkonen, KSV
s. 51 Valokuvat ylhäällä ja vasemmalla/ RHL
s. 54 Ilmakuva 1960-l. lopulta/ SRM
s. 56 Valokuva vasemmalla/ RHL
s. 58 Valokuva/ SSA
s. 59 Valokuva (osa) arkkitehti Esko Korhosesta/ Esko Muinosen Roihuvuori-kirjasta
s. 60 Valokuvat/ HKM
s. 61 Valokuvat/ SRM
s. 62 Valokuva/ HKM
s. 63 Valokuva vasemmalla/ SRM
Valokuva oikealla/ RHL
Piirrokset/ SSA
s. 64 Valokuva yllä/ SRM
Valokuva alla/ SSA
Kolorit-värikortistosta skannattuja värejä/ Kortisto Sulo Savolaisen arkistossa
s. 65 Valokuva vasemmalla/ SSA
s. 67 Piirustus, seinäleikkaus/ RVV
s. 68 Valokuva vasemmalla/ SSA
s. 69 Vanhat valokuvat/ SRM
s. 70 Piirustus ovesta/ SSA
s. 72 Piirustukset/ SSA
Valokuva / SRM
s. 73 Piirustus/ Rakennustieto Oy
s. 74 Piirustus yllä/ SRM
Piirustus alla/ RVV
s. 75 Piirustukset/ SRM
s. 76 Piirustus/ SRM
Valokuva oikealla/ SSA
s. 77 Piirustus/ SSA
Valokuva alhaalla vasemmalla/ SRM
Valokuva ylhäällä oikealla/ SRM
s. 78 Valokuva alhaalla vasemmalla/ SSA
s. 79 Piirustus/ RVV
s. 80 Valokuva alhaalla/ RHL
s. 81 Ullakkotutkielmat/ Arkkitehtitoimisto Schulman Oy 2003
s. 83 Hissitutkielmat/ Arkkitehtitoimisto Schulman Oy 2003
s. 84 Valokuva/ SSA
s. 87 Kuva leikkivälineistä/ Joli Oy, Helsinki
Piirustus, pihasuunnitelma / SRM
s. 88 Pihapiirustus, Puutarhatoimisto / RHL
Valokuva vasemmalla/ SRM
s. 89 Valokuva ylhäällä/ Leena Makkonen, KSV
Suositeltavaa valaisintyyppiä saatavana esim. Toto/ Idman
s. 90 Valokuva ylhäällä/ RHL
s. 91 Suositeltavaa valaisintyyppiä saatavana Tapiola/ Idman
s. 92 Piirustukset sijoitusperiaatteista/ Arkkitehtitoimisto Schulman Oy 2003
s. 93 Piirustus 1950-luvun jätesuojasta/ SRM
Piirustukset jätekatoksista/ Arkkitehtitoimisto Schulman Oy 2003
s. 94 Piirustus vasemmalla: ostoskeskuksen pohja/ SSA
Valokuva alla oikealla/ SSA

Kaikki muut valokuvat, kartat ja piirrokset/ Arkkitehtitoimisto Schulman Oy ja Maisema-arkkitehdit Byman & Ruokonen Oy.

Pohja- ja opaskartta-aineisto /copyright Kaupunkimittausosasto, Helsinki 2003, julkaistu kaupungingeodeetin luvalla §010/ 2003

LIITE

LIITE / ROIHUVUORESSA HAKAN ALUEELLA KÄYTETTYJÄ VÄREJÄ

Värit ovat Köbenhavns malerlaug Kolorit-värikortistosta. Värikortiston sävyille on seuraavassa haettu lähinnä vastaavat NCS-sävyt. Kolorit-värikoodin jälkeen on ilmoitettu värikortin takana luetellut pigmentit suluissa. HUOM! X-merkittyjen sävyjen kohdalla NCS-sävy on vain suuntaa-antava. J392-koodi viittaa Tikkurilan Opus-värikartastoon. Kun on annettu kaksi NCS-koodia, on Kolorit-väri näiden välimaastossa.

Tiedot värityksestä on saatu Sulo Savolaiselta ja hänen arkistostaan. NCS-värivastineet on tähän työhön etsinyt Sari Schulman. Värimääritys on tehty aistinvaraisesti ja siinä on näin ollen mukana inhimillistä tulkintaa.

MUSTA
musta no 170

HARMAAT
betoninharmaa no 30
(valk, keltamulta, musta, poltettu umbra) NCS 3005-Y20R

vihertävänharmaa no 20
(valk, musta, keltamulta, kromikeltainen, vihreä) NCS 2010-Y

vihertävänbeige no 144
(valk, poltettu umbra, keltamulta, musta) NCS 4020-Y10R

RUSKEAT
harmaanruskea no 35
(valk, keltamulta, poltettu umbra, musta) NCS 6005-Y20R

X suklaanruskea no 154
(poltettu umbra, italianpunainen, keltamulta, valk) NCS 7010-Y50R

ruskea no 153
(poltettu umbra, italianpunainen, keltamulta, kromikeltainen, valk) vaaleampi kuin no 154

okranruskea no 168
(kromikeltainen, terra, signaalipunainen) NCS 4040-Y30R, 3050-Y30R

SINISET
musteensininen no 143
(musta, koboltinsininen, valk) NCS 7010-R90B, 8010-R90B

ultramariininsininen no 142
(ultramariininsininen, musta, valk) NCS 5040-R80B

KELTAISET
X vihertävänkeltainen no 56
(valk, kromikeltainen, keltamulta) NCS 1030-Y10R,2030-Y10R, J392

vaalea vihertävänkeltainen no 53
(valk, sinkkikeltainen, oranssi, vihreä umbra) NCS 1020-Y

PUNAISET
kirkas punainen no 159
(signaalipunainen, sinkkikeltainen, valk) NCS 1070-Y90R, 2070-Y90R

X vaalea italianpunainen no 75
(valk, signaalipunainen, italianpunainen, kromikeltainen) NCS 3040-Y80R

oranssi no157
(signaalipunainen, sinkkikeltainen, valk) NCS 2060-Y60R